

Årsredovisning 2023

Datum Dnr
2024-02-22 23FMV4205-2

Regeringen (Försvarsdepartementet)
103 33 Stockholm

FMV tjänsteställe, handläggare
Lednings- och ekonomistaben, Cecilia Sköld Kordelius

Årsredovisning för 2023

Huvuddokument och 2 bilagor (sekretess)

Kopia till

Regeringskansliet (Finansdepartementet)
Ekonomistyrningsverket
Riksdagens utredningstjänst
Riksrevisionen
Statskontoret
Försvarsmakten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Totalförsvarets forskningsinstitut

Arkiv (original)

ÅRSREDOVISNING 2023 FÖR FÖRSVARETS MATERIELVERK

Innehållsförteckning

Generaldirektören har ordet	7
1. FMV i korthet	9
1.1 Organisation.....	9
Resultatredovisning	10
2. Sammanfattning av verksamhetsåret 2023	10
3. Förhållanden av väsentlig betydelse	13
3.1 Försvarsmaktens militära råd inför fortsatta politiska överväganden.....	13
3.2 Stöd till Ukraina.....	13
3.3 Nato.....	15
4. Forskning och utveckling.....	17
5. Planering och utvecklade metoder för materielinvesteringar	18
5.1 Risker i materielförsörjningen	19
6. Jämställdhetsintegrering i materielförsörjningen	20
7. Materielförsörjning.....	21
7.1 Armémateriel.....	21
7.2 Marinmateriel	24
7.3 Flyg- och rymdmateriel	26
7.4 Ledningssystem.....	27
7.5 Logistik.....	30
7.6 Vidmakthållandetjänster och övrig avgiftsfinansierad verksamhet.....	31
7.6.1 Vidmakthållande av materiel och anläggningar inom anslagspost 1:1.3	32
7.6.2 Anskaffning av materiel och anläggningar inom anslagspost 1:3.2.....	35
7.7 Kommersiellt arbete och affärsmässighet	38
7.7.1 Avtalsformer för försörjningstrygghet	39
7.8 Åtgärder för att förebygga korruption och oegentligheter	40
7.9 Miljö- och hållbarhetsarbete	41
7.9.1 Miljökrav i upphandling.....	42
7.9.2 Utsläpp från tjänsteresor med flyg.....	44
8. Analys och samlad bedömning av årets materielförsörjning.....	45
8.1 Uppdrag från Försvarsmakten till FMV och beställningar från FMV till industrin	45
8.1.1 FMV:s totala kundorderstock.....	45
8.1.2 Kund- och leverantörsorderstock för anslagspost 1:3.1	46
8.2 Materielleveranser inom anslagspost 1:3.1	48
8.3 Samlad bedömning av materielförsörjningen	51
9. Tillgänglighet och beredskap	52

9.1 Beredskapsplanering	52
9.2 En anpassad materielanskaffning under höjd beredskap.....	53
10. Internationell samverkan.....	55
10.1 Internationellt materielsamarbete	55
10.1.1 EU-relaterad verksamhet	55
10.1.2 Nordefco	56
10.1.3 Europeiska försvarsfonden (EDF)	56
10.1.4 Permanenta strukturerade samarbetet (Pesco)	57
10.2 Exportstödjande verksamhet	57
10.2.1 Analys- och prioriteringsverksamhet	57
10.2.2 Strategiska exportprojekt.....	57
10.2.3 Exportstödsuppdrag.....	58
10.2.4 Försäljning av övertalig materiel	59
11. Certifiering av it-säkerhet i produkter.....	59
12. Tillsynsverksamhet inom säkerhetsskyddsområdet	60
13. Inspektionen för cybersäkerhetscertifiering.....	60
14. Informationssäkerhet kopplat till omvärldsläget.....	61
15. Kompetensförsörjning och arbetsmiljö.....	62
15.1 Kompetensförsörjning	62
15.1.1 Utvecklat arbetsgivarvarumärke	62
15.1.2 Medarbetar- och chefsutveckling	63
15.1.3 Digital kompetens	64
16 Personalomsättning och nyckeltal	64
16.1 Arbetsmiljö och hälsa	65
16.2 Sjukfrånvaro	65
17. Finansiell utveckling.....	66
17.1 FMV:s förvaltningskostnad	66
17.2 Fördelning av intäkter och kostnader på kundansvarsområden och övrig verksamhet	68
17.3 Avgiftsbelagd verksamhet.....	70
18. Ekonomisk redovisning	72
18.1 Sammanställning av väsentliga uppgifter.....	72
18.2 Resultaträkning	73
18.3 Balansräkning.....	74
18.4 Anslagsredovisning	76
18.5 Finansieringsanalys.....	78
18.6 Redovisningsprinciper	79
Allmänt	79

Årsredovisning 2023

Datum
2024-02-22

Dnr
23FMV4205-2

Sida

5 (106)

18.7 Noter till resultaträkningen.....	82
18.8 Noter till balansräkningen.....	85
18.9 Noter till anslagsredovisningen.....	95
18.10 Noter till Finansieringsanalysen.....	96
19. Myndighetens ledning.....	98
19.1 Verksledningen.....	98
19.2 Styrelsen.....	99
20. Intern styrning och kontroll	100
20.1 Internrevisionens rekommendationer.....	100
21. Bilagor	101
22. Beslut om årsredovisningen.....	102
23. Sökregister återrporteringskrav 2023	103

Figurförteckning

Figur 1 - FMV:s organisation 2023	9
Tabell 1 - FMV:s egna kostnader för stöd till Ukraina under 2023.....	14
Tabell 2 - Kundorderstock 2023 anslagspost 1:1.3	32
Tabell 3 - Intäkter mot Försvarsmaktens anslagspost 1:1.3 Vidmakthållande av materiel och anläggningar (mnkr)	33
Tabell 4 - Kundorderstock 2023 anslagspost 1:3.2	36
Tabell 5 - Intäkter mot Försvarsmaktens anslagspost 1:3.2 Anskaffning av materiel och anläggningar (mnkr).....	36
Tabell 6 - Antal kontrakt under tre olika beställningssegment 2021–2023.....	38
Tabell 7 - Total kundorderstock 2021–2023 (mnkr).....	45
Tabell 8 - Förändringar i kund- respektive leverantörsorderstock 2023, anslagspost 1:3.1	46
Tabell 9 - Leveransindex anslagspost 1:3.1	49
Tabell 10 - Antal beviljade exportstödsuppdrag 2021–2023	58
Tabell 11 - Fördelning antal genomförda exportstödsaktiviteter 2021–2023.....	59
Tabell 12 - Utveckling HME-index 2021–2023.....	64
Tabell 13 - Personalomsättning 2021–2023.....	65
Tabell 14 - Sjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro 2021–2023 (procent)	66
Tabell 15 - FMV Förvaltningskostnad 2021–2023 (mnkr)	66
Tabell 16 - Förvaltningskostnad per årsarbetskraft 2021–2023 (tkr)	67
Tabell 17 - Årsarbetskrafter per finansiering 2021–2023	68
Tabell 18 - Fördelningen av intäkter och kostnader per kundansvar och övrig verksamhet 2021–2023 (mnkr)	69
Tabell 19 - Avgiftstabell för verksamhet där intäkterna disponeras (tkr).....	70
Tabell 20 - Avgiftstabell för verksamhet där intäkterna, ej disponeras. Avser inkomsttitel 2552 (tkr).....	71

Omslagsbild: Bezav Mahmod/Försvarsmakten

Generaldirektören har ordet

År 2023 har präglats av ett mycket oroligt omvärldsläge och vi befinner oss i det allvarligaste säkerhetsläget i Europa sedan andra världskriget. FMV har liksom många andra myndigheter påverkats i allra högsta grad av detta.

Vi kan konstatera att vi har haft ett synnerligen högt tryck på hela FMV under 2023. Myndighetens fokus har varit att bidra till både Försvarmaktens förmågetillväxt och till att stödja Ukraina genom att i snabbare takt lägga materielbeställningar till industrin. Givet det säkerhetspolitiska läget råder mycket hög efterfrågan och långa leveranstider på försvarsmateriel. Att påskynda materielbeställningarna till industrin är därför avgörande för fortsatt ökade materielleveranser i takt med ambitionsnivån för försvarsmateriel kommande år.

Bruttoökningen för årets kund- respektive leverantörsorderstock visar på historiska ökningarna på kort tid som innebär att FMV i samverkan med Försvarmakten arbetar på en annan nivå och i en annan takt än tidigare.

Beställningarna av materiel inom ramen för anslaget 1.3.1. uppgick till 52,5 miljarder kronor för 2023. Därmed har FMV de senaste två åren lagt beställningar till ett sammanlagt värde av cirka 88 miljarder kronor. Tempot i anskaffningen gör att krediten på anslaget 1:3.1 nyttjas med 859 miljoner kronor.

FMV söker aktivt samarbeten med andra länder för en effektivare materielförsörjning. Det handlar till exempel om gemensamma beställningar och nyttjande av varandras befintliga ramavtal. Då kortas ledtiderna och med större ordrar får leverantörerna bättre förutsättningar att planera och anpassa sin produktion. Under året har FMV också lett ett unikt samarbete inom Nordefco och med nordisk ammunitionsindustri för att öka produktionen av artilleriammunition i Norden samt möjliggöra ytterligare donationer till Ukraina. Därtill har FMV:s exportfrämjande bidragit till betydande kontrakt till försvarsindustrin i Sverige.

Viktiga materielleveranser till Försvarmakten gjordes också under 2023. Metoderna för överlämning och mottagande av materiel inom FMV respektive Försvarmakten måste emellertid förbättras framöver för att klara de växande volymer av materiel som ska levereras till Försvarmakten åren framöver.

Under Natotoppmötet i Vilnius i juli skrev FMV och Ukraina på ett unikt avtal som möjliggör stöd med upphandlingar och beställningar av materiel till Ukraina samt stöd till uppbyggnaden av en ny försvarsupphandlingsmyndighet DPA. Ukrainastödet har i ökad utsträckning inlemmats i FMV:s linjeorganisation. FMV har också formaliserat processen kring hanteringen av erfarenheterna från kriget i Ukraina och hur dessa ska omhändertas i materielprocessen.

I oktober stod Sverige och FMV värd för Nato Industry Forum, försvarsalliansens viktigaste plattform för samverkan med försvars- och teknikindustrin. Värdskapet blev en stor framgång och är ett kvitto från Nato på den starka försvarsindustriella bas som Sverige kommer att bidra med som medlem i alliansen.

FMV har fortsatt den interna effektiviseringen och även bidragit till regeringens planering och Försvarsberedningens arbete genom extra budgetunderlag och stöd till ÖB:s militära råd. Myndigheten har under året bidragit till försvarsdepartementets innovationsdialog och tar nu regeringens strategiska inriktning vidare. Vi fortsätter också utveckla beredskapsarbetet och försörjningssäkerheten inom vårt ansvarsområde.

Årsredovisning 2023

Datum

2024-02-22

Dnr

23FMV4205-2

Sida

8 (106)

533 personer nyanställdes under 2023 och vi ser ett ökat söktryck till våra lediga tjänster. Vi måste fortsätta utveckla vårt introduktionsprogram och hur vi snabbt får in nyanställda medarbetare i verksamheten när vi fortsätter att växa.

Sammantaget genomgår FMV en mycket positiv utveckling och tack vare kompetent och professionella medarbetare svarar vi upp mot de ökade krav och förväntningar som ställs på myndigheten. Utvecklingsarbetet fortsätter nu för att klara ytterligare ambitionsökningar inom det svenska försvaret. Tillsammans levererar vi rätt materiel för ett starkare försvar.

Göran Mårtensson
Generaldirektör Försvarets materielverk

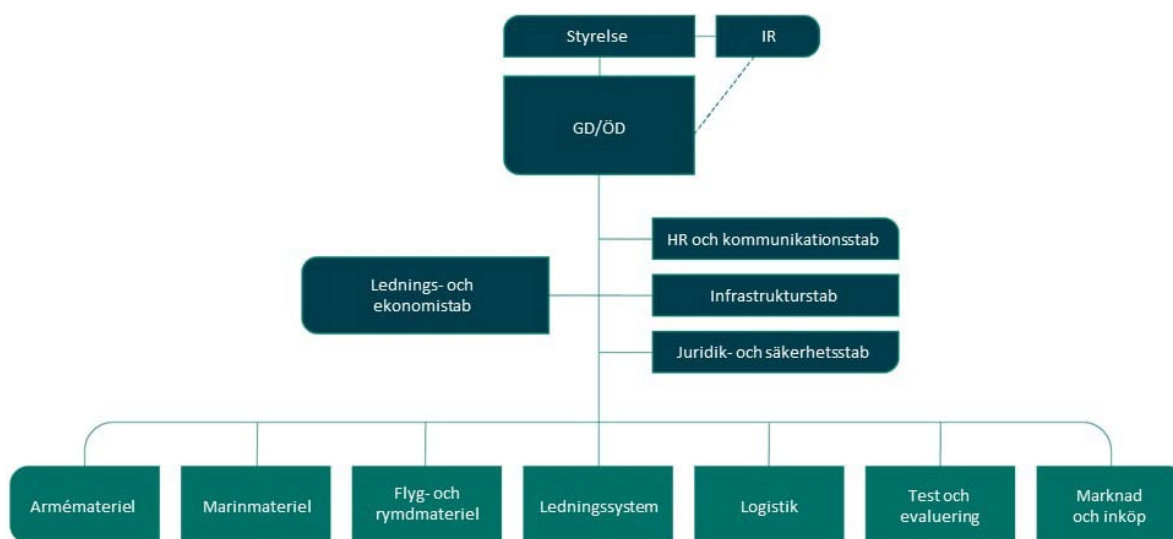
1. FMV i korthet

Försvarets materielverk (FMV) är en myndighet under Förvarsdepartementet. FMV har regeringens uppgift att upphandla och leverera materiel och tjänster till Förvarsmakten. FMV ska bidra till att försvara Sverige genom att i samarbete med Förvarsmakten utforma, upphandla och tillhandahålla materiel som möter Förvarsmaktens operativa behov. FMV utför även liknande tjänster till andra kunder inom myndighetens ansvarsområde.

FMV:s huvudsakliga uppgifter och ansvarsområden framgår av förordning (2007:854) med instruktion för Försvarets materielverk.

1.1 Organisation

FMV är en styrelseledd myndighet. Styrelsens uppgift är att inför regeringen ytterst ansvara för verksamheten. Generaldirektören ansvarar för den löpande verksamheten inom förvaltning och produktion enligt styrelsens direktiv och riktlinjer. Generaldirektören leder FMV:s verksamhet med stöd av direkt underställda chefer och utgör på regeringens uppdrag även Sveriges försvarsmaterieldirektör, National Armaments Director (NAD).

Figur 1 - FMV:s organisation 2023

FMV har under året gjort stegvisa förändringar i organisationen. Från den 1 januari 2023 etablerades en Infrastrukturstab med tidigare IT-stabens befintliga avdelningar och Juridik- och säkerhetsstabens organisationsenheter Lokaler och Anläggningar samt Informationsförvaltning. Juridik- och säkerhetsstabens avdelning Export organiserades som en avdelning inom verksamhetsområde Marknad och inköp. Motivet till organisationsförändringen var att undvika intressekonflikter mellan produktion och uppgiften tillsyn och kontroll av säkerhetsskydd inom Juridik- och säkerhetsstaben i och med den nya säkerhetsskyddslagstiftningen.¹

Verksamhetsområde Flygmateriel bytte organisationsbenämning den 1 januari 2023 till Flyg- och rymdmateriel.

¹ Lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (2018:585), SFS 2021:952 och säkerhetsskyddsförordning, SFS 2021:955.

För att möta behovet av ledning och styrning i det förändrade omvärldsläget och myndighetens utökad ansvar, behövde Ledningsstaben och Ekonomistaben utvecklas och sammanföras i en ny central stab. Den 1 juli 2023 organiserades Ledningsstaben och Ekonomistaben i en ny gemensam central stab, Lednings- och ekonomistaben.

Med anledning av FMV:s interna tillväxt som är en konsekvens av tillväxten inom försvarsområdet har det inom verksamhetsområdena och de centrala staberna tillförts ytterligare underliggande organisationsenheter.

Resultatredovisning

Bedömning av resultat

Bedömningarna görs utifrån följande tre nivåer:

God: Området uppnår ett gott resultat där myndigheten ser en klar förbättring, eller generellt håller en hög nivå. Myndigheten ser endast ett fåtal behov av förbättringar, men strävar efter att bibehålla ett gott resultat.

Tillfredsställande: Området bedöms överlag ha uppnått ett bra resultat, men flera behov av utveckling finns.

Inte tillfredsställande: Området bedöms inte ha uppnått tillfredsställande resultat och har behov av omfattande utveckling.

2. Sammanfattning av verksamhetsåret 2023

FMV:s materielförsörjning ska säkerställa stora delar av Försvarmaktens behov av materiel och tjänster, vilket i sin tur bidrar till att krigsförbanden kan utföra sina uppgifter. Verksamheten under 2023 har präglats av en ännu högre produktionstakt än föregående år. Dessutom har det under året genomförts ett omfattande och brett internationellt arbete till följd av Sveriges ordförandeskap i EU och Nordefco, det kommande Nato-inträdet samt samarbetet som sker inom bland annat Nordefco och EDA.

Ett sätt att bedöma effektiviteten i materielförsörjningen är att analysera förändringar i värdet av alla uppdrag från Försvarmaktens till FMV (kundorderstock) och värdet av FMV:s beställningar till industrin (leverantörsorderstock). Under perioden 2021–2023 har den totala kundorderstocken ökat med cirka 70 miljarder kronor vilket är en väsentlig ökning under en förhållandevis kort period. Ökningen beror främst på riksdagens och regeringens förstärkningar med anledning av kriget i Ukraina, dels ambitionsökningar till följd av totalförsvarsbeslutet 2020. Även leverantörsorderstocken inom ap. 1:3.1 har ökat markant jämfört med tidigare år. Värdet på nya beställningar uppgick till 52,5 miljarder kronor vilket är mer än en fördubbling jämfört med 2021 då värdet uppgick till 18,7 miljarder kronor. Detta visar på att FMV har haft en hög kapacitet och ökad effektivitet att lägga beställningar till industrin jämfört med tidigare år. Tillväxten är även påtaglig i den avgiftsfinansierade verksamheten där intäkterna inom ap. 1:1.3 på FMV tjänst har ökat jämfört med föregående år. Antalet årsarbetskrafter inom FMV som belastar anslaget 1:1.3 uppgår till 540 under 2023 vilket är en ökning jämfört med 459 årsarbetskrafter år 2022 samt 452 år 2021. Intäktsökningen inom FMV tjänst i kombination med ökningen av årsarbetskrafter och nivån på kundorderstocken inom ap. 1:1.3, visar på både en tillväxt i verksamheten och ett fortsatt behov av FMV:s stöd till Försvarmakten.

Under året har FMV utvecklat uppföljningen av leveransplanen. FMV följer upp leveransförmågan både löpande under året och genom leveransindex i årsredovisningen. Genom leveransindex mäter FMV hur stor andel av planerade materielleveranser 2023 som har levererats till Försvarmakten i enlighet med årets leveransplan, viktat efter leveransens värde. Utfallet för 2023 års leveransindex är 72 vilket är lägre än 2022 och 2021 års utfall. Att utfallet är lägre jämfört med tidigare år beror, i likhet med de senaste åren, bland annat på förseningar till följd av brist på komponenter och halvledare samt fortsatta störningar i leverans- och logistikflöden. En annan orsak är att förseningar uppstår i överlämningsprocessen till Försvarmakten och när Försvarmakten förändrar förutsättningar i pågående uppdrag.

FMV arbetar kontinuerligt med produktionsstyrning för att säkra leveranser till Försvarmakten. Det innebär bland annat att produktionen flyttas i tiden så att leveransen till Försvarmakten görs så tidigt som möjligt givet bestämda finansiella ramar. Konkret innebär det att produktion tidigareläggs när annan produktion förskjuts i tiden. Detta görs med syfte att öka Försvarmaktens operativa förmåga inom finansiella ramar.

Ett flertal betydande leveranser till Försvarmakten har genomförts under 2023, varav några exempel ges nedan. Inom armémateriel har samtliga systemenheter inom Luftvärnssystem 103 (Patriot) har under året överlämnats till Försvarmakten. Vidare har en mängd fordon levererats, bland annat 467 lastbilar, 68 lätta standardfordon (pickuper och minibussar) samt 200 snöskotrar, 23 stridsvagnstransportpåhängsvagnar och nio stridsfordonstransportsläp. Under året har också flera ersättningsanskaffningar genomförts för att upprätthålla förmåga efter donationer till Ukraina, bland annat gällande stridsvagn 122 och stridsfordon 90. Dessutom har mörkerstridsutrustning levererats till Armén och Hemvärnet.

Inom marinmateriel har det nya signalspaningsfartyget HMS Artemis överlämnats till Försvarmakten. Fortsatta leveranser har också gjorts av torpedsystem 47 som primärt används för bekämpning av ubåt men har även förmåga mot ytfartyg. Dessutom har 48 Gummibåtar Patrull överlämnats. Dessa ersätter Patrullbåt 51 från 1960-talet.

Inom Flyg- och rymdmateriel har de första serieproducerade exemplaren av JAS 39E levererats till FMV. Flygplanen används i utprovningssyftet och för att från och med 2025 och framåt kunna leverera JAS 39E till flygvapnet. Under året har flera avtal slutits och beställningar lagts med syfte att säkerställa systemets tillgänglighet nu och i framtiden. Dessa ger förutsättningar för fortsatt förmågeutveckling och underhåll men avser också riggar, simulatorer och provflygplan. Bland leveranserna på flyg- och rymdområdet finns också fyra modifierade helikopter 14, tre markoperativa och en sjöoperativ. Leverans har även gjorts av PFAS-fri släckvätska till Flygvapnets brand- och räddningsfordon. Omställningen till PFAS-fri släckvätska bidrar till det nationella miljömålet Giftfri miljö och miljömålen i agenda 2030.

På ledningssystemområdet har FMV levererat ett stort antal komponenter för att öka kapaciteten i Försvarmaktens telenät. Detta ökar kapaciteten mot garnisoner och andra anläggningar och ger Försvarmakten ökad självständighet och minskar beroendet av civila operatörer. Under året har en rad överlämnningar gjorts till Försvarmakten av transportabel mast, radiolänkhyster, radiolänkkärror och radiolänksatser. Dessa avser att användas för anslutning till Försvarets telenät (FIN). Leveranserna omfattar både ny och modifierad materiel. Ledningssystemområdet har också präglats av förseningar, bland annat till följd av fortsatta osäkerheter med anledning av omvärldsläget.

På logistikområdet har en rad leveranser genomförts av bland annat hälso- och sjukvårdssystem, personlig utrustning, fältförplägnad och strömförsörjningssystem. Bland leveranserna finns operationsbord och annan sjukvårdsmateriel, kylboxar och elverk. Dessutom har leverans genomförts av Kroppsskydd 23D, ett kroppsskydd särskilt utformat för kvinnor. Materielområdet har präglats av förseningar som beror på produktionsproblem, kompetens- och materielbrist hos leverantörerna.

Förseningar har förekommit inom samtliga FMV:s verksamhetsområden. Den globala ekonomiska nedgången och den höga inflationen under 2023 har medfört osäkerheter som påverkat leverantörernas produktions- och leveranskapacitet. Likt föregående år har 2023 präglats av komponent- och halvledarbrist, höga råvarupriser, transportproblematik och ökad konkurrens till följd av det osäkra omvärldsläget. Förseningar har till exempel påverkat renovering och modifiering av bandvagn 206, reservdelar till artillerisystem ARCHER och halvtidsmodifieringen av radiosystemet HF2000. FMV har flera verktyg för att hantera förseningar och riskreducera. Under året har den regelbunden uppföljningen av leveranser gemensamt med Försvarmakten utvecklats, likaså dialogen med Försvarmakten och leverantörer om hur risker kan reduceras.

Sveriges ordförandeskap i EU under första halvan av 2023 fokuserade på att stärka stödet till Ukraina. FMV fick i uppdrag att förhandla och ingå avtal med Ukraina rörande stöd med upphandling, gemensamma upphandlingar, informations- och erfarenhetsutbyte samt stöd och utbildning i skapande och uppbyggnad av en upphandlingsmyndighet. Avtalet undertecknades i Vilnius i juli och arbetet med att stödja i att bygga upp en upphandlingsorganisation har påbörjats under året.

FMV har inom ramen för Nordefco ++ WG bidragit till upprättande av ett samarbetsavtal som tecknats mellan de nordiska länderna avseende fortsatt samverkan gentemot Ukraina och även öppnat upp för möjligheten att på en nordisk nivå gemensamt kunna genomföra upphandlingar syftandes till ett långsiktigt och uthålligt stöd till Ukraina, samtidigt som påfyllnad av egna ammunitionslager möjliggörs.

Vad gäller Nato bedömer FMV att myndighetens förberedelser har skapat goda förutsättningar inför inträdet. FMV har från och med 1 januari 2023 etablerat ett Nato-kontor med uppgift att koordinera samtliga Nato-relaterade aktiviteter inför och efter ett svenskt medlemskap samt stödja FMV:s ledning med Nato-relaterade strategiska underlag.

FMV genomgår en historisk tillväxt. För att kunna möta takten och kraven på försvarsområdets tillväxt var målsättningen för 2023 att rekrytera 600 nya medarbetare, vilket skulle innebära en ökning med 44 procent jämfört med antalet nyanställningar 2022. Under året genomfördes 533 nyanställningar. Andelen kvinnor som anställts under året har ökat till 40 procent jämfört med 35 procent av de nyanställda 2022. Detta är ett steg mot FMV:s målnivå på längre sikt för jämn könsfördelning bland de anställda.

Inom ramen för att höja myndighetens beredskap har ett flertal åtgärder genomförts under året. Bland annat genom resursförstärkningar inom flera delar av myndigheten, interna utbildningsinsatser och övningar. Vidare har FMV vidtagit åtgärder för att förbereda för att verksamhetskritisk personal hos kritiska leverantörer kan ianspråkta inom ramen för allmän tjänsteplikt. Arbetet sker i samverkan med Försvarmakten och andra berörda aktörer.

3. Förhållanden av väsentlig betydelse

Enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska FMV i årsredovisningen även lämna information om andra förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten. Resultatet av vad FMV bedömer som förhållanden av väsentlig betydelse redovisas i detta avsnitt.

3.1 Försvarsmaktens militära råd inför fortsatta politiska överväganden

Försvarsmakten har haft regeringens uppdrag att utarbeta ett underlag med grund i Överbefälhavarens råd från 2022 som under 2023 har reviderats utifrån förändrade styrningar, exempelvis förändrade ekonomiska ramar, effekter av stöd till Ukraina och ett framtida svenskt medlemskap i Nato. Sammantaget innebär detta ett reviderat operativt koncept inför nästa försvarsbeslutsperiod vilket med naturlighet får återverkningar i planerna för materielanskaffning och vidmakthållande av befintlig materiel.

FMV har samverkat med Försvarsmakten i arbetet med att sammanställa ett reviderat underlag inför kommande försvarsbeslut (H22/R). FMV har granskat Försvarsmaktens underlag utifrån möjligheterna att producera föreslagna investeringsplan. Vidare har FMV även granskat och kommenterat den föreslagna hanteringen av de strategiska materielprojekten inom stridsflyg och undervattensområdena.

Under förutsättning att föreslagna materielinvesteringar inarbetas i budgetunderlag och investeringsplan med utgångspunkt att ambitionsnivån är i enlighet med tilldelad ekonomi över perioden så bedömer FMV att Försvarsmaktens reviderade underlag inför kommande försvarsbeslut är genomförbart.

3.2 Stöd till Ukraina

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer att resultatet är gott, då arbetet har kommit igång inom avtalets alla delar.

Regeringen bemyndigade FMV den 19 januari 2023 att med behörig myndighet i Ukraina förhandla och ingå internationell överenskommelse om samarbete under 2023 inom försvarsområdet.² Avtalet omfattar samarbete avseende stöd i uppbyggnad och utveckling av upphandlingsorganisation och upphandlingsverksamhet, upphandlingsstöd, gemensam upphandling och informations- och erfarenhetsutbyte med Ukraina. Bemyndigandet förlängdes den 21 december 2023 att även omfatta samarbete till och med 2028.

Avtalet undertecknades den 12 juli i Vilnius. Samtidigt undertecknades även ett generellt säkerhetskyddsavtal (GSA) som FMV också förhandlat fram. Avtalet reglerar bland annat informationssäkerhetsaspekter avseende jämförbar klassificering och hur

² Fö2022/01636.

säkerhetsskyddsklassificerad information övergripande ska skyddas. Under hösten har arbetet i enlighet med avtalet påbörjats men arbetssätt håller fortfarande på att utformas.

Ukraina har visat intresse och anmält behov av upphandlingsstöd på ett antal svenska materielsystem. En delegation från Ukraina besökte FMV den 28–29 augusti. Resultatet av besöket blev en aktivitetslista med ett antal projekt där FMV ska stödja Ukrainas upphandlingsmyndighet Defence Procurement Agency (DPA). Under dessa dagar fick Ukrainas delegation även träffa representanter från svensk försvarsindustri. Ukrainadelegationen besökte även Sverige den 18–21 oktober där samarbetsformer och vissa materielsystem diskuterades som kan komma att bli aktuella för upphandling. Ukraina besökte Sverige även i december och fick genom FMV möjlighet att träffa svensk försvarsindustri för att diskutera pågående upphandlingar men även nya områden berördes.

Tillsammans med DPA har FMV under 2023 planerat en första utbildning kring upphandling som kommer att genomföras under 2024. FMV stödjer även Försvarmakten i deras försörjningslösning, men även genom framtagning av underlag för deras stöd till Ukraina. FMV har även arbetat inom ammunitionsområdet gentemot Ukraina genom arbetsgruppen ”Nordefco ++ Working Group (WG)”. Arbetet påbörjades under våren 2023 och har gett stöd för Ukraina i två arbeten. Den första är en samnordisk donation av 155 mm granater till Ukraina. Den andra är att ett samarbetsavtal tecknats mellan de nordiska länderna avseende fortsatt samverkan gentemot Ukraina. Det har även öppnat upp för möjligheten att på en nordisk nivå gemensamt kunna genomföra upphandlingar syftandes till ett långsiktigt och uthålligt stöd till Ukraina samtidigt som påfyllnad av egna ammunitionslager möjliggörs. Arbetet syftar till att öka produktionsförmågan i Norden avseende ammunition. FMV undersöker också möjligheten till samverkan med de baltiska länderna, Storbritannien, Nederländerna samt USA.

FMV har inom ramen för stödet till Ukraina fått i uppdrag av regeringen att inkomma med en redovisning av erfarenheter och lärdomar från kriget i Ukraina och hur dessa kan tas tillvaras i FMV:s verksamhet och i den fortsatta utvecklingen av det militära försvaret. FMV delredovisade regeringsuppdraget den 6 november 2023. FMV har inom ramen för detta besökt relevanta aktörer i Ukraina.

Tabell 1 - FMV:s egna kostnader för stöd till Ukraina under 2023

Anslag	Mnkr
1:11.5	0,7
1:11.6	2,5

FMV har även gjort ett förberedande arbete med upphandlingsavtal med Ukraina avseende Stridsfordon 90 och Archer. Inom ramen för dessa förberedelser har FMV efter regeringens bemyndigande tecknat avtal med Danmark till anskaffningen av Stridsfordon 90 till Ukraina.

3.3 Nato

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer myndighetens förberedelser inför ett svenskt medlemskap vara goda inom flertalet områden. Inom området informationshantering finns dock behov av visst fortsatt arbete.

FMV har i enlighet med uppgiften i regleringsbrevet för 2023 vidtagit nödvändiga förberedelser för en svensk anslutning till Nato. FMV har från och med den 1 januari 2023 etablerat ett Nato-kontor med huvudsakliga uppgifter att koordinera samtliga Nato-relaterade aktiviteter inför och efter ett svenskt medlemskap samt stödja FMV:s ledning med Nato-relaterade strategiska underlag. Vidare ligger det på FMV att stödja generaldirektören i sin roll som NAD inför Natos möten Conference of National Armaments Directors (CNAD).

För att säkerställa att förberedelserna inför medlemskapet är samordnade har FMV löpande under året samverkat med Forsvarsdepartementet, Nato-representationen i Bryssel, Forsvarsmakten samt övriga berörda myndigheter. Samordningsmöten med Forsvarsdepartementet och FMV genomförs två gånger i månaden i syfte att informera och koordinera Natorelaterad verksamhet.

FMV har under 2023 analyserat och identifierat vilka anpassningsbehov till Natos processer och krav som myndigheten behöver hantera, bland annat avseende informationshantering, och åtgärder har vidtagits successivt. Ett antal olika utbildningsinsatser har genomförts i samverkan med bland annat Totalförsvarets forskningsinstitut.

FMV har sammanställt en lägesrapport av genomfört förberedelsearbete.³ Erfarenheter från bland annat Finlands inträde i alliansen har tagits tillvara rörande rutiner för dokument- och informationshantering. Baserat på årets förberedelsearbete samt erfarenheter från andra länder har behov av nationell styrning och koordinering av dokument- och informationshantering uppmärksammats särskilt från FMV:s sida.

Enligt den raminstruktion till myndigheterna som regeringen beslutade den 26 oktober om Instruktion för myndigheters verksamhet i Nato, ska myndigheter upprätta en aktuell förteckning över utsedda företrädare som representerar Sverige i Natos kommittéer och arbetsgrupper.⁴ En förteckning av FMV personal som deltar i kommittéer och arbetsgrupper har upprättats under hösten.

Under 2023 har två möten genomförts inom ramen för CNAD plenary session (huvudkommitté) Instruktion har inhämtats från Forsvarsdepartementet och återrapportering från dessa möten har skett i särskild ordning.

FMV har under året fått ett regeringsuppdrag att arrangera Nato Industry Forum (NIF) i samverkan med Allied Command Transformation (ACT) och Defence Investment (DI).⁵ Konferensen genomfördes som ett högnivåmöte mellan medlemsländerna och försvarsindustrin den 24–25 oktober. Temat för årets konferens var ”Addressing the New Strategic Reality Together” och omfattade diskussioner om innovation, teknikutveckling, försörjning och framtida

³ 23FMV1033-5.

⁴ Fö2023/01701.

⁵ Fö2023/00423.

förmågor som berör Nato. Totalt medverkade cirka 800 representanter från Natos medlemsländers regeringar, försvarsmakter, myndigheter och näringsliv liksom från Natos ledningsstrukturer. Återkopplingen från deltagarna var positiv.

FMV har under året även fått ett regeringsuppdrag för att arrangera Nato Industrial Advisory Group (NIAG) i anslutning till NIF.⁶ NIAG-mötet genomfördes den 26–27 oktober.

FMV har under året arrangerat två stycken industridagar, dels på Nato Support and Procurement Agency (NSPA) i Luxemburg och Nato Communications and Information Agency (NCIA) i Bryssel. Under industridagarna avhandlades information om hur NSPA och NCIA är organiserade och vilka möjligheter samt funktioner som för svensk industri, till viss del redan nu, är tillgängliga. Dagarna innehöll även information om möjligheter och förutsättningar för deltagande i upphandlingar, organisationernas upphandlingsregler samt innebörden av att vara fullvärdig medlem i Nato. Industridagarna genomfördes 9–10 oktober med god uppslutning från svenska industriföretag.

Kunskapsinhämtning från Nato-organisationer har kontinuerligt genomförts i syfte att öka förståelse och erfarenheter. Som en del i detta har en delegation under våren genomfört ett besök vid Allied Command Transformation i Norfolk.

I enlighet med uppdrag i regleringsbrev för budgetåret 2023 har FMV den 1 mars redovisat förslag till regeringen på hur anslutningen till Nato kan användas för att utveckla svensk materielförsörjning. Där har samverkan inom CNAD och med NCIA och NSPA samt Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF), liksom svenska försvarsföretags marknadsförutsättningar särskilt beaktats.

FMV har under 2023 påbörjat arbete med att ackreditera informationssystem i myndigheten som ska godkännas för att hantera Nato säkerhetsskyddsklassificerad information upp till och med Nato säkerhetsskyddsklass Nato SECRET och i detta avseende också analysera Nato informationssäkerhetskrav för sådana informationssystem. I detta sammanhang har FMV samverkat med NSA-funktionen på Regeringskansliet.

Government Quality Assurance (GQA)

Under 2023 har FMV fortsatt förbereda och anpassa organisationen för att kunna uppfylla de krav som ställs i samband med ratificering av Natos kvalitetsavtal, STANAG 4107. Anpassningen ska även ge myndigheten positiva effekter som bättre leverantörsuppföljning, möjligheter att allokera kvalitetsresurser över organisatoriska gränser samt effektivare arbetssätt och omhändertagande av GQA-uppdrag. Analysen av FMV:s GQA-arbete som initierades 2022 mynnade under 2023 ut i en rapport där fem utvecklingsområden identifierades som viktiga för att stärka kvalitetsarbete på myndigheten.

Under hösten 2023 besökte FMV GQA-funktionen vid finska Försvarsdepartementet för att följa deras erfarenheter som nya Nato-medlemmar. FMV har även besökt Contract Management Agency (DCMA) kontor i Wiesbaden för att öka förståelsen för de krav som FMV förväntas uppfylla. FMV har tillsammans med de övriga nordiska länderna initierat ett nordiskt informellt GQA-samarbetsforum för diskussion, informationsdelning och riktmärkning.

FMV har det senaste året även stärkt det internationella GQA-arbetet genom att teckna ett bilateralt GQA-avtal med Australien.

⁶ Fö2023/00735.

I och med att Sverige ännu inte har blivit medlem i Nato har varken antalet GQA-uppdrag, eller omfattningen av dessa, ökat i jämförelse med 2022. Kostnaden för genomförande av GQA-uppdragen har under 2023 därför legat kvar på samma nivå som föregående år.

4. Forskning och utveckling

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer att de insatser som gjorts under året för att stimulera tillämpningen av ny teknik, inklusive omvälvande nyckelteknologier har varit framgångsrika, även om det inte går att bedöma effekterna fullt ut förrän på längre sikt.

Under året lämnade FMV stöd till Försvarmaktens studier. Verksamhet pågick i 40 forsknings- och teknikutvecklingsprojekt (FoT). Det var en ökning i förhållande till föregående år. Verksamheten på anslag 1:4 omsatte under året 230 miljoner kronor, vilket är en ökning med 35 miljoner kronor. Nya områden som Energiförsörjning, Material och produktionsteknik och Förmågeutveckling inkluderades i FoT-strukturen under 2023. Verksamhet pågick även i tolv stycken materielutvecklingsprojekt (MU) på anslag 1:3.2 och omsatte under 2023 16 miljoner kronor.

Under året har FoT-verksamheten tillämpats brett i stöd till; kompetensuppbyggnad både vid myndigheter och industri, stärkt värderings-, kravställnings- och valideringsförmåga vid upphandlingar, stöd vid materielutveckling samt hotbildsanalys.

Därtill kan följande konkreta exempel lyftas fram. Mätinstrument från FoT Optroniska system har tillämpats vid anskaffning av pansarvärnsrobotsystem, RBS58, motmedel till luftburet varnings- och kontrollsystem, GlobalEye och snabbskjutande kulspruta, SSKSP till marinen.

Med utgångspunkt i en analys av styrningen av FoU-verksamheten vid FMV har ett utvecklingsarbete påbörjats. Det syftar dels till att på ett tydligare sätt integrera planering och produktion av forskning och utveckling (FoU) med övrig verksamhet, dels till att utveckla metoder för styrning av kunskapsutvecklingen via FoU mot ökad nyttiggörande av resultaten i materieförsörjningen och Försvarmaktens förmågeutveckling. Som ett led i att utveckla styrningen av kunskapsutvecklingen mot ett ökat nyttiggörande i verksamheten har ett beslut om en ny instruktion för samordning av FMV objektberoende FoU fattats. Denna instruktion tydliggör roller och ansvar inom organisationen vilket ger en ökad tydlighet i styrningen.

En förändring som har genomförts under året för att stärka FoU-verksamheten är att den tydligare har lyfts fram i myndighetens interna uppföljning. Ytterligare ett arbete som genomförts i syfte att öka nyttiggörandet av resultaten från Försvarmaktens FoU är kartläggningen av den anskaffande verksamhetens kommande behov av expertstöd från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). En ny myndighetsöverenskommelse med FOI har utarbetats och i samarbete med FoU-ledningen vid Försvarmaktens försvarsstab har åtgärder föreslagits till kommande myndighetsöverenskommelse som stärker nyttiggörandeperspektivet. FMV har också tillsammans med Försvarmakten påbörjat en utveckling av innehåll och utformning av så kallade spelkort för materiel, som används bland annat inom ramen för Försvarmaktens perspektivstudie.

Exempel på hur FMV har arbetat med att tillämpa ny teknik, inklusive omvälvande nyckeltekniker, i materielutvecklingen finns framförallt inom uppdragen teknisk prognos och militärt

innovationsprogram, men även inom andra FoT-uppdrag där frågeställningar avseende integrering av AI eller autonomi blir allt vanligare. FMV har försökt att identifiera och involvera nya aktörer, framför allt små och medelstora företag, genom att genomföra två teknikdagar, en avseende GNSS⁷-fri navigering och en avseende hållbarhet.

Under året har även ett omfattande arbete lagts på att analysera hur FMV:s förmåga att tillämpa ny teknik i materielutvecklingen kan stärkas. Detta har bland annat skett inom ramen för FMV:s medverkan i de innovationsdialoger som Forsvarsdepartementet inbjudit till. FMV har också lämnat underlag till Forsvarsmakten avseende en förstärkning av militärt innovationsprogram inklusive gränstorna till det av Forsvarsmakten föreslagna innovationsprogrammet vid Sveriges innovationsmyndighet (Vinnova). Vidare har myndigheten inlett en dialog med Sveriges Universitets- och Högskoleförbunds (SUHF) arbetsgrupp för totalförsvaret om utvecklad samverkan. Efter en hemställan från Forsvarsmakten har FMV också beskrivit sin syn på vilka integritetskritiska områden och omvälvande nyckeltekniker som bedöms ha stor påverkan på materieförsörjningen.

5. Planering och utvecklade metoder för materielinvesteringar

Samarbetet mellan FMV och Forsvarsmakten är avgörande och under kontinuerlig utveckling. Det framgår bland annat genom den revidering av myndigheternas samordningsöverenskommelse som genomförts och fastställts under året. Där definieras gränstytan mellan myndigheterna på övergripande nivå. Denna kommer att kompletteras med tilläggsöverenskommelser som ytterligare beskriver kontaktytorna mellan myndigheterna inom utvalda områden som till exempel planering och uppföljning.

FMV och Forsvarsmakten har under året gemensamt arbetat med att öka investeringsplanens genomförbarhet. Detta har skett bland annat genom att FMV på Forsvarsmaktens uppdrag tagit fram en grundplan för anslagsposten 1:3.1 som ingångsvärde till kommande investeringsplan.

FMV har under året bedrivit förändringsprojektet Ett FMV för att utveckla och förenkla arbetssätt. Bland annat har FMV förbättrat arbetssättet för planering av produktion vilket har resulterat i att en produktionsportfölj stegvis kommer att införas under 2024. Förändringen FMV vill åstadkomma med det förändrade arbetssättet är en ständigt aktuell lägesbild av planeringen vilket i sin tur medger en större flexibilitet för verksamheten att möta ändrade förutsättningar för produktionen.

FMV har därutöver infört fem verksamhetslogiker (myndighetsförvaltning, vidmakthållande och tjänster, standardsanskaffning, utvecklingsanskaffning, forskning och utveckling) som ett sätt att beskriva och strukturera verksamhetens förutsättningar. Med hjälp av verksamhetslogikerna kan ambition och progress tydliggöras vad gäller att öka anskaffningar av standardiserad materiel med färre nationella särkrav som därmed kan leda till snabbare och fler leveranser.

Uppföljningen av leveransplanen har utvecklats under 2023. FMV följer upp leveransförmågan både löpande under året och genom leveransindex i årsredovisningen. Under året fattades beslut om införande av leveransplan på uppdragsnivå som bidrar till att förbättra uppföljningen av kommande materielleveranser. Detta avser än så länge anslagspost 1:3.1 för anskaffning av försvarsmateriel, men ambitionen är att leveransplanen ska omfatta samtliga åtaganden och

⁷ Global Navigation Satellite Systems.

finansieringskällor. I och med det kommer en helhet för FMV:s uppdrag och beställningar kunna synliggöras bättre och förmågan till kvalitativa analyser ökar.

5.1 Risker i materielförsörjningen

Bedömning av resultat

Tillfredsställande: FMV bedömer att området överlag har uppnått ett tillfredsställande resultat. Väsentliga risker i materielförsörjning redovisas i FMV:s budgetunderlag och omhändertas löpande.

Att identifiera, värdera och hantera risker i materielförsörjningen är centralt för FMV och kontinuerlig samverkan sker med Försvarmakten i dessa frågor, på olika nivåer och med olika fokus beroende på tilldelat mandat inom respektive myndighet. I materielförsörjningen finns risker i alla skeden, men tar sig olika uttryck beroende var riskerna uppstår, vilket också påverkar riskhanteringsalternativen. Större anskaffningsprojekt innefattar olika grader av utveckling, och kan utifrån materielsystemens livscykel indelas i sex huvudsakliga skeden: koncept, förberedelse, anskaffning, produktion, vidmakthållande och avveckling.

Övergripande kan riskerna delas in i interna och externa risker. FMV definierar interna risker som de risker som kan uppstå i myndighetens interna arbete, men även i arbetet med andra myndigheter såsom Försvarmakten. Fokus för det interna riskarbetet har varit att skapa förutsättningar för att komma till beställning hos industrin med väl grundade och genomförbara förutsättningar vad gäller tid, ekonomi och tekniskt innehåll.

Som ett exempel på hur FMV arbetar för att minimera de affärsmässiga riskerna i våra upphandlingar kan nämnas den under 2022 utarbetade vägledningen kring affärsmodeller och kontraktsformer som ger inriktning vid upphandling om vilken affärsmodell och kontraktsform som är bäst lämpad beroende på förutsättningar för aktuell affär.

För att hantera finansiella risker och prisförändringar arbetar FMV och Försvarmakten med riskhantering och riskavsättning som en grundläggande metod. Mot bakgrund av den makroekonomiska utvecklingen behöver myndigheterna förstärka arbetet med att analysera och minska riskerna. En viktig del i sammanhanget är fortsatt att göra adekvata riskavsättningar, vilka mot bakgrund av det osäkra läget behöver utökas inom ramen för arbetet med investeringsplaneringen.

Ett sätt att förbygga tekniska risker är att aktivt ta del av och ligga i framkant av forskning och teknikutveckling, vilket FMV gör tillsammans med flera andra intressenter både nationellt och internationellt. FMV hanterar tekniska risker redan i inledande skeden av uppdrag, bland annat genom att under koncept- och förberedelseskedet omsätta operativa krav och målsättningar till tydliga tekniska specifikationer som grund för konstruktionsunderlag, vilka i sin tur utgör förutsättning för anskaffning av materielobjektet. Vid utformning av konstruktionsunderlag är målet att de tekniska riskerna ska vara acceptabla och att produktionen ska kunna genomföras mot ställda krav och inom angiven tid och ekonomi.

För att kunna bedöma produktionsrisken för FMV dialog med leverantörerna kring företagens produktionskapacitet. Vidare använder FMV det som benämns som successivmetoden respektive Earned Value Management (EVM) för ett antal anskaffningsuppdrag. Successivmetodens fokus är att tidigt identifiera och reducera tids- och kostnadsdrivande risker. På så sätt ökar möjligheten att bedöma, kontrollera och styra produktionskostnader och produktionstider kan uppnås, och därmed öka möjligheten till en ökad precision i kostnad och tid för leveranserna till Försvarmakten.

FMV kommer fortsatt utveckla hantering av risker i materieförsörjningen genom att bland annat tydliggöra interna mandat och verksamhetsregler. Vidare nyttjas tillämpad realisering av investeringsplanen (TRIP) i nuläget som en metod att tidigt identifiera och åtgärda risker i materieförsörjningen.

6. Jämställdhetsintegrering i materieförsörjningen

Bedömning av resultat

Tillfredsställande: FMV bedömer att genomförda aktiviteter 2023 är tillfredsställande, men att det finns ett fortsatt behov att utveckla utbildningsinsatser, processer, stöd till projekten samt utökad samordning med Försvarmakten.

Användbarhet och integration av humanfaktorer (HFI) är ett systematiskt arbetssätt för att anskaffa tekniska system som stärker människors förmåga, oavsett kön. Detta är ett sätt för myndigheten att säkerställa att de varor och tjänster som myndigheten upphandlar är ändamålsenligt utformade för kvinnor och män. Genom ett aktivt arbete med humanfaktorer i myndighetens anskaffningar bidrar FMV till ökad jämställdhet enligt mål 5 i Agenda 2030.

En grundsten för att utveckla det systematiska arbetssättet för användbarhet och HFI är utbildning av FMV:s personal. Det finns därför en obligatorisk digital utbildning som alla nyanställda ska genomföra och under 2023 har 208 medarbetare genomfört utbildningen. Liksom föregående år har även en halvdags introduktion av områdena miljö, systemsäkerhet, informationssäkerhet, användbarhet och konfigurationsledning erbjudits nyanställda vid tre tillfällen under året. FMV har även deltagit vid utbildning inom jämställdhetsintegrering vid Försvarmakten för att presentera hur FMV arbetar för att upphandla utrustning som är ändamålsenligt utformad för kvinnor och män.

FMV har återupprättat en referensgrupp där alla verksamhetsområden som införskaffar eller modifierar försvarsmateriel deltar. Referensgruppen är ett rådgivande stöd för utveckling och anpassning av FMV:s arbetssätt avseende användbarhet och HFI. Här kan även alla verksamhetsområden lyfta frågor och utmaningar inom sina respektive områden och få information om förändringar av den övergripande styrningen.

Ytterligare insatser kommer att krävas under 2024 för att säkerställa att de varor och tjänster som myndigheten upphandlar är ändamålsenligt utformade för kvinnor och män. Till exempel behövs utökad stöd och utbildningsinsatser inom verksamheten kring existerande processer. Samordning med Försvarmakten behöver även utvecklas för att nå målet att säkerställa att de projekt som

upphandlar materiel får tillräcklig och nödvändig information om brukarna som ska använda utrustningen.

7. Materieförsörjning

FMV levererar både materiel och tjänster som finansieras av olika anslagsposter. I detta avsnitt redovisas resultat inom ramen för områdena Armémateriel, Flyg- och rymdmateriel, Marinmateriel, Ledningssystem och Logistik som finansieras inom anslagspost 1:3.1 *Leverantörsutgifter för leveranser*, 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar* och 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*.

Redovisningen är sammanhållen och inkluderar både den upphandlande verksamheten och provverksamheten. Detaljerad redovisning av enskilda större materielobjekt framgår av årsredovisningens bilaga 1.

7.1 Armémateriel

Bedömning av resultat

Gott: FMV:s samlade bedömning för Armémateriel är att resultatet för 2023 varit gott och att den beställda produktionen i allt väsentligt har genomförts enligt plan med ett fåtal förseningar. Det finns dock ett fortsatt behov att utveckla och försäkra kompetensförsörjning och kompetensutveckling för att möta framtidens utökade behov.

För Stridsvagn 122- och Stridsfordon 90-systemen har ersättningsanskaffning med anledning av stöd till Ukraina påbörjats samtidigt som renovering av kvarvarande flotta fortsatt. Under året har elva renoverade Stridsvagn 122, två bärgningsbandvagnar och 60 Stridsfordon 90 levererats till Försvarmakten. Resultatet av renoveringarna är förbättrat ledningsstödsystem samt förlängd livslängd. För Stridsvagn 122 har renovering/modifiering av 44 fordon beställts från industrin. Av effektivitetsskäl samordnas den återstående renoveringen med genomförandet av renoverings-/modifieringsprojektet. För Stridsfordon 90-systemet har de första två nyanskaffade Funktionspansarbandvagnarna levererats. Dessa kommer tillföra Försvarmakten förbättrad förmåga till fältreparation.

Anskaffning av ytterligare bandvagnar sker i två spår. Dels genom att Sverige beställer ledningsbandvagnar för Försvarmaktens närliggande behov, dels genom det internationella samarbetsprojektet Collaborative All Terrain Vehicle (CATV). Under året har 23 nyanskaffade bandvagnar levererats till Försvarmakten. Första leverans av renoverade/modifierade bandvagn 206 skulle skett under 2023, men på grund av överprövning av upphandlingen kommer leveranserna tidigast kunna ske 2024. Förseningen innebär att planerad uppgradering med bland annat ny motor senareläggs.

Nyanskaffning och utveckling av nytt pansarerrängbilsystem sker inom det internationella samarbetet Common Armored Vehicle System (CAVS). Under året har 20 prototypfordon levererats till Försvarmakten. Renovering av befintliga Pansarerrängbil 202/203 pågår och under året skedde de första 13 fordonsleveranserna.

Uppgradering av stridsträninganläggning (STA) och övrig utbildningsmateriel fortgår och Försvarsmakten tillförs kontinuerligt ny mål- och utbildningsmateriel vilket bidrar till ökad utbildningseffekt. Under 2023 har Målsystem 2020 slutlevererats innehållande bland annat fallmål.

Inom området fältarbetsmateriel har Försvarsmakten under året tillförts 32 hjullastare. Leverans har också skett av Däcksbro 300 (DB 300) till en brigadingenjörbataljon som därmed ger brigaden ökad rörlighet över vattenhinder. FMV har även anskaffat material för signaturanpassningsmateriel och uppsömnad av fordonsanknuten maskering (CMS) till armén, vilket kommer att ge förbanden ökad operativ effekt.

Inom Artillerisystem Archer Steg 2 har huvuddelen av genomförda leveranser avsett reservdelar. Arbetet med stödpaket Ukraina och försäljning av Archer till Storbritannien har haft stor påverkan på verksamheten. Förutom förseningar beroende på resurskonflikter inom egen organisation, har även leverantören tvingats prioritera verksamhet, med förseningar som följd. Förseningarna har mindre påverkan på Försvarsmaktens tillväxt och sannolikt ingen påverkan på stödet till Ukraina.

Inom Luftvärnssystem 103 (Patriot) är samtliga systemenheter överlämnade till Försvarsmakten, vilket innebär en funktionstillväxt av förmågan att kunna bekämpa taktiska ballistiska robotar. Endast reservmateriel återstår att överlämna. Försvarsmaktens luftvärnsbataljoner kommer att utrustas med Luftvärnssystem 103 fram till 2025 då systemet ska ha full operativ förmåga. För att hantera den avvägda tillväxten har Försvarsmakten och FMV under året fördjupat det gemensamma arbetet kopplat till den interna samt den externa integrationen av luftvärnsbataljonen LvBat 103/98 in i luftförsvaret.

Under året har FMV levererat 467 lastbilar till Försvarsmakten och kontrakterat ytterligare 246 lastbilar för leverans 2024–2025. Utöver detta har 23 stridsvagnstransportpåhängsvagnar och nio stridsfordonstransportsläp levererats till Försvarsmakten. Därtill har FMV levererat 68 lätta standardfordon (pickuper och minibussar) samt 200 snöskotrar under året.

För att stärka skyddet mot CBRN-stridsmedel (kemiska, biologiska, radioaktiva och nukleära) för specialistfunktioner i Försvarsmakten har avancerade andningsskydd levererats till FMV under året. FMV har levererat C-skyddsdräkt engångs till Försvarsmakten som ingår i den personliga skyddsutrustningen för personal i insatsorganisationen samt 56 000 ansiktsskydd.

Under 2023 har verksamheten inom det obemannade flygande området utvecklats. Kriget i Ukraina visar tydligt att obemannade flygande system har en stor påverkan och används flitigt av båda sidor. Detta gäller såväl system för spaning (UAS) som för bekämpning (patrullrobot). Den tekniska utvecklingen pågår ständigt och med hög hastighet. Försvarsmakten och FMV har under året fördjupat det gemensamma arbetet inom en rad områden. Förberedelser för att ersätta Arméns nuvarande UAV03 Örnen pågår. Tester har genomförts såväl vid Markstridsskolan som vid Totalförsvarets skyddscentrum. Samverkan med övriga myndigheter och med industrin har breddats. Nya förmågor tillförs med start 2023 i stridsträning- och ledningsträninganläggningar (STA/LTA), vilket medger helt nya möjligheter att träna och öva med obemannade flygande system och patrullrobotar. Demonstratorverksamhet och försök med obemannade flygande system samt patrullrobotar har påbörjats. Sverige har tillsammans med Finland, Norge och Danmark organiserat en arbetsgrupp för obemannade flygande system inom ramen för Nordefco Copa Arma.

Nyttjande av provresurser i verksamheten

FMV har ansvarat för uppgraderingar i systemmjukvara i Luftvärnssystem 103 samt därtill efterföljande funktionsverifiering och rapportering inom ramen för luftvärnssystem, samt har deltagit i planering och genomförande av verifiering av ledningsplattformar ingående i Luftvärnsbataljon 103/98. Flertalet aktiviteter har genomförts i arbetet med Leopardprogrammet (Stridsvagn 122), däribland renoveringsprojekt omfattande även Bärgningsbandvagn 120 samt fortlöpande leveranskontroller. FMV har också genomfört prov och försök med Archer 8x8 för att testa bland annat belastning i samband med skjutning.

Analys och sammanfattande bedömning

Den samlade bedömningen inom verksamhetsområdet är att den beställda produktionen till stora delar levererats enligt plan, men förseningar har förekommit beroende bland annat på komponentbrister samt produktionsbegränsningar hos industrin. Omvärldsläget har varit fortsatt utmanande under 2023 och hög efterfrågan har medfört att industrins kapacitet ansträngts med längre leveranstider och kostnadsökningar som följd. Med anledning av kriget i Ukraina och den negativa utvecklingen i närområdet har stora ansträngningar gjorts för att säkerställa verksamhetens framdrift, försörjningstrygghet och leveranserna till Försvarsmakten. Tät dialog med leverantörer, regelbunden uppföljning gemensamt med Försvarsmakten samt en tydligt kommunicerad gemensam målbild har varit viktiga framgångsfaktorer, vilket fortsatt bidragit till goda resultat i form av bland annat flexibilitet, anpassningsbarhet, kortare ledtider där så varit möjligt, fortsatt hög kvalitetsnivå samtidigt med större och snabbare leveranser samt hantering av förseningar.

Inom den planerade produktionen har 22 stycken nya uppdrag startats under 2023. Antalet är i huvudsak enligt beslutad produktionsplan.

Årets utfall gällande intäkter och kostnader ligger högre än föregående år, vilket återspeglar att FMV levererat i enlighet med beslutad produktion. Ökningen är i huvudsak hänförlig till anslagspost 1:3.1, som är FMV:s anslag för materielanskaffning.

7.2 Marinmateriel

Bedömning av resultat

Tillfredsställande: FMV:s samlande bedömning för Marinmateriel är att resultatet för 2023 varit tillfredsställande. Marinmateriel har överlag uppnått ett gott resultat men flera utvecklingsbehov föreligger. Det gäller exempelvis att förstärka samarbetet med Försvarmakten och trygga kompetensförsörjning för att öka leveransförmågan.

Projektet med halvtidsmodifiering av korvett typ Visby påbörjades under 2023 och kontrakt har tecknats med MBDA UK Ltd om att förse fartygen med luftvärnsroboten Common Anti-air Modular Missiles (CAMM). Korvetterna kommer därmed att förses med det fartygsbaserade luftvärnsrobotsystemet Sea Ceptor. Kontrakt har även tecknats med Saab Kockums avseende materiel med långa leveranstider (long lead items, LLI). Detta är ett av världens främsta fartygsbaserade korräckviddiga luftvärnsrobotsystem och det ingångna avtalet har varit ett viktigt resultat för verksamhetsområdet under året. I halvtidsmodifieringen ingår genomgång och uppgradering av ingående delsystem. Exempelvis införs luftvärnsrobotsystem, sjömålsrobotsystemet uppgraderas till senaste version (RBS 15Mk 3) och torpedsystemet till att hantera ny ubåtsjakttorped (Torped 47). Sammantaget bidrar modifieringen till en höjning av både uthålligheten och den operativa tillgängligheten vilket bidrar till en väsentligt ökad verkansförmåga på, över samt under vattenytan i alla konfliktnivåer.

Under det fjärde kvartalet 2023 levererades det nya signalspaningsfartyget HMS Artemis till Försvarmakten. Fartygets egenskaper för elektromagnetisk kompatibilitet har förbättrats jämfört med sin föregångare. Det innebär att nivån av störande signaler som fartyget ger ifrån sig har minskat vilket leder till en förbättrad spaningsförmåga.

Under det fjärde kvartalet 2023 levererades fyra hamnbogserbåtar till FMV. I och med att grundplattformen nu är levererad till FMV så kommer fartygen att färdigställas och rustas inför leverans till Försvarmakten som sker under andra kvartalet 2024. Hamnbogserbåtarnas uppgift blir att inom ramen för marinens ekipageverksamhet genomföra förhållningar, bogseringar av fartyg, isbrytning och övrig ekipagetjänst inom hamnområden, tillfälliga basområden eller i närliggande varvsområden.

Under året har 48 stycken gummibåtar överlämnats till Försvarmakten. De nya gummibåtarna benämns av Försvarmakten som Gummibåt Patrull och ersätter bland annat Patrullbåt 51, en båttyp från 1960-talet. Gummibåt Patrull är en modern ersättare som kommer vara till stor nytta inom flera grenar av Försvarmakten. Den kommer bland annat användas vid rekognosering inför byggnation av flytande broförbindelser och vid förflyttning över vattendrag.

Under året har fortsatta leveranser inom Torpedsystem 47 genomförts till Försvarmakten. Systemet är i första hand utvecklat för att användas av ubåt, ytfartyg och på sikt även av helikoptrar. Torped 47 är en modern trådstyrd torped som är anpassad för den unika undervattensmiljön som finns i vårt närområde. Torped 47 har kontinuerlig kommunikation med skjutande plattform och använder en kombination av aktiva samt passiva sensorer, vilket ger en oavbruten målinvisning. Primärt används Torpedsystem 47 för bekämpning av ubåt men har även

förmåga att kunna strida mot ytfartyg och tillför marinen en långsiktig förmåga att uthålligt verka mot kvalificerade mål. Sammantaget levereras en torped som har högre fart, längre räckvidd och bättre målsökare än föregångaren.

En del i Försvarmaktens förmågetillväxt är att kunna nyttja befintliga plattformar under en längre tid med ökad förmåga och uthållighet. Det genomförs i form av halvtidsmodifieringar för flera fartygssystem för att uppgradera systemens prestanda och möjliggöra operativ förmåga över tid. Genomförande av halvtidsmodifieringar leder till minskad resursförbrukning vilket bidrar till mål nummer 12 i Agenda 2030 avseende hållbar konsumtion och produktion.

Tillsammans med Nederländerna initierades under året för första gången ett utbytesprogram avseende utbyte av ingenjörer. Nederländernas representant anslöt till FMV i mars och Sveriges representant reste till Nederländerna i augusti. Utbytet har varit lyckosamt och respektive NAD, har efter utvärdering beslutat att förlänga programmet för en ytterligare period.

Samarbetet inom Northern Naval Capability Cooperation (NNCC) har utvecklats under 2023 och formaliserats i december 2023 genom undertecknade av avtal i Washington D.C. Det huvudsakliga målet inom NNCC är att samordna såväl forskning- och teknikutveckling som materielsamarbeten med fem andra länder som alla har en snarlik geografi och metodik som Sverige. Ökad samverkan möjliggör gemensam materielanskaffning och bidrar till hållbara försörjningskedjor. Därtill leder kollektiv kapacitetsuppbyggnad till effektivare resursnyttjande och att ländernas försvarsorganisationer blir mer interoperabla.

Nyttjande av provresurser i verksamheten

FMV har levererat stöd avseende verifiering och validering (VoV) samt provledning inom 31 stycken olika projekt i nationell produktion. FMV har också under året stöttat Försvarmakten med provledning och VoV-aktiviteter för vidmakthållande av prioriterade fartygsförband. Under året har resursstöd och kompetens avdelats vid nyanskaffning och modifieringar av exempelvis korvett typ Visby och Gävle, Signalspaningsfartyg samt vid utprovning av vapensystem för Amfibiebataljon 2030.

FMV har också avslutat granskning av it-säkerhetsarbetet vid nyanskaffning av signalspaningsfartyg och påbörjat granskning av it-säkerhetsarbetet av ubåt.

Analys och sammanfattande bedömning

Den samlade bedömningen inom verksamhetsområdet är att den beställda produktionen till stora delar levererats enligt plan, men förseningar har förekommit.

Kriget i Ukraina, den globala ekonomiska nedgången och den höga inflationen under 2023 har medfört osäkerheter som har haft en ogynnsam inverkan på förutsättningarna att teckna kontrakt med leverantörer vid uppstart av ny produktion.

De ökade osäkerheterna hos leverantörer avseende både kostnader och leveranstider har medfört ett större behov av att bedöma och hantera risker i både beställd samt planerad produktion. När det gäller start av ny produktion har det i första hand hanterats genom fördjupad kravhantering och riskspridning mellan industrin, FMV och Försvarmakten. I enskilda fall har det även inneburit förnyat investeringsbeslut om utökad finansiering för att möjliggöra planerad anskaffning.

Under 2023 har det ekonomiska utfallet på anslagspost 1:3.1 inom marinmaterielområdet minskat jämfört med 2022. Det beror på förseningar i ett antal anskaffningsprojekt där ekonomiskt utfall överförs till 2024.

7.3 Flyg- och rymdmateriel

Bedömning av resultat

Tillfredsställande: FMV:s samlande bedömning inom Flyg- och rymdmateriel är att resultatet varit tillfredsställande. Flyg- och rymdmateriel har överlag levererat enligt planerad produktion, men det finns utrymme för effektivisering av leveransförmåga kopplat till vidmakthållande av materiel och viss mängdmateriel.

Ambitionen inom stridsflygsområdet enligt tidigare försvarsbeslutet fortsätter vara att vidareutveckla och drifthålla både JAS 39C/D och JAS 39E. Verksamheten inom JAS 39C/D har under året handlat om att säkerställa systemets tillgänglighet nu och i framtiden. För att nå detta har flertalet beställningar lagts till industrin som både upprätthåller förmågan och även bidrar till väsentliga funktionslyft så som anskaffning av nya datalänkterminaler vilka ger säkrare kommunikation till och mellan flygplanen. Resultatet av detta arbete syns i att systemet används som planerat såväl i svenska Flygvapnet som hos exportnationerna. Planeringen för parallell drift och utveckling av JAS 39C/D och JAS 39E har fortsatt i samverkan med Försvarsmakten och Saab. FMV har även beställt nya utvecklings- och simuleringsmiljöer för JAS 39C/D.

FMV har under 2023 i samråd med Försvarsmakten prioriterat leveranser inom effektbestämmande materiel i form av vapensystem som bygger förmåga i närtid, detta omfattar exempelvis beställning av jaktrobot Rb 99 (AMRAAM) senaste version. FMV har även sett över tillgängligheten av olika vapen på lång sikt för att täcka behoven samt arbeta för att öka försörjningstryggheten.

Arbetet med det nya luftburna stridslednings- och luftbevakningsflygplanet (S 106) fortsätter och det första grundflygplanet har levererats i januari 2024 för integration av systemmateriel. S 106 är anpassad för samverkan med Nato.

FMV har under året mottagit tio SK 40-flygplan och dit hörande flygsäkerhetsmateriel för Försvarsmaktens nya skolflygsystem. Sju flygplan har överlämnats till Försvarsmaktens Flygskola, dessa ska användas för pilotelevernas grundläggande flygutbildning. Därmed avslutas användningen av flygplan SK 60 som varit i drift sedan 1967.

FMV har under året levererat tre modifierade markoperativa Helikopter 14E och en sjöoperativ helikopter 14F i slutgiltig konfiguration samt uppdragsutrustning, specialverktyg och reservmateriel till Försvarsmakten. Genom dessa leveranser stärks Försvarsmaktens kapacitet att inom mark- och sjödomänen genomföra uppdrag som exempelvis taktisk trupptransport, ubåtsjakt och search and rescue (SAR).

Inom flygbasområdet har leveranser skett av stor mängd fälthållningsmateriel, fordon och fordonsmateriel. Levereras har även gjorts av PFAS⁸-fri släckvätska till Försvarsmaktens nya räddningsbilar. Sammantaget har leveranserna från FMV till Försvarsmakten bidragit till att öka förmågan inom flygbasområdet, bland annat avseende på spridning och rörlighet samt minskad påverkan på grundvattnet av släckvätska. Omställningen till PFAS-fri släckvätska bidrar till

⁸ Per- och polyfluorerade alkylsubstanser är ett samlingsnamn för en grupp organiska ämnen.

efterlevnaden av FMV:s hållbarhetspolicy, det nationella miljömålet Giftfri miljö och miljömålen i agenda 2030.

FMV har anskaffat stridsteknisk UAV och levererat 190 system till Försvarmakten för användning i huvudsak av Hemvärnet.

FMV verksamhet inom rymdområdet har tidigare främst handlat om FoU-relaterade aktiviteter och ofta i internationell samverkan kopplat till Europiska försvarssamarbeten. Den fortsatta produktionen vid FMV är att följa Försvarmaktens rymdstrategi och förbereda anskaffning av system för övervakning.

Nyttjande av provresurser i verksamheten

FMV har under året fortsatt att stötta Saabs flygprovverksamhet med både provingenjörer och piloter. Test och evaluering på FMV (FMV T&E) har erhållit ett eget verksamhetstillstånd för JAS 39E och har därefter påbörjat utprovningen i de flygplan som levererats under hösten och vintern. Provresurser i form av flygplan har nyttjats för verifiering och validering av blockupdatering för JAS 39C/D och systemprov av JAS 39E.

Under 2023 har FMV också genomfört leveranskontrollverksamhet av SK40. Vidare har FMV även genomfört leveranskontroll av Helikopter 14, både den markoperativa och den sjöoperativa versionen, efter genomförd modifiering. Det har också levererats målflygverksamhet till Försvarmaktens olika förband vad gäller målbogsering och telekrig i syfte att öva, träna och utbilda förbanden.

Analys och sammanfattande bedömning

Den samlade bedömningen är att produktionsresultatet för 2023 varit tillfredsställande och i huvudsak har leveranser till Försvarmakten gjorts enligt plan men förseningar har förekommit.

Under 2023 har 30 nya produktionsuppdrag startats att jämföra med 31 startade uppdrag år 2022. FMV har inom flyg- och rymdmaterielområdet under 2023 klarat av att ställa om verksamheten för att möta ökad ambition och kortare ledtider vilket skapar högt tryck i verksamheten. Betydande osäkerheter finns för kommande produktion inom helikopterområdet, taktiskt transportflyg och stridsteknisk UAV.

Den tilldelade anslagsfinansieringen inom flyg- och rymdmaterielområdet har ökat under 2023 jämfört med 2022, men också jämfört med tidigare år. Anslagsfinansieringen bedöms fortsätta öka de närmaste åren. Utfallet för planerade materielleveranser inom tidigare beställd verksamhet ökar samt att det huvudsakliga utfallet för nyligen startade uppdrag kommer att synas de kommande åren till följd av tillväxten inom flyg- och rymdmaterielområdet.

7.4 Ledningssystem

Bedömning av resultat

Tillfredsställande: FMV:s samlade bedömning är att den beställda produktionen till stora delar har levererats enligt plan, men förseningar har förekommit. I gränsytan mot Försvarmakten behöver arbetet i tidiga faser bli mer effektivt. Förbättringsbehov finns även gällande leveransförmågan.

Som ett resultat av rådande omvärldsläge har ett antal nya uppdrag beställts med kort framförhållning, detta har skett i enlighet med den reviderade investeringsplanen. Till exempel har nya uppdrag inom motmedel mot drönare (C UAS) samt sikten som verkar i det infraröda spektrat (IRV-sikten) startats upp under året. Anskaffningar inom dessa områden påbörjades redan förra året, och nya uppdrag har tillkommit under 2023.

Inom sensorområdet har FMV under 2023 stöttat Försvarmakten i utformandet av systemmålsättningar för uppdraget Sensorsystem Ny fas 2. Detta har lett till att uppdraget blivit beställt från Försvarmakten, och att industribeställningar har lagts för anskaffning av särskilt långräckviddig radar samt omsättning av dagens kustspaningsradar. En första leverans från industrin till FMV har genomförts under året och har skett enligt plan.

Inom Nordefco har implementation av projektet Nordic Enhanced Cooperation Air Surveillance (NORECAS) pågått. Projektets syfte är att respektive länders luftövervakning ska kunna ta emot och bearbeta sensorinformation från andra länders radarstationer. FMV:s roll inom projektet är att etablera nätverk, telekommunikations-infrastruktur mellan deltagarländerna samt att bygga en skyddsmekanism mellan NORECAS och nationella system. Arbetet försenades under pandemiåren, men systemöverlämning och materielöverlämning har genomförts under hösten 2023 enligt reviderad plan.

HF2000 är ett radiosystem som används av hela Försvarmakten och bidrar således till gemensam förmåga. Under året har anskaffning av reservdelar för halvtidsmodifiering av radiosystemet HF2000 fortsatt. Leverans av reservdelar har skett under året, vilket ökar tillgängligheten på utrustningen. Även utbildning av verkstadspersonal har genomförts. Resultatet bedöms som tillfredsställande, men förseningar mot ursprunglig leveransplan föreligger. Dessa förseningar berodde på att allt arbete avstannade under pandemin.

En operativ sambandsbataljon syftar till att förstärka, ansluta och ersätta ledningssystem, främst anslutning mot Försvarets Telenät (FTN) med rörliga resurser. Under året har en rad överlämningar gjorts till Försvarmakten såsom transportabel mast, radiolänkhyster, radiolänkkärror och radiolänksatser. Leveranserna omfattar både ny och modifierad materiel.

Inom ramen för Tjänstenät-Joint Range Extension (TN-JRE) har utveckling av produkter som fungerar som brandvägg/filter utvecklats. Detta bidrar till ökad it-säkerhet inom de operativa stridsledningcentralerna, där den ingår som en integrerad del.

Federated Mission Networking (FMN) är ett ramverk som utgör Natos konceptuella grund för övningar och Nato-ledda insatser. FMV stödjer Försvarmakten med arbetet att utveckla och vidmakthålla FMN-ramverket. Under 2023 har utveckling av materielfunktionalitet enligt FMN spiral 4 genomförts. FMV deltar även i ett antal arbetsgrupper för ramverkets utveckling.

Under 2023 har materielleveranser i form av telehjälmar, överlämning av NORECAS samt leveranser inom Krypto-området genomförts. Resultatet bedöms inte som tillfredsställande.

Avseende den planerade produktionen har 23 nya uppdrag startats under året jämfört med 17 under 2022. Av dessa uppdrag har nio inkommit som särskild offertförfrågan från Försvarmakten, vilket innebär en utökning utöver beslutad produktionsplan för året. Beslutad produktionsplan för 2023 är i stora delar offererad eller beställd. Resultatet bedöms som gott.

Ett fåtal planerade uppdrag har inte startats enligt årets beslutade produktionsplan. Dessa kommer att startas upp under 2024. Avsaknad av uppdragsbeskrivningar eller styrande dokument är den primära orsaken till att dessa uppdrag inte startats enligt plan.

Utöver den planerade produktionen har ett 15-tal redan beställda uppdrag utökats eller modifierats under året med anledning av omvärldsläget. De ekonomiska utökningar som planeras kommande år har omhändertagits, för att i möjligaste mån säkerställa att önskad produktion kan realiseras.

Nyttjande av provresurser i verksamheten

Kontinuerlig verifiering och validering av krav på interoperabilitet har genomförts i syfte att skapa ett ramverk för interoperabilitet. Verksamheten bedrevs i den distribuerade provmiljön i Enköping och vid Nato-övningar. Årets verksamhet fokuserade på assurans, det vill säga att verifiera och validera krav för att konstatera om de är spårbara inom och mellan ledningsstödsystem.

Planering inför verifiering och validering har påbörjats för ett antal sensorer (så som kustspaningsradar (KSRR), särskilt långräckviddig radar (SLRR) och medelräckviddig radar (MLRR)).

Analys och sammanfattande bedömning

FMV:s samlade bedömning är att den beställda produktionen till stora delar har levererats enligt plan, men förseningar har förekommit. Kundorderstocken har nått bättre resultat än förväntat i enlighet med investeringsplanen, likaså leverantörsorderstocken.

Förseningar i leveranser från industrin har förekommit, främst beroende på omvärldsläget med krig i Ukraina och Israel. Höga råvarupriser, komponentbrister, transportproblematik, ökad konkurrens mot tillgänglig industri samt nedstängningar hos leverantörer påverkar både tillverkning och leveranser. Dialog pågår löpande med leverantörer för att hitta alternativ hantering av till exempel Factory Acceptance Test (FAT), då fysisk närvaro inte är möjligt.

Inom Ledningsområdet har anslagsfinansieringen ökat under 2023 jämfört med 2022, men också jämfört med tidigare år och tillväxtresan fortsätter. Utfallet för planerade materielleveranser har även det ökat under 2023 jämfört med 2022.

Rådande omvärldsläge har även bidragit till att Försvarsmakten gjort omvärderingar gällande redan lagda beställningar/system, och därmed har viss kravglidning uppstått. Detta har lett till ytterligare förseningar och påverkan på liggande leveransplan för året. De kvalitetsbrister inom komponenter och halvledare som konstaterades 2022 har fortsatt att ge konsekvenser på årets produktion.

7.5 Logistik

Bedömning av resultat

Tillfredsställande: FMV:s samlade bedömning är att resultatet är tillfredsställande, undantaget materielområde drivmedelssystem där resultatet bedöms som gott. Det finns utvecklingsbehov främst kopplat till tidiga faser med avseende på materiell omfattning på uppdragen, grundläggande kravdokument och uppgifter som är anskaffningsförberedande inom majoriteten av materielområdena.

Inom materielområde Bas- och underhållsutrustningssystem har FMV bland annat levererat fallhindrande utrustning, Induktionsvärmare lätt, verktygssatser för kabel- och kontaktreparationer och varmvulkningsutrustning till Försvarmakten. Flertalet satser som utgör grundläggande förutsättning för genomförande av underhåll har levererats. Planerade leveranser 2023 som försenas till 2024 är containertält, svetsaggregat och Materielvård bas. Förseningarna beror på kompetens- och materielbrist hos leverantören samt Försvarmaktens förändrade uppdragsinriktning och omprioritering inom projekten för att totalt sett hantera konsekvenserna av förseningar.

Inom materielområde Personliga utrustningssystem gemensamt har FMV levererat Kroppsskydd 23D, som är speciellt avsett för kvinnor till Försvarmakten. Delleveranser av Kroppsskydd 23D och Kroppsskydd 22 är försenade till 2024. Bakgrunden till förseningen är kompetensbrist, produktionskapacitet och materialbrist hos leverantörerna. FMV har emottagit de inledande delleveranserna av Markstridsuniform 24 (tidigare benämnt Nordic Combat Uniform, NCU) och lagt beställning med planerade leveranser fram till 2027.

Inom materielområde Fältförplägnad och Säkerhetsmateriel klättring har leverans skett av kylboxar. Modifieringen har fortsatt av Koktraktorkärria 112 till Kokkärria 113 med ytterligare leveranser till Försvarmakten. Modifieringen möjliggör snabbare förflyttning av förband som innehar kokkärria. Planerade leveranser 2023 som försenas till 2024 är Lätt fältkok på grund av överprövad upphandling, takarbetsutrustningar samt Lätt fälthygienmateriel på grund av oklart förmågebehov, Vattentank 250L på grund av oklarheter i överlämningsprocessen samt Kyl- och förrådsjärna på grund av garantiåtgärder.

Inom materielområde Hälso- och sjukvårdssystem har bland annat leveranser skett för komplettering av Första sjukhuskompaniet genom bland annat analysinstrument för leverstatus, assistansbord, blodgasinstrument med mera. Leverans av container för sterilisering av operationsinstrument har även skett. Ett antal nya operationsbord dellevereras i år, vissa försenas till 2024. Detta på grund av materiel- och komponentbrist hos leverantören.

Inom materielområde Strömförsörjningssystem har FMV levererat Elverk 15kVA som ersätter Elverk 15kVA (Lirka) för CBRN och tillför ny förmåga (egenproducerad kraft) till luftvärnet samt Ficklampa 5 som ersätter Ficklampa 4. Leverans och installation av nytt överordnat styrsystem för flygledningskraft på Försvarmaktens flygplats i Hagshult samt leverans av kraftaggregat UPS 250kVA till flyglednings-kraft har genomförts. Inom energilagring har FMV levererat specialbatterier för specifik förmåga hos Försvarmakten. Planerade leveranser under 2023 av

batterier för målsystem har försenats till 2024 till följd av personalomsättning hos leverantör. Under 2023 pågår upphandling av elverk 2,5kVA och 10kVA med leverans planerad under 2024 och framåt.

Inom materielområde Drivmedelssystem har leveranser skett av dispenserskåp. Ytterligare materiel inom materielområdet har kontrakterats eller levererats till FMV och kommer att levereras till Försvarmakten under 2024 och kommande år. Sammantaget har leveranserna från FMV till Försvarmakten generellt bidragit till att öka förmågan inom logistikområdet och specifik inom drivmedelsförsörjningsområdet.

Nyttjande av provresurser i verksamheten

FMV har stöttat projektet anskaffning av nytt handbeklädnadssystem med diverse jämförande klimatförprov, såsom kyla, fukt och mekaniskt slitage. FMV har även genomfört köldprov på nytt förläggningstält 12 och 20. Dessa genomfördes i klimatkammaren, och syftade till att kontrollera tältens funktion vid sträng kyla samtidigt som kaminerna vedeldades.

Analys och sammanfattande bedömning

Avseende leveranser till Försvarmakten bedöms resultatet för 2023 varit tillfredsställande. Inom materielområde Hälso- och sjukvårdssystem har vissa leveranser tidigare lagts till 2023 från 2024. För huvuddelen av materielområdena förekommer dock leveransförseningar relativt leveransplan. Orsaken till leveransförseningarna är i huvudsak produktionsproblem, kompetens- och materielbrist hos leverantörerna. I vissa fall beror den försenade leveransen till Försvarmakten på brister i tillhörande dokumentation vilket genererat behov av åtgärd innan överlämning. Det förekommer att några upphandlingar har överprovats vilket orsakat tidsförskjutningen och den försenade leveransen.

Det finns utvecklingsbehov avseende materiell omfattning i uppdragen, grundläggande kravdokument och uppgifter som är anskaffningsförberedande inom majoriteten av materielområdena.

Anslagsförbrukningen inom Logistik underskreds med cirka tio procent, huvudsakligen beroende av förseningen av kroppsskydd samt strömförsörjning.

7.6 Vidmakthållandetjänster och övrig avgiftsfinansierad verksamhet

Bedömning av resultat

Tillfredsställande: FMV bedömer att resultatet är tillfredsställande, då det fortfarande återstår arbete med att implementera innehållet i överenskommelsen om tjänstestöd.

Överenskommelsen behöver utvecklas vidare för att ytterligare effektivisera gränsytan mellan FMV och Försvarmakten. FMV har under året i allt väsentligt levererat på beställningar från Försvarmakten inom anslagspost 1:1.3 och 1:3.1 utifrån givna förutsättningar.

FMV tjänstekatalog fastställdes i december 2022 och överenskommelsen om FMV Tjänstestöd slöts i januari 2023 i syfte att förtydliga samverkan mellan myndigheterna. Med dessa som grund har utbildningar om arbetssättet genomförts under året med fortsättning under 2024.

Utbildningarna genomfördes gemensamt där representanter för både FMV och Försvarmakten deltog. Utbildningarna bidrar till att skapa en gemensam bild över vad som överenskommit mellan myndigheterna med de principiella styrningar som ges.

Tidigare redovisade problem kring ändringar i säkerhetsskyddslagen har under året resulterat i en överenskommelse (SAMOSUA) myndigheterna emellan.⁹ FMV och Försvarmakten har gemensamt analyserat utmaningar och utvecklingsområden i syfte att förenkla och effektivisera arbetet med att ingå säkerhetsskyddsavtal. Projektets tre huvudområden har varit att effektivisera och förkorta ledtiderna inom samrådsförfarandet, harmonisera kravställningen i myndigheternas säkerhetsskyddsavtal samt utveckla ett arbetssätt som skapar ett balanserat säkerhetsskydd med minskad risk för att myndigheternas säkerhetsskyddsarbete försenar tillväxten eller försämrar försörjningstryggheten. Försvarmakten kommer även i fortsättningen att behöva FMV:s stöd att som ombud ingå säkerhetsskyddsavtal inom vidmakthållandeområdet enligt det arbetssätt som framgår av tidigare myndighetsöverenskommelser.

7.6.1 Vidmakthållande av materiel och anläggningar inom anslagspost 1:1.3

I detta avsnitt redovisas en fördjupad bild av den avgiftsfinansierade verksamheten på FMV som finansieras av Försvarmaktens anslagspost 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*. Verksamhet som belastar anslagspost 1:1.3 omfattar bland annat kostnader för att finansiera vidmakthållande av befintliga investeringar i materiel och anläggningar.

I tabellen nedan redovisas total kundorderstock inom Försvarmaktens anslagsposter samt total kundorderstock för anslagspost 1:1.3. Kundorderstocken omfattar det totala värdet på beställningar som Försvarmakten har lagt till FMV.

Tabell 2 - Kundorderstock 2023 anslagspost 1:1.3

(mnkr)		2023	2022	2021
Försvarmaktens anslag	Kundorderstock	7 491	9 544	9 860
Varav anslagspost 1:1.3	Kundorderstock	4 281	5 683	4 966

Några exempel på beloppsmässigt större beställningar som Försvarmakten har lagt till FMV under 2023 och som belastar anslagspost 1:1.3 återfinns kompletterande anpassningar av nyanskaffade fordonsystem, anskaffning och byte av hjul på en stor mängd fordon, livstidsförlängning och modifiering av släp, åtgärds paket terränghjuling, anskaffning av reservdelar till Bandvagn 206 och Bandvagn 308 samt omsättning av stridsträningssystem mobil.

I tabellen nedan redovisas FMV:s intäkter för tjänster på beställningar från Försvarmakten som belastar anslagsposten 1:1.3. Av tabellen framgår det totala beloppet uppdelat på FMV:s tjänst respektive materiel.

⁹ 22FMV764-1.

Tabell 3 - Intäkter mot Försvarsmaktens anslagspost 1:1.3 Vidmakthållande av materiel och anläggningar (mnkr)

(mnkr)		2023	2022	2021
Intäkter	Varav FMV tjänst	919	786	713
	Varav materiel	1 009	1 667	1 537
Totalt		1 928	2 510	2 250

Under 2023 har intäkterna totalt sett minskat jämfört med 2022 och 2021 framförallt vad gäller anskaffning av materiel för vidmakthållande av materiel och anläggningar. Minskade intäkter avseende FMV materiel är förväntade eftersom denna del av verksamheten ska hanteras i Försvarsmaktens ekonomisystem. Däremot har intäkterna för FMV tjänst ökat med 133 miljoner kronor jämfört med 2022 och 206 miljoner kronor jämfört med 2021 vilket är en ökning om cirka 29 procent sedan 2021.

Intäkterna är relativt jämnt fördelade mellan FMV:s verksamhetsområden. I likhet med förra året kommer högst andel via verksamhetsområde Ledningssystemmateriel och verksamhetsområde Armémateriel.

Antalet årsarbetskrafter inom FMV som belastar anslaget 1:1.3 uppgår till 540 under 2023 vilket är en ökning jämfört med 459 årsarbetskrafter år 2022 samt 452 år 2021. Intäktsökningen inom FMV tjänst i kombination med ökningen av årsarbetskrafter och nivån på kundorderstocken, visar på ett fortsatt behov av FMV:s stöd till Försvarsmakten, vilket är centralt för Försvarsmaktens operativa förmåga och den materiella tillgängligheten vid krigsförbanden.

Nedan följer en redovisning av exempel på uppdrag och leveranser som FMV har bidragit med under året. Inom arméområdet har stridsvagns-, stridsfordons-, pansarterrängbils- och bandvagnssystemen vidmakthållits för att upprätthålla fastställd funktionsnivå. För Stridsvagn 122- och Stridsfordon 90-systemen har uppdraget statusåtertagande, ett uppdrag från Försvarsmakten för att återta fastställd funktionsnivå, genomförts. Obsoleta delsystem och komponenter har ersatts samt utbytesenheter och reservdelar anskaffats.

Under 2023 har verksamheten inom vidmakthållandeuppdraget för indirekt eld kretsat kring kommande införande av Ledningsstödsystem Mark (LSS Mark) och de åtgärder på teknisk nivå som krävs på de olika systemen för att bibehålla en obruten digital förmåga. Vidare har verksamheten omfattat olika typer av obsoletihantering, bland annat delsystem och komponenter som ej längre är möjliga att återanskaffa. I anslutning till detta har även reservdelar anskaffats.

Inom Luftvärnsområdet har Luftvärnssystem 103 samt de första leveranserna inom projektet integrerat sensor och ledningssystem övergått i vidmakthållandefas. Därmed har ett aktivt deltagande i ett flertal internationella vidmakthållandeforum kopplat till Luftvärnssystem 103 (Patriot) etablerats. Uppdraget har även stöttat med skjutning av Eldenhet 23 samt genomfört ammunitionsovervakning. Obsoleta delsystem och komponenter har ersatts och reservdelar anskaffats. Brukarmöten och en kontinuerlig dialog med Försvarsmakten och industrin har genomförts.

Under året har ett flertal aktiviteter skett inom CBRN (kemiskaska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel) bland annat kompletteringsanskaffningar av CBRN-satser för

kompani/pluton, utrustning för B(RN)-provtagning av vatten samt snabbtester B. Försökssystem har anskaffats för prov och utvärdering av CBRN-sensorer för UAV.

Under året har exempel på större uppdrag inom vidmakthållande av hjulfordon varit kompletterande anpassningar av nyanskaffade fordonsystem, anskaffning och byte av hjul på en stor mängd fordon, livstidsförlängning och modifiering av släp, åtgärds paket terränghjuling, anskaffning av reservdelar till BV206 och BV308 med mera. Vidare har 75 truckar, 142 personbilar och pickuper levererats.

Arbetet med att förstärka samarbetet med Försvarmakten inom den marina vidmakthållandeproduktionen har fortsatt. Arbetet kvarstår dock för att öka leveransförmågan i vidmakthållandeprojekten enligt Försvarmaktens upphandlingsplaner. Det gäller både arbetssätt mellan Försvarmakten och FMV samt ökade resursbehov inom FMV och industrin. Inom det marina området har FMV lämnat stöd med provledning och kontroller av befintliga korvetter efter årsöversyner inom vidmakthållande korvettförband. Stödet har varit en förutsättning för att upprätthålla en hög ytstridsberedskap över tid. Inom amfibiesystemet har vidmakthållandeåtgärder genomförts såsom exempelvis översyner och driftsäkring av de tunga trossbåtarna för logistik- och hemvärnsförbanden. Inom amfibiesystem har evalueringar av befintliga och kommande system genomförts för att erhålla underlag inför kommande beställningar och uppgraderingar.

Inom flyg- och rydmaterialområdet har FMV löpande gett stöd till Flygstaben i deras uppbyggnad och vidmakthållande av teknisk designledningsverksamhet. Under året har arbete genomförts för att upprätta en ny tjänstekatalog för vidmakthållandetjänster inom flygområdet vilket används vid den dagliga operativa verksamheten.

Vidare har FMV bidragit med stöd till Försvarmaktens planeringsverksamhet vid utarbetande av materielplaner för vidmakthåll och nyanskaffning av materiel. Arbetet innefattar kvalitetssäkring av kravbild i tidiga skeden inför upphandlingar genom deltagande i beredning av systemmålsättningar och systemförsörjningsstrategier. Kontinuerligt ges även stöd till försvarsstaben/flygstaben avseende förbättringsförslag, objektsredovisningar samt andra beslutsunderlag för de flygande systemen.

Vidmakthållandet av taktisk transportflygförmåga har fortgått under året och fortsätter även 2024 och innebär både att hantera befintligt system (Tp 84 Herkules) som att analysera och utvärdera en framtida ersättare.

Inom T&E:s område och specifikt målflyg har FMV flugit cirka 300 flygtimmar mot förband i Försvarmaktens samtliga försvarsgrenar. Dessa flygtimmar har fördelats mellan målbogseringsuppdrag och telekrigsträning. Bland annat deltog FMV målflyg som bakgrundsstörare på motståndarsidan tillsammans med andra flygande förband och i fingerade attackanfall mot de övande förbanden vid Försvarmaktsövning 2023 Aurora.

Inom ledningssystemområdet och specifikt området FTN har FMV även under 2023 levererat ett stort antal komponenter för att höja kapaciteten och öka robustheten. Arbetet med att anskaffa egenförlagd optofiber har fortsatt även detta år. Kapaciteten i nätet höjs kontinuerligt genom att ny transmissionsutrustning levereras och driftsätts, främst optofiber men även ny radiolänkutrustning. Resultatet blir ökad kapacitet mot garnisoner och andra anläggningar, redundans i förbindelserna samt ger Försvarmakten ökad självständighet och ett minskat beroende av civila operatörer.

Även inom området Vädertjänstsystem har planerade leveranser genomförts enligt plan under året. Inom it-säkerhetsområdet har nya versioner överlämnats av bland annat Säker NätverksUtskrift (SNU) och VirusKontrollTerminal (VKT).

Inom logistikområdet har FMV på beställning av Försvarmakten levererat tjänsten att anskaffa Diagnostikutrustning bas, repmateriel, repskyddspresenning och Verktyglåda bas buren. Vidare har anskaffning, kvalitetssäkring och leveranskontroll av beklädnadsmateriel Fältuniform 90, varseljackor, trikåartiklar så som underställ, strumpor, underkläder, baskrar, paraduniformsjackor, vätskebehållare, madrasser, sovsäckar genomförts på beställning av Försvarmakten.

På beställning av Försvarmakten har FMV genomfört anskaffning, kvalitetssäkring och leveranskontroll av Värmare 15 med tillbehör, Isolerkärl 18L, Bordningsmateriel äntring, Ubåtsräddningsutrustning, Hjälms 18B, Trädklätringsutrustning, Fallskyddsutrustning grund, Bergskänga, Klätteroverall, Reprigg, klormätare och tältsängar

Därtill har FMV på beställning av Försvarmakten genomfört ett antal lärarledda utbildningar under 2023, exempelvis inom integrerat logistikstöd (ILS) och grund- och förvaltningsdata. Utbildningar har genomförts för deltagare från FMV, Försvarmakten och industrin. Inom grund- och förvaltningsdata har utbildningskapaciteten utvecklats till att under hösten 2023 kunna utbilda 50 deltagare per tillfälle jämfört mot tidigare åttan.

Inom materielområde Strömförsörjningssystem har FMV under året genomfört uppdatering av tekniska orders (TO), utredningar av exempelvis incidenter och reservdelsalternativ samt säkerhetshöjande åtgärder på bland annat elverk. Stöttning och rådgivning till andra projekt kopplat till såväl analyser av strömförsörjningsbehov som elsäkerhet har skett. Utbildningar har genomförts inom områdena CE-märkning och Handbok Säkra elektriska produkter och system (HSEPS). Ramavtal har upphandlats för tekniskt stöd inom energilagring som ersätter tidigare avtal där både FMV och Försvarmakten är avropsberättigade.

Inom telekrigsområdet har FMV genomfört ett flertal prov mot de marina stridskrafterna samt en signaturmätkampanj i Karlsborg i samarbete med FOI och Försvarmakten. Utöver detta har provverksamhet genomförts inom ramen för Nato-arbetsgrupp inom telekrigsområdet. I nära samarbete med Telekrig stödenheten (TKSE) och 13. FMV har genomfört tre mätkampanjer åt Telekrigbataljonen vid Älvdalens skjutfält.

7.6.2 Anskaffning av materiel och anläggningar inom anslagspost 1:3.2

I detta avsnitt redovisas en fördjupad bild av den avgiftsfinansierade verksamheten på FMV som finansieras av anslagspost 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Verksamhet som belastar anslagspost 1:3.2 omfattar bland annat förstagångsanskaffningar och beredskapsvaror samt anskaffning och modifiering av materiel av mindre ekonomisk omfattning. Inom anslagsposten finansieras även uppgifter till FMV som till exempel det som benämns förutsättningsskapande verksamhet (FSSV).

I tabellen nedan redovisas total kundorderstock inom Försvarmaktens anslagsposter samt total kundorderstock för anslagspost 1:3.2. Kundorderstocken omfattar det totala värdet på beställningar som Försvarmakten har lagt till FMV.

Tabell 4 - Kundorderstock 2023 anslagspost 1:3.2

(mnkr)		2023	2022	2021
Försvarsmaktens anslag	Kundorderstock	7 491	9 544	9 860
Varav anslagspost 1:3.2	Kundorderstock	1 412	1 986	3 247

Bland beställningarna som Försvarsmakten lagt till FMV inom anslagspost 1:3.2 återfinns grunddata samt inom ammunitionsområdet, multifunktionella sensorer samt förstudie med delrapportering avseende demonstrator av spanings satellit. Vidare har FMV fått beställning på anskaffning robust Positions-, Navigations- och Tidsdata (PNT), samt frekvensförvaltning och telekonflikter. Uppdraget utgör en generell basfunktion för stöd till andra materielsystem och verksamheter. Civila krav på ökat utnyttjade av för Försvarsmakten tilldelat spektrum-/frekvensutrymme innebär ökad efterfrågan på resurser och tjänster inom uppdragsområdet.

Tabell 5 - Intäkter mot Försvarsmaktens anslagspost 1:3.2 Anskaffning av materiel och anläggningar (mnkr)

(mnkr)		2023	2022	2021
Intäkter	Varav FMV tjänst	200	630	564
	Varav materiel	883	922	781
Totalt		1 083	1 552	1 345

Under 2023 har intäkter inom anslagsposten minskat till 1 083 miljoner kronor jämfört med 1 552 miljoner kronor år 2022. Intäkterna har minskat både inom FMV tjänst och materiel jämfört med föregående år men ökat inom materiel jämfört med 2021. En större del av intäkterna till FMV tjänst kommer från verksamhetsområde Armé- samt Ledningssystemmateriel.

Antalet årsarbetskrafter inom FMV som belastar anslagspost 1:3.2 har minskat väsentligt 2023 till 124 jämfört med 480 år 2022. Detta är i linje med den totala minskningen av intäkter inom anslagsposten som främst beror på att FSSV har flyttats från anslagspost 1:3.1 till 1:11.4 och 1:11.5 från och med 1 januari 2023.

Nedan följer en redovisning av exempel på uppdrag och leveranser som FMV har bidragit med under året. Inom arméområdet har FMV levererat 82 lätta standardfordon (personbilar, minibussar och pickuper), 100 släp av olika typer för bandvagn och terrängbil samt 340 truckar. FMV har stöttat med att leverera materiel inom HUMINT-området¹⁰ samt stöttat anskaffnings- och vidmakthållandeprojekt med kunskaper om hemvärnets behov och särart. Under 2023 har ett antal beställningar av ammunition i olika kalibrar lagts till olika leverantörer. Detta avser såväl återanskaffning av donerad ammunition som anskaffning av ammunition för donation till Ukraina.

Vidare har ett övergripande avtal också slutits med en leverantör avseende medfinansiering projektansökan Act in Support of Ammunition Production (ASAP) som syftar till att väsentligt öka produktionskapaciteten av artilleriammunition. Denna projektansökan lämnades till EU-kommissionen i december 2023.

¹⁰ Personbaserad inhämtning.

Inom det marina området har fortsatta tjänsteleveranser genomförts inom den beställda produktionen avseende marina mätstationer samt tre pågående demonstratorprojekt inom undervattensområdet. Vidare har FMV inom flyg- och rymdmaterielområdet levererat en årsrapport avseende avrapportering CDR¹¹ och QAR¹² Review till Försvarmakten i det bilaterala satellitprojektet Bifrost.

En effektiv avvecklingsprocess är en av flera förutsättningar för att lyckas med den pågående tillväxten inom försvarsområdet. FMV har därför under året stöttat Försvarmakten i framtagandet av en ny avvecklingsprocess. Därtill har FMV inom logistikområdet anskaffat, kvalitetssäkrat och leveranskontrollerat materiel innehållande infrastruktur (tält, elverk, luftvärmare) såväl som medicinteknisk utrustning för Lätta traumagrupper, Traumatroppar samt Kompanisamlingsplatser vilket är en viktig del av den framskjutna försvarsmedicinska förmågan. FMV har på beställning av Försvarmakten, genom NSPA, beställt stridshjälm till Försvarmakten med leveransstart under 2024.

Inom ledningssystemområdet och specifikt kryptoområdet har ett antal materielöverlämningar genomförts under året. Det rör främst Nato-relaterad materiel. Två förstudierapporter har överlämnats till Försvarmakten gällande Säkert tal.

¹¹ Critical Design Review.

¹² Quality Assurance Review.

7.7 Kommersiellt arbete och affärsmässighet

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer resultatet av sin prestation inom området som gott. Under året har antalet upphandlade kontrakt ökat ytterligare bland annat till följd av den ökade produktionen.

Det kommersiella arbetet på FMV sker på både strategisk och operativ nivå. Antalet kontrakt för de senaste tre åren, inom tre olika segment, redovisas i nedanstående tabell. Kontrakten omfattar samtliga anslag som FMV disponerar och anslag från Försvarsmakten. Under 2023 har det totala antalet kontrakt fortsatt att öka jämfört med tidigare år, bland annat till följd av ökande anslag inom flera av segmenten i tabellen nedan. Ökningen i totalt antal kontrakt mellan åren 2021 och 2023 uppgår till 34 procent vilket är en väsentlig ökning. Andelen konkurrensutsatta kontrakt av totalt antal kontrakt har uppgått till 56 procent under 2023. Detta är i nivå med föregående år då värdet även då var 56 procent.

Tabell 6 - Antal kontrakt under tre olika beställningssegment 2021–2023¹³

Segment		2023	2022	2021
Varor	Kontrakt (antal)	1 276	1 034	927
	varav konkurrens %	45	42	52
Tjänster	Kontrakt (antal)	1 023	877	674
	varav konkurrens %	60	58	63
Inhyrd personal	Kontrakt (antal)	386	321	400
	varav konkurrens %	80	82	81
Summa segment	Kontrakt (antal)	2 685	2 232	2 001

Under 2023 har arbetet på nationell nivå fortsatt för att engagera och skapa intresse bland svenska små och medelstora företag (SME-företag) inom försvarsindustrin att delta i det europeiska försvarsfondsprogrammet (EDF). FMV har under 2023 fortsatt arbetet med att anpassa den finansiella kravställningen för att även SME-företag ska kunna kvalificera sig för inlämnande av anbud i konkurrensupphandling. FMV bedömer att ökat fokus på leveranssäkerhet och försörjningstrygghet även skapar nya möjligheter för svenska SME-företag liksom ökade krav på att finna färdiga produkter. Arbetet bedöms som tillfredsställande.

Försvarsföretagsdagarna (FFD), är ett årligt återkommande arrangemang i samverkan mellan FMV, Försvarsmakten samt de två branschorganisationerna SOFF och SME-D¹⁴ och syftar till att på ett förutsättningsskapande sätt skapa dialog mellan myndigheter och branschen. Som en fortsättning på Försvarsföretagsdagarna följer fördjupningsseminarier som riktar sig till industrin och syftar till att ge en djupare förståelse och kunskap om aktuella frågor och behov inom de olika arenorna. Fördjupningsseminarierna genomfördes i maj 2023 och omfattade totalt åtta

¹³ Tabellen redovisar inte det totala antalet kontrakt som tecknats, utan fokuserar på tre centrala beställningssegment som FMV bedömer som angelägna att redovisa. Totalt antal kontrakt är 2 886 under 2023.

¹⁴ Små och medelstora företag inom försvars- och säkerhetsområdet. SME-D är en ideell förening som har som ändamål att ta tillvara intressena hos i Sverige baserade, oberoende små och medelstora företag (SME-företag).

seminariepass inom områdena armé, flyg- och rymd, marin, logistik, ledningssystem, FoU, kommersiellt samt tjänst. Seminarierna genomfördes med gott resultat och var mycket uppskattade av deltagarna som en viktig arena för information och samtal mellan aktörerna inom försvarsmarknaden. Regeringen gav under 2023 FMV i uppdrag att vara värd för evenemanget NATO Industry Forum 2023 (NIF23), se även avsnitt 3.5.

7.7.1 Avtalsformer för försörjningstrygghet

Bedömning av resultat

Tillfredsställande: FMV bedömer att uppdraget att utveckla avtalsformer för försörjningstrygghet har utförts tillfredsställande men att de fortsatta förändringarna i omvärlden kräver fortsatt utveckling och höjd kravnivå för försörjningstrygghet.

FMV har inventerat och utvecklat arbetet ur ett försörjningstrygghetsperspektiv. De utvecklingsbehov för avtalsformer för försörjningstrygghet, som mot bakgrund av omvärldsförändringarna har identifierats. Det handlar dels om att styrningen kan skärpas med avseende på generell kravnivå såväl som hur höga krav och i hur många fall särskilda krav ställs i upphandlingar, dels att de standardklausuler som redan funnits kan utvecklas med avseende på detaljgrad och alternativa utformningar. Exempel på detta är olika kravnivåer med tillhörande vägledning för val av kravnivå i olika fall.

FMV bedömer att det finns goda möjligheter att med stöd av upphandlingslagstiftningen ställa krav ifråga om försörjningstrygghet. Att krav uppställts i leverantörskontrakten för att säkerställa försörjningen som kontrakten omfattar utgör dock ingen garanti för att försörjningen inte bryts i kris och krig.

Begränsningarna som FMV bedömer som begränsningar inom avtalsformer för försörjningstrygghet består i vilket mandat och korresponderande finansiering som FMV har för sin kravställning. När FMV ställer krav i leverantörskontrakten motsvarar de vad som ska levereras till FMV och vidare till Försvarmakten för Försvarmaktens operativa förmåga. Därmed kan exempelvis beredskapslager inte upphandlas så länge sådan kravställning inte omfattas av uppdraget från Försvarmakten och motsvarande finansiering.

7.8 Åtgärder för att förebygga korruption och oegentligheter

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer resultatet som gott. FMV har genomfört flera riskreducerande åtgärder under 2023. Det finns dock ett fortsatt behov av att utveckla systematiken i antikorrupsionsarbetet, framförallt kopplat till hantering av risker för jäv, intressekonflikter i rekryteringsprocessen samt utökad informationsspridning och dialog om korrupsionsrisker i verksamheten.

Under 2023 har FMV fortsatt arbetet med att stärka skyddet mot korruption och oegentligheter. Myndighetens ökade anslag, ökade materielanskaffningar och utökad fokus på snabba materielleveranser innebär en ökad risk för korruption varvid det förebyggande arbetet mot oegentligheter blir allt viktigare. Arbeta fortlöper även med anledning av de stora rekryteringar som sker FMV bevakar korrupsionsrisken noggrant bland annat kopplat till samtliga globala hållbarhetsmål och särskilt till mål 16.6 i Agenda 2030 som handlar om att bygga effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner för att skapa fredliga och inkluderande samhällen. För att öka medarbetarnas medvetenhet om korruption och jäv har FMV genomfört fyra antikorrupsionsutbildningar under året. Även i FMV:s introduktionsutbildning för nyanställda ingår utbildning i statstjänstemannarollen, offentlighetsprincipen och den statliga värdegrunden. Under 2023 har 336 medarbetare deltagit i utbildningen jämfört med 2022 då 334 medarbetare deltog och 2021 då 274 medarbetare deltog.

Inom myndigheten pågår ett arbete med att samla myndighetens styrningar kopplat till etik och hållbarhet i en gemensam uppförandekod för FMV:s medarbetare. Syftet med uppförandekoden är att på ett enkelt och tydligt sätt kommunicera FMV:s förhållningssätt i etiska frågeställningar och ge vägledning avseende medarbetarnas agerande i olika situationer. Uppförandekoden innehåller bland annat skrivningar om jäv, mutor, intressekonflikter, representation, gåvor, arbetsmiljö, miljö, tjänsteresor samt hänvisning till hur misstänkta oegentligheter kan rapporteras via myndighetens visselblåsarfunktion.

Under årets hållbarhetsdialoger med verksamheten har diskussioner förts om risken för korruption och oegentligheter. De mest väsentliga korrupsionsriskerna ligger i FMV:s leverantörsrelationer och upphandlingsförfaranden. För att hantera riskerna har FMV arbetat in standardklausuler om korruption i de avtalsmallar som alltid gäller vid riktade affärer med större leverantörer. Klausulerna beskriver hur leverantörerna ska tillämpa processer för tillbörlig aktsamhet för att förebygga och hantera risker i relation till mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och korruption i den egna verksamheten och i värdekedjan.

FMV har också en övergripande kontraktsklausul i sina allmänna villkor som innefattar krav på regelefterlevnad och etiskt förhållningssätt. Vid upphandlingar rörande inhyrd personal och konsulter används specifika klausuler gällande jäv och mutor. I upphandlingsdokumenten framgår det även för anbudsgivare att de kommer att uteslutas från upphandlingen då det exempelvis finns en lagakraftvunnen dom som berör vissa fall av korruption och jäv och där anbudsgivaren har dömts som skyldig. Resultatet anses vara gott då klausulerna är obligatoriska att använda och kraven finns med i upphandlingsdokumentationen.

Den sammanfattande bedömningen är att FMV under året har stärkt skyddet mot korruption genom framförallt kompetenshöjande insatser och utveckling av arbetssätt som syftar till att minimera risken för oegentligheter. Resultatet av utbildningsinsatserna har lett till ökad medvetenhet och kompetens om riskerna för korruption samt att utvecklingen av arbetssätten inkluderat arbetet med klausulerna som används i upphandling. Det systematiska antikorrupsionsarbetet avses stärkas ytterligare genom fler åtgärder under 2024, bland annat kopplat till riskhantering av jävssituationer och intressekonflikter i rekryteringsprocessen och utökad informationsspridning samt dialog om korrupsionsrisker i verksamheten.

7.9 Miljö- och hållbarhetsarbete

Bedömning av resultat

Gott: FMV har ett gott systematiskt miljö- och hållbarhetsarbete som bidrar till att miljömässig och social hänsyn integreras i myndighetens verksamhet. Detta sker bland annat genom kompetenshöjande insatser, interna miljörevisioner och ökat fokus på hållbara leverantörsled.

Under 2023 har FMV fortsatt utveckla sitt miljö- och hållbarhetsarbete. Med utgångspunkt i de åtaganden och ambitioner som fastställdes i myndighetens hållbarhetspolicy 2022 har hållbarhetsdialoger genomförts med flertalet verksamhetsområdens och centrala stabsfunktioners ledningsgrupper. Syftet med hållbarhetsdialogerna har varit att tydliggöra organisationens hållbarhetsprestanda baserat på insamlad statistik och genomförda utredningar samt initiera diskussion kring hur verksamheten kan utvecklas för att förbättra hållbarhetsprestandan och därigenom minska miljöpåverkan. Vid hållbarhetsdialogen diskuterades även respektive verksamhetsområdes och central stabsfunktionens bidrag och påverkan på de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Ett resultat av hållbarhetsdialogerna och genomförda miljöutbildningar är ett ökat inslag av hållbarhetsaspekter i verksamhetsplaneringen och att miljökravställningen i upphandling ökar.

Under året har digitala hållbarhetsseminarium genomförts månatligen för att belysa aktuella hållbarhetsfrågor av relevans för myndighetens verksamhet i syfte att stärka medarbetarnas kompetens och medvetenhet inom området. Bland annat har seminarierna behandlat EU:s kemikaliestrategi kopplat till FMV:s kemikravställning i upphandling, riskanalys avseende mänskliga rättigheter och när det är relevant för FMV att ställa sociala krav, samt visionen för fossilfritt flyg och dess innebörd för FMV.

FMV har fortsatt arbeta aktivt med klimatfrågan, dels hur verksamheten påverkas av, och kan anpassas till, ett förändrat klimat, dels hur myndigheten kan minska klimatpåverkan från den egna verksamheten och minska klimatpåverkan från den materiel som anskaffas åt Försvarmakten.

Under 2023 har två miljörevisioner genomförts för att kontrollera regelefterlevnaden inom miljöområdet och säkerställa miljöledningssystemets ändamålsenlighet. Den första miljörevisionen granskade FMV:s miljökommunikation. Revisionen konstaterade att miljökommunikationen i sin helhet är tillfredsställande även om en avvikelse noterades kopplat till tydligheten av bindande krav i kommunikationsplanen. Den andra miljörevisionen har granskat hur miljöhänsyn omhändertas i olika materielprojekt. Revisionen resulterade i två avvikelser kopplat till dels miljöstyrning till

projekten och dels systematisk lagbevakning inom projekten. Båda revisionerna kommer generera åtgärder som avses implementeras 2024.

FMV har arbetat med att stärka medvetenheten om social hänsyn i myndighetens leverantörsled för att tydligare kunna bidra till mål 8 i Agenda 2030 som handlar om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. Bland annat har en riskanalys kopplat till mänskliga rättigheter i leverantörskedjan av försvarsmateriel publicerats för att öka medvetenheten om riskerna för undermåliga arbetsvillkor, bristande arbetsmiljö, tvångsarbete och barnarbete i FMV:s leverantörsled. Rapporten belyser ett antal områden av relevans för FMV:s materielanskaffningar, exempelvis råvaruleden för metaller, mineraler, olja och naturgummi samt produktion av elektronik, batterier och däck, där risken för kränkning av mänskliga rättigheter är stor. Flera kommunikationsinsatser riktat till FMV:s medarbetare har genomförts i syfte att stärka kompetensen kring behövlighetsbedömningar och tillämpning av sociala krav i myndighetens upphandlingar.

FMV har två miljömål. Det första målet avser att minska koldioxidutsläppen från flygresor med fem procent per år och årsarbetskraft. Detta mål har inte infriats under 2023. Det andra målet, som avser tillämpning av miljökrav i upphandlingskontrakt motsvarande minst 80 procent av totalt upphandlat värde har infriats. Mer detaljerad beskrivning av dessa två målområden följer i nästkommande avsnitt.

Resultatet från exempelvis de kompetenshöjande insatserna, kontrollen av regelefterlevnaden genom miljörevisionerna och tillämpning av miljökrav i myndighetens upphandlingar är i huvudsak ett väl fungerande och ändamålsenligt miljöledningssystem. Sammantaget har FMV ett gott systematiskt miljöarbete där hänsyn tas till myndighetens betydande miljöaspekter för att kontinuerligt förbättra miljöprestandan och minska miljöpåverkan från verksamheten. Givet myndighetens tillväxt och utökade materielanslag blir vikten av att integrera miljöhänsyn i verksamheten och fokusera på minskade klimatutsläpp allt mer viktigt framöver, både ur ett försörjningstrygghetsperspektiv och förmågeperspektiv.

7.9.1 Miljökrav i upphandling

Bedömning av resultat

Gott: FMV har under året tillämpat miljökrav i upphandling i stor utsträckning och arbetar ständigt med att utveckla och förfina miljökraven för att förbättra materielens miljöprestanda utan att göra avkall på materielens funktion.

Under 2023 har miljökrav på vara och tjänst ställts i 1 502 upphandlade kontrakt till ett upphandlat värde om 49,3 miljarder kronor. Det totala antalet upphandlade kontrakt under 2023 uppgick till 2 886 stycken med ett upphandlat värde om 54,8 miljarder kronor. Andelen ställda miljökrav grundat på upphandlat värde uppgick till 90 procent. Det är en ökning jämfört med år 2022 då motsvarande andel var 82 procent och 72 procent år 2021.¹⁵ En förklaring till den ökade andelen miljökrav i upphandlade kontrakt kan vara myndighetens omfattande kompetenshöjande insatser

¹⁵ Omfattar både Försvarsmaktens och FMV:s anslag.

avseende hur miljökrav kan tillämpas i upphandling samt utveckling av stöd och metoder för miljökravställning.

Under året har FMV fortsatt arbetet med att utveckla myndighetens miljökrav och sociala krav i upphandling för att bidra till de globala målen för hållbar utveckling, specifikt mål 12 avseende hållbar konsumtion och produktion och mål 8 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. FMV har uppdaterat befintliga miljökravsmoduler samt utvecklat en helt ny vägledning avseende klimatrelaterade krav i upphandling. Syftet med vägledningen är att minska klimatpåverkan från myndighetens anskaffningar, dels genom att reducera uttaget av ändliga naturresurser och dels genom att minska utsläppen av växthusgaser i produkternas livscykel. Genom att ställa klimatkrav i myndighetens upphandlingar kan FMV bidra till att bekämpa klimatförändringarna och därmed bidra till mål 13 i Agenda 2030. Vidare har FMV under året påbörjat ett arbete med att ta fram nya miljökrav för upphandling av tjänster, exempelvis relaterat till konsulter, konferenser och utbildningar.

FMV har under 2023 utvecklat kravställningen kopplat till återvinning av försvarsmateriel genom att uppdatera informationen som ska anges i återvinningsmanualen som ska medfölja materielleveranserna för att möjliggöra en miljömässigt hållbar avveckling/avyttring av materielen.

Vidare har FMV tillsammans med övriga försvarssektorsmyndigheter påbörjat uppdatering av kemikaliekraven som förekommer i försvarssektorns kriteriedokument. Målsättningen är att skärpa kraven kring begränsning av hormonstörande ämnen och långlivade ämnen i försvarsmaterielen. Till följd av det föreslagna universella EU-förbudet mot PFAS har FMV kartlagt i vilken materiel som PFAS förekommer och i vilka applikationer som PFAS-innehållet är kritiskt för försvarsmaterielens funktion.

I början av 2023 avslutades även ”Projekt Grön Omställning” där FMV deltagit tillsammans med SOFF och flera försvarsindustriföretag. Samarbetsprojektet har syftat till att kartlägga hur svensk försvarsindustri kan bli mer hållbar och cirkulär genom att följa och bidra till den gröna omställning som sker i civilsamhället. Projektet har bestått av fyra arbetspaket där FMV framförallt varit delaktig i arbetspaket 3 om hållbar upphandling som verktyg för att uppnå ökad cirkularitet och hållbarhet.

För att ytterligare främja ny teknik som kan minska klimatpåverkan och bidra till ökad resurseffektivitet genomförde FMV i december en TechDay med tema hållbarhet. FMV TechDay är en del av Försvarsmaktens militära innovationsprogram som eftersöker civilt driven teknik med militär potential. Under FMV TechDay redovisade sju företag sina innovationer som kan ge både utökad försvarsnytta och samtidigt minska klimatpåverkan och minska resursförbrukningen. Tre av företagen valdes ut och kommer bli erbjudna finansiering från FMV för att under första halvåret 2024 realisera sina projektidéer.

Sammanfattningsvis har FMV under året fortsatt utveckla miljökraven och arbetssätten gällande myndighetens materielanskaffningar i syfte att förbättra försvarsmaterielens miljöprestanda och bidra till materieförsörjningens långsiktiga hållbarhet. Särskild vikt har lagts vid dialog och samverkan med säkerhets- och försvarsföretagen, försvarsindustrin, och civila företag för att främja användning av ny teknik som främjar cirkulär ekonomi och grön omställning. Arbetet har resulterat i att andelen miljökrav i myndighetens upphandlade kontrakt har fortsatt öka under 2023 jämfört med föregående år.

7.9.2 Utsläpp från tjänsteresor med flyg

Bedömning av resultat

Inte tillfredsställande: Bedömningen grundar sig i att FMV inte lyckats nå sina interna mål. Koldioxidutsläppen från tjänsteresor med flyg har ökat under 2023 till följd av ökad produktion, personaltillväxt och försämrat omvärldsläge. FMV kommer fortsatt att sträva efter att sänka utsläppen från tjänsteresor genom klimatsmarta resealternativ och fortsatt användning av digitala mötesformer när så är möjligt.

FMV har under året haft en stor personaltillväxt och produktionsökning vilket medfört att utsläppen från tjänsteresor med flyg ökat med 26 procent jämfört med föregående år. Även fördelat per årsarbetskraft ökar koldioxidutsläppen från flygresor vilket är ett resultat av den ökade produktionen, försämrat omvärldsläge med krig i Ukraina, utökat internationellt samarbete med Nato, ett ökat antal exportaffärer och ett uppdämt resebehov till följd av pandemin.

Koldioxidutsläppen från tjänsteresor med flyg räknat per årsarbetskraft ökar med elva procent 2023 jämfört med 2022. FMV når därmed inte sin interna målsättning om en femprocentig minskning av utsläppen från tjänsteresor med flyg per år och årsarbetskraft räknat från 2019. Värt att påpeka är att myndighetens totala upphandlade värde ökade med 58 procent under 2023 jämfört med föregående år. Det ökande antalet upphandlade kontrakt under 2023 innebär ett ökat behov av leverantörsuppföljningar, leverantörsbesök och leveranskontroller vilket också medför ett ökat behov av tjänsteresor.

FMV har under året fortsatt använda digitala möten som alternativ till fysiska möten i stor utsträckning. Statistiken avseende digitala möten visar på att antalet digitala möten fortsatt ligger på höga nivåer, även om en viss minskning mot pandemiåren har noterats. Under 2023 registrerades drygt 154 000 digitala möten i myndighetens primära digitala mötesplattform, vilket kan jämföras mot drygt 160 000 digitala möten 2022 och knappt 200 000 digitala möten 2021. Innan pandemi, år 2019, noterades enbart cirka 26 000 digitala möten på myndigheten.

Sammanfattningsvis innebär FMV:s ökade produktion och personaltillväxt att myndighetens koldioxidutsläpp från tjänsteresor ökar. Myndigheten arbetar dock aktivt med att sänka utsläppen från tjänsteresor genom klimatsmarta resealternativ och främja användningen av digitala mötesalternativ när så är möjligt.

8. Analys och samlad bedömning av årets materieförsörjning

Bedömning av resultat

Tillfredställande: FMV har haft en god samverkan med Försvarsmakten för att säkerställa att uppdrag läggs till FMV enligt plan. Vidare har FMV lagt beställningar till industrin i stort sett enligt årets ambitionsnivå, vilket har resulterat i avsevärt högre kontraktsvärden är tidigare år. När det gäller materielleveranser till Försvarsmakten har FMV levererat i stort men förseningar har förekommit både inom året och till nästa år. Den sammanvägda bedömningen är därför tillfredställande.

I detta avsnitt redovisas och analyseras årets resultat inom materieförsörjningen, som tillsammans med andra avsnitt i denna årsredovisning ligger till grund för den samlade bedömningen av FMV:s arbete med att genomföra verksamhet enligt myndighetens instruktion, enligt det årliga regleringsbrevet samt FMV:s bidrag till målet för det militära försvaret i totalförsvarsbeslutet.

8.1 Uppdrag från Försvarsmakten till FMV och beställningar från FMV till industrin

8.1.1 FMV:s totala kundorderstock

I detta avsnitt redovisas FMV:s totala kundorderstock för åren 2021–2023 fördelat efter finansår. FMV:s anslagsposter avser anslagspost 1:3.1 och 1:11.4. Försvarsmaktens anslag och anslagsposter avser anslagspost 1:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap, 1:1.3 Vidmakthållande av materiel och anläggningar, 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt, 1:3.2 Anskaffning av materiel och anläggningar samt 1:4 Forskning och teknikutveckling och finansieras genom att FMV fakturerar Försvarsmakten.

Tabell 7 - Total kundorderstock 2021–2023 (mnkr)

(mnkr)		2023	2022	2021
FMV:s anslag	Antal projekt	403	245	259
	Orderstock	149 523	114 642	77 727
Försvarsmaktens anslag	Antal projekt	324	322	340
	Orderstock	7 491	9 544	9 860
Övriga kunder	Antal projekt	31	48	107
	Orderstock	5 735	4 639	5 609
Totalt	Antal projekt	758	615	706
	Orderstock	162 749	128 825	93 196

Under perioden 2021–2023 har kundorderstocken ökat med cirka 70 miljarder kronor vilket är en väsentlig ökning under en förhållandevis kort period. Antalet projekt har fortsatt ökat under perioden 2021–2023 även om en minskning finns mellan 2021 och 2022. Ökningen finns främst inom materieluppdragen inom FMV:s anslag och detta med anledning av dels riksdagens och regeringens förstärkningar med anledning av kriget i Ukraina, dels ambitionsökningar tillhörande Försvarsbeslut 2020. Kundorderstocken inom Försvarsmaktens anslag har minskat jämfört med tidigare vilket är väntat och i linje med ansvarsfördelningen och arbetssättet för den

avgiftsfinansierade verksamheten med undantag av FMV tjänst. När det gäller *Övriga kunder* har kundorderstocken ökat 2023 jämfört med 2022 och 2021 medan antalet projekt fortsätter att minska.

8.1.2 Kund- och leverantörsorderstock för anslagspost 1:3.1

Ett sätt att bedöma effektiviteten i materielförsörjning är att följa beställnings- och leveransvolymerna i olika delar av kedjan. FMV gör detta genom att mäta och analysera förändringar i det som benämns som kund- respektive leverantörsorderstock avseende anslagspost 1:3.1. Kundorderstocken avser summan av värdet för alla uppdrag från Försvarmaktens till FMV, och leverantörsorderstocken avser summan av värdet av FMV:s totala beställningar till industrin.

För de båda perspektiven redovisas ingående och utgående balanser samt under året infriade respektive nya åtaganden för att ge en bild av årets förändringar. Nya åtaganden tillhörande kundorderstock innebär att Försvarmakten har lagt nya uppdrag till FMV under 2023, och infriade åtaganden innebär in sin tur att en avräkning av anslaget har skett. Motsvarande gäller för leverantörsorderstocken, där nya åtaganden motsvarar FMV:s lagda beställningar till industrin under 2023 och infriade åtaganden innebär att en anslagsavräkning har skett till exempel genom uppbyggnad på industrin eller att leverans har skett från industrin till FMV.

I tabellen nedan redovisar FMV förändringar i kund- respektive leverantörsorderstocken under året inom anslagspost 1:3.1. Tabellen nedan visar resultat för 2023. Värden för 2021 och 2022 års kundorderstock och leverantörsorderstock redovisas i löptext i syfte att möjliggöra jämförelser mellan åren.

Tabell 8 - Förändringar i kund- respektive leverantörsorderstock 2023, anslagspost 1:3.1

Kundorderstock	mdkr	Leverantörsorderstock	mdkr
Ingående balans 2023	112	Ingående balans 2023	58,4¹⁶
- varav tidigare finansiell styrmodell	45	- varav tidigare finansiell styrmodell	27,5
- varav nuvarande finansiell styrmodell	67	- varav nuvarande finansiell styrmodell	30,9
Nya åtaganden tidigare finansiell styrmodell	7,1	Nya åtaganden tidigare finansiell styrmodell	11,2
Infriade åtaganden tidigare finansiell styrmodell	-8,7	Infriade åtaganden tidigare finansiell styrmodell	-9,5
Nya åtaganden nuvarande finansiell styrmodell	51,8	Nya åtaganden nuvarande finansiell styrmodell	41,3
Infriade åtaganden nuvarande finansiell styrmodell	-16,3	Infriade åtaganden nuvarande finansiell styrmodell	-16,1
Utgående balans 2023	146,2	Utgående balans 2023	85,3
- varav tidigare finansiell styrmodell	43,7	- varav tidigare finansiell styrmodell	29,2
- varav nuvarande finansiell styrmodell	102,5	- varav nuvarande finansiell styrmodell	56,1

¹⁶ I årsredovisningen 2022 fanns ett summeringsfel i utgående balans för leverantörsorderstocken (58,9 istället för 58,4). Detta är justerat i ingående balans 2023 i tabellen ovan.

Tabellen ovan visar att kundorderstocken för anslagspost 1:3.1 har ökat med 34,2 miljarder kronor netto under 2023, att jämföra med 36,1 miljarder kronor 2022 och 9,8 miljarder kronor 2021. Bruttoökningen av kundorderstocken, det vill säga det totala värdet av alla uppdrag från Försvarsmakten, har ökat med 58,9 miljarder kronor 2023 och motsvarande värde var 54,1 miljarder kronor under 2022 och 24,5 miljarder kronor 2021. Några exempel på större uppdrag som Försvarsmakten har lagt på FMV under 2023 är sensorkedjan fas 2, skydd mot obemannade flygsystem och fältförplägnadsmateriel

Ökningen i kundorderstocken beror främst på riksdagens och regeringens förstärkningar med anledning av kriget i Ukraina, men också på grund av ambitionsökningar tillhörande Försvarsbeslut 2020. Dessa markanta ökningarna i årets kundorderstock visar på ett gott samarbete mellan FMV och Försvarsmakten i tidiga faser i materielförsörjningsprocessen, vilket är avgörande för att säkra framtida materielleveranser i enlighet med investeringsplanen. Ökningarna visar att myndigheterna arbetar i enlighet med regeringens ambitioner om tillväxt inom försvarsområdet.

Nettoökningen för leverantörsorderstocken uppgår till 26,9 miljarder kronor att jämföra med 17 miljarder kronor under 2022 och en miljard kronor 2021. Årets nya åtaganden medfört en bruttoökning med 52,5 miljarder kronor under året, att jämföra med 36,4 miljarder kronor under 2022 och 18,7 miljarder kronor 2021. Detta utgör mer än en fördubbling av värdet på nya beställningar jämfört med 2021 och visar på att FMV har haft en hög kapacitet och ökad effektivitet att lägga beställningar till industrin jämfört med tidigare år. Några exempel på större kontrakt som FMV har lagt på industrin under 2023 är renovering och modifiering av befintliga bandvagnar 206 och 208, uppgradering av Stridsvagn 122, luftvärnsrobot till korvett typ Visby, fortsatt drift och förmågehöjning av JAS 39C/D samt drivmedelstransportekipage till Försvarsmakten samt nya stridshjälmars.

Under året har FMV infriat åtaganden för 25,6 miljarder kronor, att jämföra med 20 miljarder kronor 2022 och 17,7 miljarder kronor 2021. FMV nyttjar fortsatt två finansiella styrmodeller, den nuvarande och den tidigare där den nuvarande finansiella styrmodellen är mest rättvisande för faktiska leveranser till Försvarsmakten. Den tidigare finansiella styrmodellen ska vara avvecklad senast den 31 december 2027.

Vid en jämförelse med 2022 för posten infriade åtaganden inom nuvarande finansiell styrmodell för kundorderstocken och leverantörsorderstocken har värdena stadigt ökat sedan 2021. Detta innebär bland annat att materielleveranser till ett högre värde har skett till Försvarsmakten 2023 jämfört med 2022 och 2021. Vid en nedbrytning av kund- och leverantörsorderstock i tidigare och nuvarande finansiell styrmodell framkommer det att åtaganden inom ramen för nuvarande finansiell styrmodell ökar i linje med regeringens beslut och den pågående materiella tillväxten.

Att kund- och leverantörsorderstock inte följs åt i utvecklingen har flera orsaker. En orsak är att nya åtaganden i kundorderstocken inte omedelbart ge genomslag i nya åtaganden i leverantörsorderstocken utan det kommer alltid att vara en viss tidsfördröjning. Tiden från det att Försvarsmakten lägger ett uppdrag till FMV till dess att FMV kontrakterar industrin ska inte vara längre än nödvändigt, men det tar en viss tid att genomföra kravställning, upphandling och eventuellt hantera överprövningar. Tiden för detta beror oftast på beställningens komplexitet. En analys av kund- och leverantörsorderstocken behöver även beakta att enskilda större beställningar som läggs sent på året kan skapa variationer mellan åren eftersom kund- och leverantörsorderstocken mäts den 31 december och uppdrag från Försvarsmakten som läggs

senare på året till exempel i december, inte hinner kontrakteras till industrin före årsskiftet. Därtill kan Försvarmaktens uppdrag till FMV delas upp i flera mindre beställningar när FMV i nästa steg beställer av leverantörer, vilket är den främsta förklaringen till skillnader i storlek mellan årets kund- och leverantörsorderstock. Åtagandena från Försvarmakten är dock omhändertagna av FMV i enlighet med investeringsplanen. Relationen mellan kundorderstocken och leverantörsorderstocken kan också variera beroende på tidpunkten i en totalförvarsperiod. Inledningsvis tenderar kundorderstocken att öka jämfört med leverantörsorderstocken, särskilt i en tillväxtfas. FMV arbetar proaktivt för att säkerställa att leverantörsorderstocken ökar i takt med kundorderstocken bland annat genom att följa utvecklingen i projekten och vidta åtgärder för att minimera risker och eventuella avvikelser.

8.2 Materielleveranser inom anslagspost 1:3.1

I detta avsnitt beskrivs den fasen i materieförsörjningsprocessen inom vilken FMV levererar materiel till Försvarmakten. För att redovisa hur väl FMV har uppfyllt årets leveransåtagande gentemot Försvarmakten använder FMV bland annat leveransindex. Som materielleverans räknas i detta avseende faktisk materiel som har ett eget värde. Detta innebär att rapporter, fakturering och andra administrativa leveranser inte ingår i beräkningen av leveransindex.

Leveransindex mäter hur stor andel av planerade materielleveranser 2023 som har levererats till Försvarmakten i enlighet med årets leveransplan, viktat efter leveransens värde. Leveransindex räknas fram med utgångspunkt i en leveransplan som under året har justerats. Justeringar i leveransplanen kan endast förekomma i de fall omförhandlingar med Försvarmakten har skett eller beslut från regeringen som innebär nya förutsättningar för ett projekt att leverera. Exempel på förändrande förutsättningar är en förändrad tidplan, utökad ekonomi och/eller utökad eller minskad mängd materiel i leveransen. Avvikelser mot leveransplanen om till exempel förseningar i tid och/eller att en mindre mängd materiel levereras än vad som är avtalat, innebär inte att leveransplanen justeras. Vid förseningar uteblir materielleveranser vilket i nästa steg påverkar leveransindex negativt. Indikatorn leveransindex fångar upp alla förseningar, oavsett om förseningen har orsakats av FMV, Försvarmakten eller leverantören. I de fall det är möjligt kan FMV balansera försenade leveranser genom att tidigare lägga andra projekt med planerade leveranser 2024 eller senare för att säkerställa att FMV levererar enligt planerad förmågetillväxt sett till hela försvarsperioden i enlighet med investeringsplanen. Detta medför att leveransindex kan överskrida 100, i de fall mer materiel än planerat i leveransplanen har levererats.

Leveransindex beräknas på kalenderår och är därför känsligt för förseningar över årsskiftet, särskilt avseende enskilda projekt med större värde. Detta innebär att en försening på några veckor i december till nästkommande år kan medföra stor påverkan på FMV:s leveransindex men kan samtidigt ha begränsad påverkan på Försvarmaktens operativa förmåga. Denna aspekt är viktig att beakta vid analysen av leveransindex.

Det är möjligt att jämföra årets redovisning av leveransindex med redovisningen av leveransindex i årsredovisningen 2022 och 2021 men inte tidigare år eftersom tidigare indikatorerna baserades på andra principer och indata. För att förbättra möjligheten till analys samt visa på bredden och komplexiteten i FMV:s verksamhet har FMV:s projekt delats in i fyra kategorier: nyanskaffning komplex, nyanskaffning mängd, modifiering komplex, modifiering mängd.

Värdet för årets leveransindex för materielleveranser som belastar anslagspost 1:3.1 uppgår till 72. Tabellen nedan visar leveransindex mellan de olika kategorierna.

Tabell 9 - Leveransindex anslagspost 1:3.1

Kategori	Leveransindex 2023	Leveransindex 2022	Leveransindex 2021
Modifiering komplex	68	127	56
Modifiering mängd	100	57	83
Nyanskaffning komplex	76	100	92
Nyanskaffning mängd	67	40	94
Total	72	97	79

Resultatet för 2023 visar på minskat leveransindex jämfört med 2022 och 2021. Resultatet bygger på årets avtalade leveranser till Försvarsmakten, av FMV tidigarelagda leveranser samt försenade leveranser från tidigare år. För att säkerställa en hög leveranssäkerhet nyttjar FMV möjligheten att tidigarelägga materielleveranser från kommande år. Detta är ett viktigt verktyg för att balansera produktionen och en förutsättning för att kunna agera snabbt och flexibelt särskilt i en tillväxtfas. Samtidigt är det viktigt att betona att tidigareläggningar inte är tillämpligt för all materiel med hänsyn till tillgänglighet och leveranstider. FMV arbetar aktivt för att ständigt utveckla interna arbetssätt för att säkerställa ett effektivt nyttjande av detta verktyg.

Exempel på tidigarelagda materielleveranser av FMV är ansiktsskydd, snöskotrar samt olika typer av underhållsutrustning. Exempel på materielleveranser som försenades föregående år och som levererades 2023 är signalspaningsfartyget Artemis, Helikopter 14, maskeringsmateriel samt sjukvårdsmateriel.

Inom kategorin *Modifiering komplex* har leveranser av exempelvis livstidsförlängning Stridsfordon 90, livstidsförlängning Stridsvagn 122, renovering av pansarterrängbil och halvtidsmodifiering av Korvett typ Gävle genomförts. Inom kategorin *modifiering mängd* har bland annat leveranser skett inom uppdraget livstidsförlängning torped 62 samt integration IFF.

Inom kategorin *Nyanskaffning komplex* har bland annat lastterrängbil, skåplastbilar, tankbils ekipage, Helikopter 14, drivmedelssystem, Torped 47 och REMO 77B Archerpjäser levererats. I kategorin *Nyanskaffning mängd* återfinns leveranserna maskeringsnät, andningsskydd, hjullastare, telehjälmar, sjukhuskompani och sjukvårdsmateriel samt ryggsäckar.

Kategorierna *modifiering mängd* och *nyanskaffning komplex* uppnår högst leveransindex. Inom dessa kategorier har leveranser skett enligt plan. Lägst leveransindex återfinns inom kategorin *modifiering komplex* och *nyanskaffning mängd* vilket till del påminner om förra årets resultat. Till skillnad från 2021 går det inte att se mönster i resultat mellan komplexa uppdrag resp. mängd uppdrag. Inom nyanskaffning mängd finns bland annat tidigarelagda leveranser till Försvarsmakten som påverkar resultatet positivt. Inom nyanskaffning komplex finns större utvecklingsprojekt som har varit försenade från tidigare år med leveranser till höga värden som till exempel signalspaningsfartyget Artemis.

Sett till fördelningen av förseningsorsaker står externa leverantörer för 49 procent av samtliga förseningar under 2023. Orsakerna till förseningarna, i likhet med föregående år, är brist på halvledare och komponenter, ökad efterfrågan på marknaden, resursbrist, kvalitetsbrister och störningar i leverans- och logistikflöden. Några exempel på försenade leveranser till nästkommande år är bland annat containertält, renoverade Stridsfordon 90, bandvagnar, granatkastarpansarbandvagnar samt hamnbogserare.

Vidare förekommer även förseningar i materielleveranser där Försvarmakten varit orsakande part, totalt 36 procent. Förseningarna uppkommer i överlämningsprocessen av materiel och vid ändrade förutsättningar av Försvarmakten i pågående uppdrag, till exempel förändrade krav eller förändrad inriktning. Den sistnämnda förseningsorsaken har i vissa uppdrag varit en följd av stödet till Ukraina där materiel skickades till Ukraina vilket resulterade i avbeställning och påföljande omförhandling med leverantörerna. Några exempel på försenade leveranser till nästkommande år är bland annat kroppsskydd samt avancerade andningsskydd.

Förseningar i leveranser till Försvarmakten har även uppstått på grund av FMV som står för elva procent av samtliga förseningar i årets leveransplan. Orsakerna till att FMV har bidragit till förseningar har varit brist på tillgänglig kompetens och överprövade upphandlingar samt andra upphandlingstekniska orsaker. Några exempel på försenade leveranser till nästkommande år är bland annat inom bas och underhållsutrustning, fältförplägnadsmateriel samt återstående skolflygplan. Slutligen har ”annan orsak” angivits för vissa förseningar till kommande år och detta omfattar fyra procent av samtliga förseningar. Exempel på förseningsorsaker inom denna kategori är väderförhållanden.

Ovanstående exempel på förseningar och förseningsorsaker visar tydligt att FMV har många beroenden i materielförsörjningskedjan. Industrins kapacitet är avgörande för att kunna tillgodose Försvarmaktens behov av materiel men även Försvarmakten och FMV behöver fortsatt utveckla gemensamma arbets sätt. Med hänsyn till ökad produktions takt och omvärldsutvecklingen de två senaste åren har FMV riktat fokus på tidsaspekten i dialogerna med Försvarmakten, internt inom myndigheten samt i dialoger med leverantörerna. För att lyckas med den materiella tillväxten kommande år ser FMV exempelvis ett behov av att minimera antalet nationella särkrav vid anskaffning av försvarsmateriel. FMV bedömer att en stor del av den materiel som planeras för anskaffning på kort till medellång sikt, innan år 2030, behöver anskaffas från redan färdigutvecklad materiel. FMV ser också att internationella samarbeten genom gemensamma upphandlingar kan bidra till större robusthet i materielförsörjningen. FMV är redan idag engagerad i sådana samarbeten. FMV behöver också utveckla bedömningen av när leveranserna de kan ske, detta bland annat för att Försvarmakten ska kunna veta när den operativa förmågan kan finnas på plats.

FMV bedömer att identifierade förseningsorsaker kommer fortsatt att påverka även kommande års leveranser inte minst med anledning av omvärldsläget. Anslagsutfallet på anslagspost 1:3.1 har inneburit ett planerat kreditutnyttjande för året med cirka 859 miljoner kronor. Därtill har antalet kontrakt, se tabell 6, ökat med 458 stycken jämfört med föregående år, till totalt 2685 år 2023. Även dessa parametrar kan härledas till ett högt produktions- och leveransfokus under året.

Med utgångspunkt i leveransindex konstateras att FMV huvudsakligen har levererat materiel till Försvarmakten. Förseningar har förekommit inom alla materielområden och leveranskategorier.

Omförhandlingar med Försvarmakten i pågående uppdrag

FMV följer upp antalet omförhandlingar med Försvarmakten i pågående uppdrag i syfte att följa upp förändringar med påverkan på uppdragens leveranser, ekonomi och tidplan innevarande år och framförallt kommande år. Totalt har 66 stycken omförhandlingar med Försvarmakten slutförts under 2023 vilket utgör nio procent av pågående uppdrag inom anslagsposterna 1:3.1, 1:11.4, 1:3.2 och 1:1.3. Procentuellt utgör detta en minskning jämfört med 2022 då antalet genomförda omförhandlingar uppgick till totalt tio procent av pågående uppdrag. Förändringen mellan åren är marginell och orsakerna till omförhandlingarna under året har varit främst utökad

ekonomi eller tillägg av uppgifter samt omförhandling till avslut. Merparten av omförhandlingarna, 41 procent, har initierats av Försvarmakten, åtta procent har initierats av båda myndigheterna och 41 procent är initierade av FMV.

8.3 Samlad bedömning av materieförsörjningen

FMV levererar olika typer av materiel som ska bidra till att möta Försvarmaktens behov i fred, kris och krig. Olika materiel kräver olika hantering, olika tidplaner och olika mycket finansiering. Materielen är i sin natur diversifierad och behöver därför också sättas i rätt kontext. Viss materiel är tekniskt komplex och kräver utveckling varför vissa uppdrag kan från planering till leverans av material ibland omfatta tidshorisonter på tio år eller mer. Medan annan materiel finns tillgänglig att anskaffa löpande. Därtill spelar industrins produktionskapacitet en avgörande roll i materieförsörjningen samt efterfrågan på försvarsmateriel, såväl inhemsk som utländsk, innebär en större konkurrens om försvarsindustrins tillgängliga kapacitet.

Andra viktiga faktorer är FMV:s förmåga att upphandla samt Försvarmaktens förmåga att ta emot och sätta materielen i bruk. När hela denna kedja är effektiv och samverkar väl har FMV goda förutsättningar att leverera materiel till Försvarmakten i enlighet med totalförsvarsbeslutet.

Eftersom FMV är del i en materieförsörjningskedja där fler aktörer verkar kan ett enskilt nyckeltal som till exempel leveransindex inte isolerat visa på myndighetens effektivitet. Det är därför viktigt att beakta flera olika aspekter och nyckeltal i detta avseende för en rättvisande bedömning.

Bruttoökningen för årets kund- respektive leverantörsorderstock visar på historiska ökningarna på kort tid som innebär att FMV i samverkan med Försvarmakten arbetar på en annan nivå och i en annan takt än tidigare. Sett till leverantörsorderstocken visar bruttoökningen att myndigheten har ställt om verksamheten för att möta nya krav och behov från Försvarmakten i enlighet med regeringens ambitioner om tillväxt för det svenska försvaret. Samtidigt är FMV inte i mål och utveckling av interna arbetssätt samt samverkan med både Försvarmakten och industrin behöver fortskrida för att klara av den pågående tillväxten inom försvarsområdet.

När det gäller årets materielleveranser till Försvarmakten kan FMV konstatera att året har präglats av många osäkerheter inte minst med anledning av omvärldsläget. Industrins produktionskapacitet samt en ökad efterfrågan på marknaden påverkar väsentligt FMV:s förmåga att leverera till Försvarmakten. Merparten av årets förseningar kan härledas till dessa faktorer. FMV avser att intensifiera dialogen med industrin samt fortsätta delta i internationella samarbeten för att på så sätt bidra till större robusthet i materieförsörjningen. FMV kommer också att noggrant bevaka och löpande vidta åtgärder för att hantera olika typer av risker kopplade till leveranser och leveranssäkerhet. Sammantaget bedömer FMV har levererat materiel till Försvarmakten med ett tillfredställande resultat med hänsyn tagen till olika beroenden och aktörer inom hela materieförsörjningsprocessen.

FMV bedömer att årets förändringar i kund- respektive leverantörsorderstocken, anslagsförbrukningen samt leveransindex visar på att FMV uppnår målen inom materieförsörjningen samt arbetar i enlighet med ambitionerna och målen i totalförsvarsbeslutet.

9. Tillgänglighet och beredskap

9.1 Beredskapsplanering

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer att resultatet för området beredskapsplanering är god. Bedömningen bygger på hur resultatet utvecklats i relation till mål och planerade aktiviteter, där endast ett fåtal avviker mot plan.

FMV har under året fortsatt arbetet med implementering av myndighetens beredskapsplanverk och tillhörande handlingsplan för tillgänglighet och beredskap för åren 2022–2025. Bland de åtgärder som vidtagits under året för att bygga upp en god förmåga att hantera myndighetens uppgifter vid fredstida kriser och höjd beredskap, kan nämnas resursförstärkningar inom flera delar av myndigheten, interna utbildningsinsatser, övningar och att myndighetens strategiska analysfunktion inriktats på beredskap. Vidare har FMV vidtagit åtgärder för att förbereda för att verksamhetskritisk personal hos kritiska leverantörer kan tas i anspråk inom ramen för allmän tjänsteplikt.

Under 2023 har ett flertal årsarbetskrafter rekryterats i syfte att arbeta med myndighetens beredskapsarbete och de aktiviteter som följer av FMV:s beredskapsplanverk och handlingsplan. FMV bedömer att resursförstärkningen förbättrar förutsättningarna för myndigheten att genomföra sina uppgifter och nå sina målsättningar på beredskapsområdet.

Inom ramen för arbetet med att höja kunskapen om beredskap, totalförsvaret och FMV:s roll i detsamma har myndigheten arrangerat FMV Totalförsvarsdagar för första gången. Alla FMV:s medarbetare ska ha grundläggande kunskap om beredskap och totalförsvaret i syfte att säkerställa att FMV har rätt förutsättningar att fullgöra sin uppgift i alla beredskapsnivåer. Under dessa två dagar som riktade sig till samtliga medarbetare och chefer inom FMV, gavs möjlighet att fysiskt eller digitalt lyssna på föredrag och paneldiskussioner med representanter från Regeringskansliet, andra myndigheter, frivilligorganisationer och näringslivet. Den frivilliga enkätutvärderingen av evenemanget (173 respondenter) visade att 92 procent svarade positivt på att de uppskattade dagarna och vill delta i liknande event igen. 80 procent svarade positivt på frågan om dagarna bidragit till ökad förståelse för totalförsvaret.

Under året har myndigheten, likt tidigare år, genomfört övningar både enskilt och tillsammans med bland annat Försvarmakten. Under Försvarmaktens genomförande av Försvarmaktsövning 2023 stöttade FMV Försvarmakten genom verksamhetsområdenas expertis. Vidare övade FMV myndighetens centrala krisledningsorganisation, FMV Kris- och krigsstab, i samband med Försvarmaktens övning där Försvarmaktens scenario nyttjades. Övningen bidrog till att ytterligare utveckla myndighetens interna krisorganisation, beslutsrutiner och praktiska åtgärder. FMV har också stöttat Försvarmakten under genomförandet av Ledningsövning 2023 där myndigheten bidrog med samverkanspersonal inom ramen för myndighetens expertområde.

FMV:s strategiska analysfunktion, med syfte att ge myndighetsledningen information om processer, händelser och trender i omvärlden som kan påverka FMV:s verksamhet och produktion

på kort och lång sikt, har under 2023 inriktats på strategisk analys ur ett beredskapsperspektiv. Under 2023 har arbetet fokuserat på att etablera processen och sätta ramarna för den strategiska analysverksamheten.

FMV har under 2023 fortsatt arbetet som initierades under våren 2022, tillsammans med de drygt 150 företag som FMV har bedömt är viktiga för totalförsvaret och för Försvarsvarsmaktens operativa förmåga, i samtliga beredskapsnivåer. Exempel på åtgärder som FMV har vidtagit har varit att möjliggöra att ett urval av dessa företag får genomföra disponibilitetskontroller hos Totalförsvarets plikt- och provningsverk. Arbetet har bidragit till att förbereda för att verksamhetskritisk personal kan tas i anspråk inom ramen för allmän tjänsteplikt.

FMV har också fört en dialog med berörda myndigheter om att säkra tillgång till tjänster och service till företagen, exempelvis elförsörjning samt vatten- och avloppsförsörjning som ska tillhandahållas av andra myndigheter och aktörer inom totalförsvaret. Dialogen är ett första steg i att skapa förutsättningar för totalförsvarsviktiga företag att kunna upprätthålla den kritiska verksamhet som företaget bedriver även under högre beredskapsnivåer.

FMV har under året vidtagit åtgärder i enlighet med en alternativ produktionsplan (APP) i syfte att kunna göra omställningar av myndighetens produktion för att kunna möta förändrade behov hos Försvarsmakten med anledning av det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde.

Sammantaget bedömer FMV att resultatet för området Beredskapsplanering är god. Bedömningen bygger på hur resultatet utvecklats i relation till mål och planerade aktiviteter, där endast ett fåtal avviker mot plan.

9.2 En anpassad materielanskaffning under höjd beredskap

Bedömning av resultat

Tillfredställande: FMV har genomfört uppdraget i enlighet med återrapporteringskravet, men utvecklingsbehov kvarstår. Dessa handlar bland annat om att identifiera och prioritera åtgärder som behöver vidtas för att fortsatt utveckla försörjningstryggheten i materieförsörjningen.

Under 2023 har FMV fortsatt utveckla försörjningstrygghet i myndighetens leveranser till Försvarsmakten. I samverkan med Försvarsmakten har dialog förts med utvalda leverantörer om hur försörjningstryggheten kan stärkas. Dialogen har omfattat bland annat utveckling av försörjningslösningar, identifiering av förmågekritiska försörjningsbehov samt analyser av Försvarsmaktens behov i relation till industrins förmåga att leverera vid höjd beredskap.

Inom ramen för redovisningen av regeringsuppdragenom förslag på åtgärder som staten bör vidta för att öka försvarsföretags produktionskapacitet och försörjningen av bland annat kaliberbunden ammunition har FMV identifierat åtgärder som myndigheten arbetar vidare med.¹⁷ Vidare har FMV sett över vilka möjligheter som finns för att stödja industrin att göra investeringar i ökad produktionskapacitet. Under 2023 fördjupades det nordiska samarbetet genom bildande av Nordefco++ WG inom ammunitionsområdet. Detta arbete resulterade bland annat i ett

¹⁷ Fö2023/01084, Fö2023/01575.

Årsredovisning 2023

Datum

2024-02-22

Dnr

23FMV4205-2

Sida

54 (106)

samnordiskt avtal om gemensam anskaffning av ammunition. Vidare har FMV fört dialoger med Försvarmakten om lagernivåer och minsta bestånd avseende materiel, reservdelar och förnödenheter.

Sammantaget bedömer FMV att resultatet för området är tillfredsställande. Mot bakgrund av omvärldsläget, tillväxten inom försvarsområdet och behovet av att stärka försvarsförmågan kommer FMV under 2024 att genomföra en förnyad operationalisering av regeringsuppdraget om försörjningstrygghet. Syftet är att bestämma målsättningar samt identifiera och prioritera åtgärder som behöver vidtas för att utveckla försörjningstryggheten i materieförsörjningen. FMV kommer även att intensifiera dialogen med Försvarmakten avseende Försvarmaktens krav på försörjningstrygghet i materielprojekten.

10. Internationell samverkan

10.1 Internationellt materielsamarbete

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer att området baserat på målsättningen att skapa förutsättningar för internationellt samarbete inom försvarsmaterielområdet har uppnått ett gott resultat.

FMV har under perioden löpande informerat Regeringskansliet (Förvarsdepartementet) om planeringen för internationella möten vid de möten och avstämningsfora som Förvarsdepartementet tillhandahåller för sin inriktning av verksamheten.

FMV:s internationella verksamhet har under 2023 präglats av säkerhetsläget och stödet till Ukraina, tillväxten inom försvarsområdet, Sveriges ansökan om medlemskap i Nato samt Sveriges ordförandeskap i EU och Nordefco. FMV:s kostnader för arbetet med stöd till Ukraina redovisas under avsnitt 3.2.

Myndigheten bedömer att området baserat på målsättningen att skapa förutsättningar för internationellt samarbete på försvarsmaterielområdet och uppgiften att bistå Regeringskansliet har uppnått ett gott resultat.

10.1.1 EU-relaterad verksamhet

Det förändrade säkerhetsläget med anledning av kriget i Ukraina har tydligt påverkat EU och den Europeiska försvarsbyrån (European Defence Agency, EDA) med flertalet tillkommande möten, arbetsgrupper och initiativ. FMV:s EU-relaterade verksamhet har nått ett gott resultat baserat på myndighetens bidrag till att uppfylla Sveriges ambitioner under ordförandeskapet i EU och den generella målsättningen att skapa förutsättningar för internationellt samarbete.

Sveriges ordförandeskap i EU

Sverige var under första halvåret 2023 ordförande i Europeiska unionens råd (rådet). I och med det försämrade säkerhetsläget i Europa, så har de säkerhets- och försvarspolitiska frågorna fått stor uppmärksamhet inom EU. FMV bidrog till att uppfylla ordförandeskapets ambition att verka för genomförandet av de försvarsrelaterade delarna av EU:s så kallade strategiska kompass. Vidare såg ordförandeskapet som sin uppgift att stödja EU:s ansträngningar att bidra med militärt stöd till Ukraina, och den 20 mars 2023 antog rådet en tredelad strategi för att påskynda leverans och gemensam upphandling av framför allt artilleriammunition till Ukraina.

FMV har företrätt Sverige i styrkommittén för det EDA-projekt för gemensam upphandling av ammunition som regeringen anslöt sig till i februari 2023. Med FMV som samordnande myndighet, anordnade Sverige med stöd av EDA i mars 2023 en workshop på temat ”Fullgörandet av försvarsrelaterade åtaganden och rekommendationer”¹⁸ i kretsen av EU:s och Norges försvarsmaterieldirektörer och med deltagande av företrädare för EU:s institutioner och europeisk försvarsindustri. FMV:s generaldirektör stod värd för evenemanget i rollen som Sveriges

¹⁸ Delivering on armament-related commitments and recommendations.

NAD, och den allmänna responsen från deltagarna var att liknande informella samtal i samma krets bör vara ett återkommande inslag.

Slutligen planerades och genomfördes 2023 års europeiska försvarsinnovationsdagar (European Defence Innovation Days) av EDA inom ramen för det svenska ordförandeskapet, där FMV hade ett samordnande ansvar för de medverkande myndigheternas förberedelser inför, liksom för utformningen av Sveriges utställning vid mässan. Sveriges avtryck på evenemanget var ett tydligt fokus på förmågedriven försvarsinnovation.

10.1.2 Nordefco

Sveriges ordförandeskap i Nordefco

Sverige var under 2023 ordförande i Nordefco. Fokus för det svenska ordförandeskapet var fortsatt stöd till Ukraina samt anpassning av samarbetet till det nya försvars- och säkerhetspolitiska läget i Europa. En prioritet under året var att arbeta fram en ny vision för nordiskt försvarssamarbete, Nordefco 2030, detta utifrån kriget i Ukraina, Finlands nya liksom Sveriges potentiella medlemskap i Nato samt Danmarks inträde i EU:s samarbete på försvarsområdet.

FMV:s arbete inom Cooperation Area Armaments (COPA ARMA) har varit intensivt och nått ett gott resultat och den generella målsättningen att skapa förutsättningar för internationellt samarbete har uppfyllts. Samverkan med Försvarsmakten och Försvarsdepartementet har skett kontinuerligt under året och dialogen har varit god.

Med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, har produktion och anskaffning av ammunition, som det råder brist på i Norden och Europa (i synnerhet avseende 155 mm), genomsyrat en stor del av arbetet under året. För att accelerera produktion och anskaffning av ammunition, insåg FMV tidigt vikten av samarbete i en nordisk kontext, även med partnerländer utanför Nordefco, och initierade därför under våren formatet Nordefco++. Utöver de nordiska länderna ingick även Nederländerna, Storbritannien, USA samt de baltiska staterna. Inom detta samarbetsformat har även företrädare för industrin deltagit. Detta arbete resulterade i ett samnordiskt avtal om gemensam anskaffning av ammunition.

10.1.3 Europeiska försvarsfonden (EDF)

Den svenska försvarsindustrins deltagande inom EDF bedöms vara väl i proportion med industrins storlek, relativt övriga EU länder.

För EDF 2023, där projektansökningar lämnades in till EU-kommissionen i december 2023, ser FMV ett fortsatt stort intresse från svensk industri att delta. För projektansökningar inom utvecklingsområdet har Försvarsmakten på FMV:s rekommendation beslutat att medfinansiera tolv projekt, varav fyra inom arméområdet, tre inom marinområdet, fyra inom flyg- och rymdområdet samt ett inom ledningssystemområdet.

I övrigt har FMV en dialog med branschorganisationerna SOFF och SME-D om hur statliga myndigheter, företag- och akademien tillsammans ska arbeta i de tidiga faserna i arbetsprogrammen för att öka förutsättningarna för att kunna påverka innehållet i EDF så att fler utförare ges möjlighet att delta. Syftet med detta arbete är att uppfylla den svenska regeringens inriktning att fonden ska främja svenska aktörers deltagande och försvarets operativa förmåga genom att bidra till försvarsnytt.

10.1.4 Permanenta strukturerade samarbetet (Pesco)

FMV:s deltagande i Pesco har ökat under 2023 jämfört med 2022. Av de projekt som föreslogs i den senaste utlysningen är FMV nu deltagare i ytterligare tre projekt, ett inom marinområdet och två inom ledningssystemområdet. Ett av de nya projekten inom ledningssystemområdet heter ROCOMIN och leds av FMV. Projektet syftar till att stärka europeisk förmåga inom robust kommunikation. I redan pågående projekt har FMV blivit deltagare i ett projekt inom flygområdet, två projekt inom marinområdet samt gått med som observatör i ett projekt inom rymdområdet. FMV medverkar i totalt 22 projekt, varav elva som observatör och elva som deltagare. Resultatet av FMV:s arbete med Pesco har inneburit flera etablerade kontakter mellan experter, ökade möjligheter att påverka utvecklingen inom viktiga teknikområden och ökad kännedom om den utveckling som pågår i de projekt där FMV deltar. I relevanta fall har FMV:s deltagande i Pesco bidragit till harmonisering av krav och förslag till kommande EDF-projekt.

Samordning av Sveriges deltagande i Pesco sker mellan FMV, Försvarmakten och FOI i syfte att bidra till en tydligare koordinering av Sveriges projektdeltagande samt utbyta erfarenheter och kompetensutveckling inom och mellan försvarsmyndigheterna.

10.2 Exportstödjande verksamhet

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer att exportsstödsverksamheten levererat ett gott resultat. Analys- och prioriteringsarbetet har fortsatt att utvecklas och under året har fler förhandlingar med andra länder genomförts än någonsin tidigare. Även arbetet med försäljning av övertalig materiel bedöms ha genomförts med gott resultat baserat på uppdragets utförande från Försvarmakten.

Det förändrade omvärldsläget och kriget i Ukraina har haft stor påverkan på exportverksamheten. Många länder har ökade försvarsanslag och söker snabbare vägar att anskaffa försvarsmateriel. Detta har visat sig inom exportverksamheten genom att fler länder söker bilaterala samarbets- och anskaffningsavtal samt industrin bitt om mer stöd. Under 2023 har samarbetet med Storbritannien stärkts ytterligare och ett avtal på myndighetsnivå rörande svensk-brittisk samverkan inom försvarsexport har tecknats.

10.2.1 Analys- och prioriteringsverksamhet

Flera aktörer bedriver exportstöd varför koordinering och gemensamma prioriteringar är en förutsättning för att verksamheten ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt. FMV tar därför i samverkan med Försvarmakten och övriga försvarsmyndigheter, årligen fram ett analys- och prioriteringsunderlag för den exportrelaterade verksamheten.

10.2.2 Strategiska exportprojekt

FMV har genomfört förhandlingar med Tjeckien, Ungern och Thailand gällande modernisering och förlängning av befintliga mellanstatliga avtal om support för JAS 39. Myndigheten har även genomfört förhandlingar med Filippinerna och Colombia rörande nyanskaffning av JAS 39.

FMV förhandlade under våren fram en mellanstatlig försäljning av artillerisystemet Archer till Storbritannien och leveranser har påbörjats. Inom stridsfordonsområdet har förhandlingar om ett

mellanstatligt samarbetsavtal förts med Tjeckien kopplat till deras val av Stridsfordon 90 och avtal tecknades i maj.

Den nederländska upphandlingen av nya ubåtar fortgår och anbudssvar lämnades in av industrin i juli. Ett utkast på mellanstatligt samarbetsavtal kopplat till detta har förhandlats fram, för att slutförhandlas och tecknas om det svenska alternativet väljs. FMV har förhandlat och slutit avtal med Australien gällande användande av svenska immateriella rättigheter vid moderniseringen och livstidförlängningen av sina ubåtar av Collinsklass. Inom den pågående främjandekampanjen gällande Kanadas ubåtsanskaffning har dialog genomförts med kanadensiska motparten.

FMV har under året förhandlat fram ett mellanstatligt samarbetsavtal avseende försvarsupphandling med Ukraina och detta undertecknades vid Natotoppmötet i Vilnius i juli. FMV har under 2023 stärkt samordningen mellan berörda myndigheter och näringsliv genom deltagande i planeringen av SOFF:s arrangemang Träffpunkt internationell samverkan.

10.2.3 Exportstödsuppdrag

Svensk försvarsindustri kan i samband med marknadsföring för export ansöka om stöd från svenska staten. FMV sammanhåller statens exportstödsaktiviteter mot ansökande företag och aktiviteterna genomförs mot full kostnadstäckning, vilket innebär att industrin betalar för alla kostnader som uppstår vid genomförandet av stödet. Exportstödsuppdrag har under året huvudsakligen ställts till Försvarsmakten men även internt FMV.

Tabell 10 - Antal beviljade exportstödsuppdrag 2021–2023

Fördelat per sakområde	2023	2022	2021
Armémateriel	16	9	10
Flyg- och rymdmateriel	7	8	7
Ledningssystem	0	0	0
Marinmateriel	2	2	9
M&I Export	9	11	0
Totalt	34	30	26

De under 2023 beviljade exportstödsuppdragen omfattar bland annat lån av Försvarsmaktens materiel i samband med mässor, deltagande som referenskund vid av industrin arrangerade möten, mässor och besök av utländska delegationer samt granskning och beslut om delgivning av försvarssekretess.

Företag som FMV beviljat stöd till under 2023 är BAE Systems Hägglunds AB, BAE Systems Bofors AB, Saab AB, Saab Dynamics AB, Saab Surveillance AB, Saab Kockums AB, Volvo Defense AB samt Aimpoint.

Tabell 11 - Fördelning antal genomförda exportstödsaktiviteter 2021–2023

Fördelning av exportstödsaktiviteter	2023	2022	2021
Deltagande mässor/utställningar	5	2	2
Förevisning/besök	8	5	4
Försäljning/lån av materiel	10	9	10
Marknadsföringsaktiviteter	3	3	4
Säkerhetsskyddarbete	8	11	6
Totalt	34	30	20

10.2.4 Försäljning av övertalig materiel

FMV ansvarar för försäljning och upplåtelse av sådan materiel som inte längre behövs eller som blivit obrukbar för Försvarmakten och dess verksamhet. Försäljningsverksamheten utförs på uppdrag av Försvarmakten, antingen av FMV:s egen personal eller via den kommissionär, Kvibergs överskottslager AB, som FMV har upphandlat för detta ändamål. Kommissionären anlitas för försäljning av främst mängdmateriel, såsom standardfordon och materiel på pall.

Verksamheten har under 2023 genom försäljning överlåtit utrustning vid Camp Midgård, Bamaku till United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali (MINUSMA) i samband med att den svenska insatsen i Mali avslutades under våren. Under året har även kabelutläggaren HMS Tjelvar samt bärgnings- och dykerifartyget HMS Ägir sålts.

Uppdragen till kommissionären har bland annat omfattat försäljning av olika fordonstyper, såsom hjullastare och terränglastbilar, samt hanterings- och restaurangutrustning.

11. Certifiering av it-säkerhet i produkter

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer att CSEC har uppnått ett gott resultat genom att ha utfärdat certifikat i nivå med förväntan samt att ha vidmakthållit internationellt erkännande för utfärdade certifikat.

Vid årets slut pågick arbete med 18 certifieringar och 17 certifieringar har slutförts under året. Exempel på certifieringsuppdrag är brandväggar, säkra skrivare, system för utgivning av digitala identiteter och produkter för intrångsdetektering och behörighetskontroll. Sveriges Certifieringsorgan för it-säkerhet, (CSEC) har även genomfört årlig tillsyn av evalueringsföretag med licens att granska it-säkerhet i produkter inom ramen för CSEC:s certifieringsarbete. Under året har CSEC medverkat i det internationella samarbetet inom ramen för Arrangement on the Recognition of Common Criteria Certificates in the Field of IT Security (CCRA) och Senior Officials Group Information Systems Security (SOG-IS MRA) samt vid en tillsyn av det italienska certifieringsorganet inom ramen för CCRA och SOG-IS MRA. CSEC har deltagit i samverkan kring uppbyggnaden av det nationella cybersäkerhetscentret (NCSC) och har bidragit i arbetet med aktivitetsplanering och projektering av permanent lokal för centret.

FMV bedömer att CSEC genom att ha givit ut nämnda certifikat samt genom att ha vidmakthållit internationellt erkännande för utfärdade certifikat uppnått ett gott resultat. CSEC har inom ramen för ett regeringsuppdrag deltagit i myndighetssamverkan kring uppbyggnaden av det nationella

cybersäkerhetscentret (NCSC) och bidragit till den fördjupade samverkan inom cybersäkerhetsområdet.¹⁹

12. Tillsynsverksamhet inom säkerhetsskyddsområdet

Bedömning av resultat

Tillfredsställande: FMV bedömer att arbetet med tillsynsverksamhet är tillfredsställande. Det föreligger ett fortsatt utvecklingsbehov inom kompetensförsörjning, interna processer och arbetssätt samt informationsinsatser riktade mot enskilda verksamhetsutövare inom området försvarsmateriel.

Under året har FMV fortsatt att utveckla tillsynsverksamheten, myndighetens interna processer och arbetssätt samt att rekrytera medarbetare. FMV har publicerat information och blanketter på myndighetens officiella webbplats som stöd åt verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet inom myndighetens tillsynsområde. FMV har också agerat uppsökande och gett stöd till enskilda verksamhetsutövare.

Den sammanfattade bedömningen är att FMV:s arbete med tillsynsverksamhet är tillfredsställande. Det föreligger ett fortsatt utvecklingsbehov inom kompetensförsörjning, interna processer och arbetssätt samt informationsinsatser riktade mot enskilda verksamhetsutövare inom området försvarsmateriel.

13. Inspektionen för cybersäkerhetscertifiering

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer att myndigheten genomfört verksamheten med ett gott resultat i enlighet med uppdraget.

FMV har med ett gott resultat deltagit i EU-arbete för framtagande av certifieringsordningar, genomfört prioriterade samordnings- och samverkansåtgärder med nationella och internationella myndigheter och näringslivs- och branschorganisationer, bevakat nationella intressen och informerat om införande av det europeiska ramverket för cybersäkerhetscertifiering i enlighet med uppdraget. FMV har fortsatt arbetet med kompetensförsörjning och verksamhetsutveckling i enlighet med den plan och de mål som satts upp av FMV utifrån 2023 års tilldelade anslagsmedel.

Inom ramen för detta har FMV varit Sveriges representant i Europeiska gruppen för cybersäkerhetscertifiering (ECCG) och deltagit i arbetsgrupper som EU:s cybersäkerhetsmyndighet Enisa samordnar. Stöd i EU-arbetet har även löpande lämnats till Regeringskansliet. Verksamheten har till viss del påverkats planeringsmässigt av förseningar i planerade lagstiftningsinitiativ från Europeiska kommissionen.

¹⁹ Fö2019/01330.

Särskilt fokus har legat på förberedelser för hantering av den första certifieringsordningen rörande produkter inom informations- och kommunikationsteknik. En nära samverkan i denna del har genomförts med Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) och en samverkansöverenskommelse ha tecknats mellan myndigheterna.²⁰

14. Informationssäkerhet kopplat till omvärldsläget

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer att resultatet är gott som en följd av myndighetens etablerade rutiner och åtgärder för ett systematiskt informationssäkerhetsarbete inom ramen för myndighetens säkerhetskänsliga verksamhet, hot- och riskbedömning samt omvärldsbevakning.

Det försämrade säkerhetsläget och den förändrade hotbilden med anledning av Rysslands militära angrepp mot Ukraina och regeringens beslut om stöd till Ukraina med försvarsmateriel, har resulterat i att FMV under 2023 tagit fram en handlingsplan med säkerhetshöjande åtgärder som bland annat omfattar informationssäkerhet. Handlingsplanen omfattar säkerhetshöjande åtgärder såväl internt i myndigheten som hos leverantörer till verksamhet som berör stöd till Ukraina. Som följd av höjd terrorhotnivå i augusti 2023 har FMV under hösten kompletterat och reviderat denna handlingsplan. Konflikten mellan Israel och Hamas har resulterat i att FMV har genomfört analyser och bedömningar samt gett ut rekommendationer till berörda företag inom försvarsmaterielområdet, vilket även inkluderar åtgärder inom informationssäkerhetsområdet.

Med anledning av det fortsatt försämrade omvärldsläget och ökad hotnivå inom cyberområdet har FMV under 2023 fortsatt utvecklingen av säkerhetshöjande och beredskapshöjande åtgärder, och därmed fortsatt utveckla förmågor inom områdena robusthet, tillgänglighet och säkerhet i FMV:s informationssystem och it-utrustning.

FMV har under 2023 inom ramen för NCSC deltagit i arbetsgruppen gällande extern samverkan med bland annat säkerhets- och försvarssektorn och med utgångspunkt i redan befintliga forum som administreras av SOFF. Arbetet gällande samverkan är som följd av ett regeringsuppdrag att inom ramen för NCSC stärka samverkan med näringslivet.²¹ Arbetet har i NCSC dokumenterats i form av en redovisningsrapport till regeringen.

Inom ramen för ett kommande medlemskap i Nato har FMV under 2023 påbörjat analys av Nato:s informationssäkerhetskrav för skydd av Nato säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, vilka i detta sammanhang framöver behöver bearbetas och hanteras i informationssystem i myndigheten. En verksamhetsanalys har genomförts.

²⁰ 23FMV2210-1.

²¹ Fö2023/00907.

15. Kompetensförsörjning och arbetsmiljö

Bedömning av resultat

Gott: FMV bedömer att de åtgärder som vidtagits under året har resulterat i en mer effektiv och ändamålsenlig kompetensförsörjning med en nettotillväxt av 312 nya medarbetare.

15.1 Kompetensförsörjning

FMV arbetar med sin kompetensförsörjning utifrån fyra fokusområden: arbetsgivarvarumärke, medarbetarutveckling, utvecklande medarbetarskap i kombination med utvecklande ledarskap, samt digital kompetens, trygghet och mognad.²²

15.1.1 Utvecklat arbetsgivarvarumärke

Inom ramen för arbetsgivarvarumärket antog FMV våren 2023 en strategi för området med tre åtgärds punkter: att utveckla ett arbetsgivarerbjudande, att kommunicera enhetligt, samt att arbeta mätbart. Ett delresultat är att FMV har antagit ett ramverk för sitt arbetsgivarerbjudande vilket kommer att skapa en tydligare bild av vad FMV som arbetsgivare erbjuder såväl befintliga som potentiella medarbetare.

I syfte att få mätbarhet i hur intresset för FMV som arbetsgivare ser ut, samt för att nyttja resurser på mest effektiva sätt, arbetar FMV allt mer med digital marknadsföring för att attrahera potentiella medarbetare. Kännedom är en grundförutsättning för att kunna attrahera och rekrytera och i förlängningen lyckas med kompetensförsörjningen. Därför driver FMV kännedomskampanjer via LinkedIn, Instagram, Facebook, Youtube samt nyhets- och branschpress. Arbetet riktas mot de tjänstegrupper som FMV behöver rekrytera, bland annat ingenjörer, strategiska inköpare, ekonomer, jurister och it-kompetens. Resultatet av årets kännedomskampanj blev 2 827 409 exponeringar och 14 084 länkklick till FMV:s hemsida samt 450 000 videovisningar, vilket FMV bedömer har bidragit till ökad kännedomen om FMV.

Under 2023 har FMV även påbörjat ett arbete med att bedriva kampanjer i sociala medier mot särskilt svårrekryterade tjänster. Som en effekt av satsningen lyckades FMV exempelvis tillsätta sju av nio vakanser i en del av landet där det är särskilt svårt att rekrytera den kompetens som behövs.

Under året har drygt 13 000 jobbansökningar hanterats och av dem kommer nästan en tredjedel in till myndigheten via LinkedIn. LinkedIn är därför en viktig kommunikationsplattform för rekrytering, men även för att kommunicera om FMV:s verksamhet till FMV:s övriga målgrupper. I december 2023 hade myndigheten 37 001 följare på LinkedIn, vilket är en ökning med 33 procent sedan året innan. På Instagram har antalet följare ökat med 70 procent sedan förra året och besökarnas engagemang med FMV:s inlägg har ökat med 95 procent.²³ Detta indikerar att FMV:s fokuserade arbete med att skapa innehåll via sociala medier har resulterat i ett ökat intresse för myndigheten som arbetsgivare.

²² FMV:s kompetensförsörjningsstrategi med tillhörande handlingsplan gäller för 2022–2025.

²³ Besökarens engagemang innebär att de har interagerat med inlägget.

Besöksstatistiken till FMV:s egen webbsida över lediga jobb har ökat med 22 procent jämfört med föregående år. Här bedöms det finnas potential att öka trafiken ännu mer och ett arbete med att utveckla webbsidan har påbörjats.

FMV har under året genomfört ett rekryteringsevent för juniora ingenjörer i syfte att informera om FMV:s olika verksamhetsområden och lediga tjänster. Syftet är att attrahera ingenjörer då behovet av ingenjörer är stort inom materielanskaffningen. Eventet annonserades i flertalet medier och ett 30-tal juniora ingenjörer deltog under dagen. Som ett resultat anställde FMV elva nyexaminerade ingenjörer, vilket var en förbättring jämfört med året innan då åtta stycken anställdes efter liknande event.

Flera verksamhetsområden på FMV söker ofta samma typer av kompetenser. För att uppfattas som tydlig och sammanhållande arbetar myndigheten med samlingsrekryteringar genom processer där fler tjänster kan tillsättas inom samma rekrytering. Under året har FMV drivit 29 rekryteringsprocesser genom samlingsrekryteringar där flera chefer haft ett gemensamt behov att rekrytera myndighetsgemensam kompetens, vilka resulterat i 130 tillsättningar. FMV bedömer att administrationen inom rekryteringsprocessen har effektiviserats samt att kandidatupplevelsen har förbättrats. Istället för att söka till samma typ av tjänst genom flera annonser får kandidaten en sammanhållen bild av FMV och slipper genomgå flera processer.

15.1.2 Medarbetar- och chefsutveckling

För att behålla och engagera medarbetare och chefer erbjuder FMV utbildningar och kurser i kompetensutvecklingssyfte, såväl digitala som fysiska utbildningar eller en hybrid av båda. Utbudet är anpassat efter FMV:s kompetensområden och uppdrag och innehåller allt från utbildningar i FMV:s administrativa system till specialisering inom systemteknik. Antalet kurstillfällen har ökat med cirka 40 procent jämfört med 2022 och antalet deltagare har ökat med nästan 60 procent.

Genom en ny satsning med det obligatoriska programmet Utvecklande medarbetarskap (UM) har FMV under 2023 utbildat 64 procent av sina medarbetare. Programmet genomförs både digitalt och fysiskt och syftar till att främja samarbete, ansvarstagande och engagemang som ett led i den tillväxt och förändring som FMV står inför. Responsen har varit övervägande positiv utifrån de utvärderingar som inkommit. De digitala halvdagsmodulerna ett och två har haft i genomsnitt 3,5 i betyg på en skala ett till fem och den fysiska heldagsmodulen har haft motsvarande 4,0 i genomsnitt.

Satsningen på UM är tätt kopplad till Utvecklande ledarskap (UL) som riktar sig till myndighetens chefer för att bygga ett ledarskap som främjar delaktighet och ansvarstagande hos medarbetarna. Under året har FMV även vidgat målgruppen för UL och erbjuder nu även programmet till projektledare. Både UL och UM har den gemensamma målsättningen att effektivisera FMV:s arbete och öka leveransförmågan.

Årligen genomförs en enkät inom hållbart medarbetarengagemang (HME) som är ett totalindex som beräknas utifrån resultaten för tre delindex: motivation, ledarskap och styrning. 2023 uppnår FMV satt målvärde om 73.

Tabell 12 - Utveckling HME-index 2021–2023

	2023	2022	2021
HME-index	73 ²⁴	74	69

15.1.3 Digital kompetens

FMV har i kompetensförsörjningsstrategin formulerat två mål; att FMV har medarbetare som är digitalt kompetenta, mogna och trygga och att FMV bedriver ett systematiskt, riskbaserat och långsiktigt arbete inom informationssäkerhetsområdet. Under året bedrevs flera parallella initiativ för att lyfta den digitala kompetensen på FMV, bland annat fortsätter FMV Akademi med ett traineeprogram inom informationssäkerhet för nyexaminerade universitetsstudenter. De tolv medarbetare som deltog i programmet under 2022 blev alla anställda på FMV vilket visar att satsningen ger gott resultat.

Under hösten 2023 startades även en pilotutbildning där medarbetare fått lära sig mer om artificiell intelligens, innovation, kontinuerligt lärande och cybersäkerhet. Syftet är bland annat att ge FMV insikter för att konkret kunna bedöma hur myndigheten ska arbeta med kompetensutveckling inom digitaliseringsområdet över tid.

16 Personalomsättning och nyckeltal

För att klara den pågående tillväxten inom försvarsområdet har FMV haft behov av att anställa fler. Under 2023 var målsättningen att rekrytera 600 personer vilket skulle innebära en ökning med 44 procent jämfört med nyrekryteringar 2022. Under året genomfördes 533 nyanställningar, vilket FMV anser vara ett mycket gott resultat. Medelåldern på nyrekryterade är 42 år.

Andelen kvinnor som anställts under året har ökat till 40 procent jämfört med 35 procent av de nyanställda 2022. Detta har även resulterat i att andelen kvinnor totalt inom FMV är marginellt högre än år 2022, med 33 procent kvinnor. Även andelen kvinnliga chefer har ökat från 31 till 33 procent. FMV ser att mer inkluderande kravprofiler och medvetna ordval i annonser, samt att systematiskt visa unga kvinnor i bilder och annonser som ett led i myndighetens jämställdhetsintegrering, har bidragit till den effekten. Detta är ett gott resultat och visar att FMV utvecklas i enlighet med målet för jämn könsfördelning.²⁵

Under året har 221 personer lämnat FMV. Spontana avgångar, det vill säga egna uppsägningar, har ökat under året och uppgick till 74 procent av det totala antalet avgångar jämfört med 67 procent 2022. Vid dessa tillfällen skickar FMV ut en enkät till medarbetaren med frågor om hur man har upplevt FMV som arbetsgivare och anledning till att man valt att avsluta sin anställning. 2023 har 40 personer svarat på enkäten jämfört med 61 personer 2022. I svaren anges de vanligaste skälen till avgång att man söker nya utmaningar eller saknar utveckling i arbetet. 82 procent anger att de kan tänka sig att börja arbeta på FMV igen.

²⁴ Svarsfrekvens 42 procent.

²⁵ 40/60 män/kvinnor, 40/60 kvinnor/män.

Sammanfattningsvis landar den totala personalomsättningen på nio procent, vilket är oförändrat jämfört med 2022.

Tabell 13 - Personalomsättning 2021–2023

	2023	2022	2021
Antal fast anställda, genomsnittsvärde under året	2 451	2 163	2 002
Medelålder	47	48	49
Andel kvinnor, %	33	32	31
Andel män, %	67	68	69
Nyanställda	533	416	310
Avgångar	221	195	163

16.1 Arbetsmiljö och hälsa

FMV har under året fattat beslut om arbetsmiljömål kopplade till FMV:s arbetsmiljöpolicy. Målen är utformade för att kunna stödja verksamheten i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Arbetsmiljöutbildningar för chefer och skyddsombud har genomförts. Myndighetens enkät för organisatorisk och social arbetsmiljö har under året genomförts inom hela FMV. Enkäten genomförs på lägsta organisatoriska nivå i myndigheten och följer upp samt skapar dialog om medarbetares arbetsmiljö. Resultatet bearbetas inom respektive grupp och resulterar i en handlingsplan att jobba vidare med under året.

I syfte att inspirera medarbetare till rörelse och hälsa genomfördes liksom föregående år en hälsovecka i september, med både fysiska och digitala aktiviteter och föreläsningar.

Friskvårdsbidraget har nyttjats av 69 procent av medarbetarna, vilket är en ökning med fyra procent från föregående år.

16.2 Sjukfrånvaro

Både korttids- och långtidssjukfrånvaron har minskat under året. FMV gör bedömningen att erbjudande om möjlighet till distansarbete och flexitid kan vara bidragande orsaker till att sjukfrånvaron minskat. Medarbetare kan vid lättare sjukdom ändå utföra vissa arbetsuppgifter på distans och del av dag, vilket kan minska benägenheten att sjukskriva sig.

Tabell 14 - Sjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro 2021–2023 (procent)

Sjukfrånvaro per kategori (%)	2023			2022			2021		
	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor
Andel total sjukfrånvaro ²⁶	1,9	1,5	2,6	2,5	2,1	3,5	2,0	1,7	2,8
29 år eller yngre	1,3	1,2	1,3	1,5	1,2	2,1	1,3	1,3	1,3
30–49 år	1,6	1,2	2,4	2,1	1,6	2,9	1,5	1,0	2,1
50 år eller äldre	2,1	1,8	3,0	2,8	2,3	4,2	2,4	2,0	3,7
Andel långtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro ²⁷	43,0	40,1	46,6	45,9	45,1	47,0	52,1	50,8	53,8

17. Finansiell utveckling

FMV finansieras både med anslag och avgifter baserat på myndighetens roll och uppdrag. FMV:s upphandlings- och förvaltningsrelaterade myndighetskostnader finansieras med anslag 1:11 *Försvarets materielverk*. FMV disponerar även anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, anslagspost 1 *Leverantörsutgifter för leveranser*, för att finansiera materielinvesteringar till Försvarmakten. FMV har även i uppgift att bedriva viss verksamhet som avgiftsfinansieras gentemot Försvarmakten samt övriga kunder inom totalförsvaret och andra länder.

17.1 FMV:s förvaltningskostnad

FMV:s förvaltningskostnad ingår samtliga personalkostnader oavsett finansiering och utgifter inom anslagsposten 1:11.5 *Myndighetsförvaltning*. Exempel på det senare är fastighets- och infrastrukturkostnader, tjänster inom it, säkerhetsskydd, HR och kommunikation samt avskrivningar för FMV:s verksamhetsinvesteringar.

Tabell 15 - FMV Förvaltningskostnad 2021–2023 (mnkr)

(mnkr)	2023	2022	2021
Personalkostnader	2 389	2 025	1 878
Kostnader för lokaler	152	155	138
Övriga driftkostnader ²⁸	637	535	440
Finansiella kostnader	19	8	0
Avskrivningar och nedskrivningar	103	71	64
Totalt	3 301	2 794	2 521

Totalt sett har förvaltningskostnaden ökat med 507 miljoner kronor under 2023 till 3 301 miljoner kronor. Den största ökningen består av personalkostnader eftersom FMV har ökat antal medarbetare för att kunna realisera produktionsökningar. I personalkostnader ingår ökade satsningar inom kompetensutveckling, externt rekryteringsstöd för att klara av rekryteringarna samt semesterlöneskuld. Totalt har dessa kostnader ökat med 364 miljoner kronor sedan 2022, en ökning med 18 procent.

²⁶ Sjuktalet avser andel total sjukfrånvaro av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.

²⁷ Långtidssjukfrånvaro avser andel frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller av total sjukfrånvaro.

²⁸ Övriga driftkostnader består av tjänsteprodukter, inhyrd personal/uppdragskonsulter, materiel/varor, resekostnader och övriga kostnader.

Jämförelsetalen för lokalkostnader för åren 2021 och 2022²⁹ innehåller lokalkostnader som från och med 2023 har förflyttats från anslagspost 1:11.5 *Myndighetsförvaltning* till anslagspost 1:11.4 *Direkta utgifter i materielanskaffningen* inom ramen för förändringen av ansvar och finansiering av FSSV. Därför förefaller lokalkostnader minska men i realiteten har den ökat med 45 miljoner kronor på grund av ökade lokalbehov i tillväxten, lägre hyresintäkter och indexhöjningar.

Ökningen av driftkostnaden från 535 miljoner kronor till 637 miljoner kronor beror på ökat antal anställda, ökad satsning inom beredskapstillgångar, köpta tjänster inom infraförvaltning och systemledning och förberedelse inför Nato. Ökningen motsvarar 19 procent.

Från att ha haft låga räntekostnader om åtta miljoner kronor har dessa nu ökat till 19 miljoner kronor ökningen beror mest på stigande räntor. Avskrivningarna har ökat från 71 miljoner kronor till 103 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med 45 procent. Ökningen beror huvudsakligen på investeringar inom it-området.

Tabell 16 - Förvaltningskostnad per årsarbetskraft 2021–2023 (tkr)

(tkr)	2023	2022	2021
Förvaltningskostnad	1 406	1 338	1 290
Varav personalkostnad	1 017	970	961

Den totala förvaltningskostnaden per årsarbetskraft har ökat med fem procent sedan 2022 att jämföra med förvaltningskostnaderna på totalen som har ökat med 18 procent. Den största posten inom är personalkostnader det vill säga lön, ersättningar, kompetensutveckling och övriga personalkostnader. Andra kostnader som har ökat är hänförliga till övriga driftkostnader, finansiella kostnader och avskrivningar.

Samtliga uppdrag som FMV har finansieras med anslag eller avgifter. För vissa uppdrag inom till exempel anslagspost 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar* och anslagspost 1:11.4 *Direkta utgifter i materielanskaffningen* bokförs endast direkta kostnader samtidigt som andra uppdrag inom FMV kan belastas även med indirekta kostnader då viss verksamhet ska bedrivas med full eller upp till full kostnadstäckning. Personalkostnader debiteras ut med hjälp av tidredovisning mot respektive uppdrag som genomförs under året. I tabell 17 redovisar antal årsarbetskrafter per finansiering i enlighet med utförd tidredovisning. Redovisningen av antal årsarbetskrafter nedan inkluderar både anslags- och avgiftsfinansierad verksamhet.

Under 2023 har antal årsarbetskrafter ökat med 260 till 2 348, se tabell 17. Ökningen har framför allt skett inom verksamheten som genomförs på uppdrag av Försvarmakten. Detta för att kunna verkställa planeringen för FMV:s tillväxt för att säkra genomförbarheten av Försvarmaktens investeringsplan och speglas inom anslagspost 1:11.4 *Direkta utgifter i materielanskaffningen*. För att anpassa myndigheten till den pågående tillväxten förstärks även ledningsfunktioner och IT-verksamhet inom anslagsposten 1:11.5 *Myndighetsförvaltning*.

²⁹ Lokalkostnader som har flyttats från anslagspost 1:11.5 Myndighetsförvaltning till anslagspost 1:11.4 Direkta utgifter i materielanskaffningen uppgår till 2022 48 miljoner kronor och 2023 54 miljoner kronor.

Tabell 17 - Årsarbetskrafter per finansiering 2021–2023

Finansiering	2023	2022	2021
Anslagsfinansierad verksamhet			
1:11.5 Myndighetsförvaltning	736	542	531
1:11.1 Nationell tillsyn cybersäkerhet	7	3	-
1:11.2 Evaluering och certifiering av it säkerhetsprodukter	7	6	8
1:11.4 Direkta utgifter i materielanskaffningen	785	461	382
1:11.6 Internationellt materielsamarbete och export	45	43	40
Summa anslagsfinansierad verksamhet	1 580	1 055	961
Avgiftsfinansierad verksamhet			
FM 1:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap	20	19	13
FM 1:1.3 Vidmakthållande av materiel och anläggningar	540	459	452
FM 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	1	3	4
FM 1:3.2 Anskaffning av materiel och anläggningar	124	480	445
FM 1:4 Forskning och teknikutveckling	30	26	22
Övriga kunder och exporttaganden	53	48	58
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	769	1 033	995
Totalt	2 348	2 088	1 955

Försvarsmakten och FMV genomförde, med stöd av ESV, under 2022 en översyn av ansvar och finansiering av FSSV. Genomlysningen resulterade i en förflyttning av FSSV inom anslagspost 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar* till anslagsposterna 1:11.5 *Myndighetsförvaltning* och 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*. Även FSSV inom Test och Evaluering omfattades och flyttades till anslagsposten 1:11.4 *Direkta utgifter i materielanskaffningen*, vilket har bidragit till ökningen inom anslagsposten. Dessa förflyttningar har mestadels påverkat årsarbetskrafter och personalkostnader inom respektive anslagspost men även lokalkostnader och övriga driftkostnader. I FMV:s budgetunderlag för 2023 föreslogs de anslagsöverföringar som behövdes för att kunna implementera förändringen. Tabellen ovan med årsarbetskrafter per finans illustrerar FSSV påverkan och förflyttningar samt tillväxten inom myndigheten.

17.2 Fördelning av intäkter och kostnader på kundansvarsområden och övrig verksamhet

För att öka transparensen mellan FMV och Försvarsmakten redovisar FMV i tabell 18 verksamhetens intäkter och kostnader enligt en indelning som speglar hur Försvarsmakten lägger uppdrag och beställningar till FMV (kundansvar). Indelningen av kundansvar består av Armémateriel, Marinmateriel, Flyg- och rymdmateriel, Ledningssystem, Logistik och Plan. Verksamhet som inte avser materieluppdrag, såsom myndighetsförvaltning, Inspektionen för cybersäkerhetscertifiering (ICC), Sveriges Certifieringsorgan för IT-säkerhet (CSEC), provverksamhet, verksamheter mot andra kunder samt övriga anslagsposter samlas under benämningen Övrig verksamhet. Redovisningen av totala kostnader för verksamheten avser samtliga direkta kostnader. Förvaltningskostnaderna visas i en varav-kolumn. Personalkostnader inom förvaltningskostnaderna är direkta kostnader som är debiterade mot respektive uppdrag och de indirekta förvaltningskostnaderna med hjälp av personalkostnader som fördelningsgrund.

Tabell 18 - Fördelningen av intäkter och kostnader per kundansvar och övrig verksamhet 2021–2023 (mnkr)

År	(mnkr)	Intäkter			Kostnader		Resultat
		Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Verksamhetens intäkter	Verksamhetens kostnader	Varav förvaltningskostnad	
2023							
Kundansvar							
Armémateriel		7 772	3 075	10 848	10 848	665	0
Marinmateriel		3 316	203	3 519	3 519	374	0
Flyg- och rymdmateriel		13 864	841	14 705	14 705	1 074	0
Ledningssystem		986	595	1 581	1 581	296	0
Logistik		1 103	312	1 415	1 415	296	0
Plan		108	138	245	245	182	0
Övrig verksamhet							
Övrig verksamhet		364	1 068	1 431	1 610	413	-178
Totalt 2023		27 512	6 231	33 744	33 921	3 301	-178
2022							
Kundansvar							
Armémateriel		6 862	1 566	8 428	8 428	449	0
Marinmateriel		3 787	173	3 960	3 960	334	0
Flyg- och rymdmateriel		9 929	1 653	11 582	11 582	858	0
Ledningssystem		734	608	1 342	1 342	244	0
Logistik		456	358	814	814	239	0
Plan		164	268	432	432	346	0
Övrig verksamhet							
Övrig verksamhet		239	1 992	2 231	2 216	324	16
Totalt 2022		22 170	6 619	28 789	28 773	2 794	16
2021							
Kundansvar							
Armémateriel		6 908	1 044	7 952	7 952	375	0
Marinmateriel		3 455	232	3 686	3 686	290	0
Flyg- och rymdmateriel		7 510	1 772	9 282	9 282	763	0
Ledningssystem		757	585	1 342	1 342	223	0
Logistik		252	360	612	612	204	0
Plan		157	280	437	437	333	0
Övrig verksamhet							
Övrig verksamhet		243	1 811	2 053	2 046	334	7
Totalt 2021		19 281	6 084	25 365	25 358	2 521	7

Jämfört med 2022 har kostnaderna ökat med cirka 5 148 miljoner kronor vilket är en ökning med 18 procent. Det är framförallt inom verksamheten som bedrivs mot anslagsposten 1:3.1 *Leverantörsutgifter för leveranser* och anslagsposten 1:11.4 *Direkta utgifter i materielanskaffningen* som ökningen har skett inom materielområdena, främst inom Armé- och Flyg- och rymdmateriel.

Årets resultat motsvarar ett underskott på 178 miljoner kronor inom Övrig verksamhet. Resultatet påverkar årets kapitalförändring och består av flera orsaker. -155 miljoner kronor på den övriga kontokrediten. Denna kredit nyttjar FMV i enlighet med regleringsbrevets finansiella villkor för att hantera övergången till nuvarande finansiella styrmodell. -33 miljoner kronor avser avskrivningar

för beredskapstillgångar och tio miljoner kronor avser ett överskottresultat för positivt överskott inom exportverksamheten.

17.3 Avgiftsbelagd verksamhet

Myndigheten ska enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets tillhörande föreskrifter särredovisa uppdragsverksamheten enligt den indelning och struktur som regeringen beslutat om i avgiftsbudgeten i myndighetens regleringsbrev.

Tabell 19 - Avgiftstabell för verksamhet där intäkterna disponeras (tkr)

Verksamhet (tkr)	Regleringsbrev 2023			Utfall 2023			Resultat		Totalt balanserat resultat
	Intäkter	Kostnader	Resultat	Intäkter	Kostnader	Resultat	+/- 2022	+/- t.o.m. 2021	
Försvarsmakten: vidmakthållande	3 700 000	3 700 000	0	2 889 793	2 889 793	0	56 709	-56 718	-9
Försvarsmakten: övrig verksamhet	650 000	650 000	0	835 123	989 283	-154 160	-45 188	308 666	109 317
Övriga kunder	1 500 000	1 500 000	0	862 667	868 423	- 5 755	-406	-48 693	-54 854
Evaluering och certifiering av IT-produkter	2 400	0	2 400	2 215	2 215	0	0	0	0
Tjänsteexport	100 000	100 000	0	101 310	86 479	14 831	6 117	95 301	116 249
Summa	5 952 400	5 950 000	2 400	4 691 107	4 836 192	-145 085	17 232	298 556	170 703

I år har FMV:s avgiftstabell förändrat uttaget av intäkterna och exkluderat ”Intäkter av andra ersättningar” och följer härmed ESV regelverk för avgiftsrapporteringen i Hermes. Intäktskonton som nu är exkluderade i avgiftstabellen enligt regelverket är viten, öresutjämning, reavinst och övriga andra ersättningar som summeras till cirka 912,7 miljoner kronor jämfört med not 2 i kapitel 18.2 Noter till resultatredovisning.

Resultatet för den avgiftsbelagda verksamheten där intäkterna disponeras uppgår till -145 miljoner kronor.

Försvarsmakten vidmakthållande:

Vidmakthållandeverksamheten har minskade intäkter och kostnader jämfört med budgeten och följer den nya ansvarsfördelningen mellan FMV och Försvarsmakten. Verksamheten gör ett nollresultat.

Försvarsmakten övrig verksamhet:

Övrig verksamhet har högre omslutning än budgeterat. Avseende verksamheten genomfördes ett återtag av ackumulerade ränteintäkter på cirka 154,2 miljoner kronor. Underskottet uppstår främst inom verksamheterna Flyg- och rymdmateriel och Armémateriel.

Övrig kund och Tjänsteexport:

Orsaken till den lägre omslutningen av intäkterna är att Övrig kund har minskat. Skillnaden mot budget beror på att denna verksamhet är svårt att förutse på grund av att kundbeläggningen kan fluktuera mycket mellan åren. Eftersom de gemensamma kostnaderna för Övrig kund och Tjänsteexport inte belastar respektive uppdrag utan Övrig kund behöver kostnader och intäkter av

dessa summeras för att kunna analyseras. Det förklarar Övrig kunds underskott med 5,8 miljoner kronor. Tjänsteexport ligger i nivå med budget vilket till allra största del beror på exportåtagandeverksamheten. Tjänsteexporten redovisar ett överskott på 14,8 miljoner kronor. Årets överskott är till allra största del hänförligt till att uppdrag med fastprisavtal tagit höjd för risker i genomförandet som inte fallit ut.

För det ackumulerade resultatet har FMV villkor som beskriver hur det ska hanteras.

Tabell 20 - Avgiftstabell för verksamhet där intäkterna, ej disponeras. Avser inkomsttitel 2552 (tkr)

Verksamhet (tkr)	Regleringsbrev 2023			Utfall 2023			Resultat		Totalt balanserat resultat
	Intäkter	Kostnader	Resultat	Intäkter	Kostnader	Resultat	+/- 2021	+/- t.o.m. 2022	
Nationell tillsynsverksamhet för cybersäkerhetscertifiering	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Verksamheten för nationell tillsynsverksamhet för cybersäkerhetscertifiering är under uppbyggnad och har inte tagit ut avgifter i år, vilket är i enlighet med budget.

18. Ekonomisk redovisning

18.1 Sammanställning av väsentliga uppgifter

Belopp i mnkr, löpande priser	2023	2022	2021	2020	2019
Låneram i RGK för investeringar:					
- beviljad	772	1 040	925	835	685
- utnyttjad vid årets slut ⁵⁾	694	772	771	604	471
Räntekontokredit					
- beviljad	925	495	504	418	172
- maximalt utnyttjad under året	-	-	-	-	-
Övriga kreditramar i RGK					
- beviljad	50 500	50 500	43 000	46 500	25 500
- maximalt utnyttjad under året	15 310	13 156	12 113	9 478	12 632
Räntekostnader i RGK					
- lån till anläggningstillgångar	22	6	-	0	-2
- övriga krediter	250	58	-	0	-15
- räntekonto	-	-	-	0	0
Ränteintäkter i RGK					
- räntekonto	11	2	-	0	0
Avgiftsintäkter - budget ¹⁾	5 952	6 602	5 230	5 180	3 933
Avgiftsintäkter - utfall	5 604	6 521	5 947	5 673	2 197
Anslagskredit - beviljad	2 729	1 929	800	1 118	674
Anslagskredit - utnyttjad	859	724	-	-	199
Anslagssparande, utfall	120	19	248	166	199
Intecknade framtida åtaganden ²⁾	99 783	75 852	59 278	57 057	63 557
Summa tilldelade bemyndiganden	153 467	102 848	69 800	69 000	65 000
Medeltal anställda	2 464	2 163	2 002	1 802	1 658
Genomsnittligt antal årsarbetskrafter	2 348	2 088	1 955	1 744	1 591
Driftkostnader per årsarbetskraft, tkr ³⁾	14 178	13 679	12 916	11 295	12 641
Myndighetskostnad ⁴⁾ per					
- årsarbetskraft, tkr	1 406	1 338	1 290	1 292	1 286
Balanserad kapitalförändring	316	299	292	270	242
Årets kapitalförändring	-178	16	7	22	28

Källa: FMV:s produktionsledningssystem och personalredovisningssystem.

- Enligt regleringsbrev.
- FMV har bemyndigande för anslag 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar anslagspost 1 *Leverantörsutgifter för leveranser*. Värdet motsvarar ännu inte anslagsavräknade milstolpar enligt FMV:s gamla finansiella styrmodell samt utestående leverantörsbeställningar avseende varor och tjänster enligt ny finansiell styrmodell. Definitionen avviker därför från den som finns given i ESV:s allmänna råd till 2 kap 4 § Förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB).
- Enligt definition i ESV:s föreskrifter till 2 kap 4 § FÅB. I driftkostnaden ingår kostnader för personal, lokaler, varor, materiel, tjänster och övrigt med beloppen i mnkr: 2023= 33 289, 2022= 28 562, 2021=25 251, 2020 =19 699, 2019=20 111.
- FMV:s myndighetskostnad består främst av kostnader för personal, lokaler, utrustning och it. Myndighetskostnaden är rensad från poster som avsättningar för pensioner m.m.
- Uppgiften för 2022 har justerats.

18.2 Resultaträkning

Belopp i tkr		2023-01-01 2023-12-31	2022-01-01 2022-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	Not 1	27 512 077	22 170 388
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	5 603 778	6 521 615
Intäkter av bidrag	Not 3	180 876	2 089
Finansiella intäkter	Not 4	446 771	94 922
Summa verksamhetens intäkter		33 743 502	28 789 014
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 5	-2 429 181	-2 059 634
Kostnader för lokaler		-296 530	-250 544
Övriga driftkostnader	Not 6	-30 563 704	-26 251 844
Finansiella kostnader	Not 7	-487 845	-111 897
Avskrivningar och nedskrivningar		-144 181	-99 573
Summa verksamhetens kostnader		-33 921 441	-28 773 491
Verksamhetsutfall		-177 940	15 523
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	Not 8	23 300	23 300
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-23 300	-23 300
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	Not 9	-177 940	15 523

18.3 Balansräkning

Belopp i tkr		2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	Not 10		
Balanserade utgifter för utveckling		172 674	229 676
		172 674	229 676
Materiella anläggningstillgångar	Not 11		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		306 163	259 545
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		130 292	180 654
Pågående nyanläggningar		83 217	105 747
Beredskapstillgångar		314 926	12 940
		834 598	558 887
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	Not 12	117 713	157 758
Pågående arbeten	Not 13	81 006 787	65 180 686
Förskott till leverantörer	Not 14	4 258 414	4 024 794
		85 382 914	69 363 238
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	Not 15	320 832	33 557
Fordringar hos andra myndigheter	Not 16	2 682 890	2 496 681
Övriga kortfristiga fordringar		109	23
		3 003 831	2 530 261
Periodavgränsningsposter	Not 17		
Förutbetalda kostnader		96 048	111 172
Övriga upplupna intäkter		41 188	42 801
		137 235	153 972
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 18	-69 285 438	-52 471 981
		-69 285 438	-52 471 981
Kassa och bank	Not 19		
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret		222 591	35 793
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		6 531 538	4 023 120
Kassa och bank		92 612	15 645
		6 846 742	4 074 558
SUMMA TILLGÅNGAR		27 092 556	24 438 611

Belopp i tkr		2023-12-31	2022-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	Not 20		
Statskapital utan avkastningskrav		347 780	14 649
Balanserat kapitalförändring		315 789	298 557
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-177 940	15 523
		485 629	328 729
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	Not 21	709	669
Övriga avsättningar	Not 22	57 023	17 777
		57 732	18 447
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 23	693 804	772 149
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Not 24	13 817 483	12 075 942
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	Not 25	770 042	717 886
Leverantörsskulder	Not 26	3 853 948	4 247 790
Övriga kortfristiga skulder	Not 27	43 771	68 567
		19 179 049	17 882 334
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	Not 28	2 755 200	2 451 775
Förutbetalda intäkter		4 614 945	3 757 326
		7 370 145	6 209 102
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		27 092 556	24 438 611

ANSVARSFÖRBINDELSER

Övriga ansvarsförbindelser	Not 29	10 000	5 300
----------------------------	--------	--------	-------

18.4 Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Anslag (ramanslag)/anslagspost i tkr	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
<i>samhällets krisberedskap</i>							
Anslag 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar (Ramanslag)		-708 133	24 808 692		24 100 559	-24 959 870	-859 311
ap.1 Leverantörsutgifter för leveranser (ram)	30	-708 133	24 808 692		24 100 559	-24 959 870	-859 311
Anslag 1:11 Försvarets materielverk (Ramanslag)		3 162	3 204 537	-15 640	3 192 059	-3 072 093	119 966
ap.1 Nationell tillsyn för cybersäkerhetscertifiering	31	-206	20 167		19 961	-19 839	122
ap. 2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter (ram)	32	5 162	14 508	-4 730	14 940	-10 886	4 054
ap. 4 Direkta utgifter i materielanskaffningen (ram)	33	-9 695	1 291 561		1 281 866	-1 177 185	104 681
ap. 5 Myndighetsförvaltning (ram)	34	-5 772	1 785 461		1 779 689	-1 777 268	2 422
ap. 6 Internationellt materiel-samarbete och export (ram)	35	13 673	92 840	-10 909	95 603	-86 915	8 689
Summa anslag		-704 971	28 013 229	-15 640	27 292 618	-28 031 963	-739 344

Samtliga anslagsposter är räntebärande

Redovisning mot inkomstitel, tkr

Inkomstitel	Beräknat belopp	Inkomster
3312017 Övriga inkomster av försäld egendom	-	23 300

Redovisning mot beställningsbemyndigande, mnkr

Anslag 1:3.1	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandens fördelning per år				
	2023	2023	2023	2024	2025	2026	2027	Efter 2027
Anskaffning av materiel och anläggningar	153 467	75 852	99 783	33 012	20 173	17 293	18 082	11 223

FMV:s bemyndiganderam har genom ändringsbudgetar under 2023 ökat med 22 467 miljoner kronor till att slutligen omfatta 153 467 miljoner kronor. FMV lämnade i det reviderade budgetunderlag för 2024 en prognos för utestående åtaganden på 122 386 miljoner kronor. Utestående åtaganden är 99 783 vilket innebär att det ej nyttjande utrymmet av tilldelad ram uppgår till 53 684 miljoner kronor.

FMV:s bedömning är att avvikelsen mot tilldelad bemyndiganderam under 2023 till stor del beror på att de tillkommande planeringsunderlagen har beretts i högt tempo och att det finns en hög ambition för att säkerställa att det finns förutsättningar för att beställningar ska kunna läggas mot industrin. Detta har lett till att bemyndiganderamen för 2023 blev högre än den borde varit. Utöver detta har vissa beställningar inte kunnat läggas enligt den ursprungliga planeringen och förskjutits till 2024.

För materielobjekt där staten ingått avtal med utomstatliga leverantörer före den 1 januari 2019, enligt vad som framgår av myndighetens kompletterande budgetunderlag för 2019, ska Försvarets materielverks redovisa aggregerat utfall fördelat på

- ej beställd del av åtagandet mot anslag,
- utestående statliga åtaganden och
- infriade statliga åtaganden som inte redovisats mot anslag.

Nedan redovisas aggregerat utfall för materielobjekt där staten ingått avtal med utomstatliga leverantörer före den 1 januari 2019.

Tkr	Utfall
Ej beställd del av åtagandet mot anslag	3 590 057
Utestående statliga åtaganden	-9 472 847
Infriade statliga åtaganden som inte redovisats mot anslag	618 342

18.5 Finansieringsanalys

Belopp i tkr		2023-01-01 2023-12-31	2022-01-01 2022-12-31
DRIFT			
Kostnader	Not 36	-33 736 069	-28 685 208
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		27 512 077	22 170 388
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 37	4 836 880	6 516 536
Intäkter av bidrag		180 876	2 089
Övriga intäkter		446 771	94 922
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		32 976 604	28 783 935
Ökning (-) av lager	Not 38	-193 575	5 462
Ökning (-) av kortfristiga fordringar	Not 39	-16 282 933	-9 749 362
Ökning (+) av kortfristiga skulder	Not 40	2 536 104	3 127 081
Kassaflöde till drift		-14 699 869	-6 518 092
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-829 739	-86 655
Investeringar i immateriella tillgångar		-2 710	-27 543
Summa investeringsutgifter		-832 449	-114 198
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		219 783	106 164
- amorteringar		-298 128	-104 696
Ökning av statskapital med medel som erhållits från statsbudgeten		334 840	14 649
Försäljning av anläggningstillgångar		1 234 550	5 094
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		1 491 045	21 211
Kassaflöde från investeringar		658 596	-92 987
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter mm som inte disponeras		23 300	23 300
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-23 300	-23 300
Kassaflöde uppbördsverksamhet		0	0
Förändring av likvida medel		-14 041 273	-6 611 079
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början		-48 397 423	-41 786 344
Ökning (+) av kassa och bank		76 968	-43 382
Ökning (+) av tillgodohavande hos RGK		2 695 216	169 317
Minskning (-) av avräkning med statsverket		-16 813 457	-6 737 014
Summa förändring av likvida medel		-14 041 273	-6 611 079
Likvida medel vid årets slut		-62 438 696	-48 397 423

18.6 Redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp anges i tusental kronor (tkr) om inte annat anges särskilt. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisning av intäkter och kostnader

Avgifternas storlek bestäms av FMV, dock inte i de fall som avses i 15 § avgiftsförordningen (1992:191). Inkomsterna disponeras av FMV.

FMV disponerar, efter närmare inriktning från Försvarmakten, även inkomster i form av viten, skadestånd och räntor hänförliga till kommersiella avtal samt inkomster till följd av överenskommelser med industrin i samband med utveckling och anskaffning av materiel (så kallade royalties) om högst 20 000 tkr för ett enskilt kontrakt mellan FMV och industrin som berättigar till royalty. Inkomster av det senare slaget som överstiger 20 000 tkr ska anmälas till regeringen. Regeringen fattar därefter beslut om hur dessa inkomster ska disponeras. Eventuella framtida intäkter av royalty beaktas inte i redovisningen, då dessa inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Vidare disponeras inkomster till följd av skadestånd med anledning av brott samt inkomster i form av rättegångskostnader från annan part. Inkomster som överstiger 20 000 tkr ska anmälas till regeringen, som därefter fattar beslut om hur dessa inkomster ska disponeras.

Periodiseringsposter

FMV periodiserar utomstatliga leverantörsfakturor över 100 tkr och inomstatliga oavsett belopp som ankommer efter brytdagen, 5 januari, likaså periodiseras material och tjänster, levererat under 2023, där fakturan ej erhållits, på värden som huvudsakligen överstiger 200 tkr per projekt.

Redovisning av tillgångar och skulder

Tillgångar värderas enligt försiktighetsprincipen till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde. Fordringar värderas efter individuell bedömning till det belopp som beräknas inflyta. Skulder värderas till sitt verkliga värde.

Tillgångar som utgör försvarets ägande vid industrin (FÄVI) som anskaffats före 2022 redovisas inte som anläggningstillgångar i verksamheten utan ingår i värdet för pågående arbete för respektive materielprojekt.

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år aktiveras som immateriell anläggningstillgång. Tillgångar överstigande 1 000 tkr aktiveras.

Materiella anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre och med ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr redovisas som anläggningstillgångar. För förbättringsutgifter på annans fastighet är beloppsgränsen 1 000 tkr.

Avskrivningar

Avskrivningar görs enligt plan baserat på tillgångarnas anskaffningsvärden och beräknade ekonomiska livslängd enligt följande:

Immateriella tillgångar	5 år
Materiella tillgångar:	
- Förbättringsutgifter på annans fastighet	5–25 år
- Maskiner och tekniska anläggningar	10 år
- Datorer	3–5 år
- Övrigt	5–10 år

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet är kopplad till hyrestidens längd, dock minst fem år.

Avskrivningstiden för FÄVI utgörs av tiden fram till beräknat projektavslut.

Finansiering av anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar finansieras med avistalån i Riksgäldskontoret (RGK) med rörlig ränta. Beredskapstillgångar finansieras med anslag.

Övriga tillgångar och skulder

Kundfordringar

En individuell bedömning görs av kundfordringarna, varvid kända och befarade förluster beaktats. Nedskrivningar görs där så anses nödvändigt.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta, såväl lång- som kortfristiga, redovisas i bokslutet i rapportvalutan omräknade till balansdagens kurs enligt Riksbankens crosskurser.

Valutakursdifferenser redovisas som finansiella intäkter respektive kostnader under den rubrik där differensen uppkommit.

Icke-monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt anskaffningsvärdemetoden och redovisas i bokslutet i rapportvalutan omräknade till valutakursen vid anskaffningstidpunkten. Som icke-monetära tillgångar klassas framförallt förskott till leverantör, då detta förskott kan anses som varulager.

Valutariskhantering

FMV kan för sin valutariskhantering använda sig av terminssäkring i RGK. Terminssäkring får användas för både ingående och utgående flöden. Valutakonton får användas som ett komplement i valutariskhanteringen. FMV ska för redovisningen av valutariskhanteringen samråda med Ekonomistyrningsverket (ESV).

Förskott till leverantörer i utländsk valuta som terminssäkrats hos RGK, värderas i bokslutet till terminskurs.

FMS account

Inköp från USA enligt Foreign Military Sales (FMS) avser inköp av försvarsmateriel från försvarsmyndigheter i USA. Varje beställning hanteras som ett så kallat "case" och betraktas som ett förskott med en betalningsplan. Förskotten består av en bunden och en fri del som betecknas som FMS account. Eventuella överskott vid avslut av ett FMS-case överförs till ett valutakonto.

Varulager

Varulagret värderas enligt lägsta värdets princip, det vill säga till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen. Vid värderingen görs en individuell inkuransbedömning av varorna och värdering sker enligt först-in-först-ut-principen.

Förskott till leverantörer värderas till anskaffningsvärde vid utbetalningstillfället.

Pågående arbeten

Pågående arbeten (PGA), i den avgiftsfinansierade verksamheten, värderas i enlighet med 5 kap. 9 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag och avräknas löpande mot intäkter i de fall uppdragets slutliga resultat kan förutsägas med rimlig säkerhet.

PGA värderas för både anskaffningsuppdrag och tjänsteuppdrag i den avgiftsbelagda verksamheten löpande. Till grund för värderingen av PGA används beställningarnas avtalade prismodell vilket är någon av de tre som FMV hanterar; löpande räkning, löpande räkning med tak och fast pris.

Värdet på PGA beräknas utifrån hur stor del av de upparbetade kostnaderna som bedöms utgöra underlag för framtida intäkter. Beräkningen utgår ifrån parametrarna prognos intäkter och prognos kostnader ställt i relation till bokförda intäkter och bokförda kostnader. I de fall bokförda kostnader överstiger bokförda intäkter sker en periodisering av intäkter (ökning av intäkterna) och en tillgång under balansposten Pågående arbeten redovisas. I de fall bokförda intäkter överstiger kostnaderna redovisas en skuld (minskning av intäkterna) under posten Förutbetalda intäkter avseende pågående arbeten.

För beställningar från Försvarsmakten finns en samordningsöverenskommelse som reglerar omförhandlingar både avseende löpande avvikelser och vid slutleverans och i vilka fall FMV ska omhänderta den ekonomiska risken. Regleringen i samordningsöverenskommelsen begränsar befarade förluster till tio procent av beställt belopp och maximalt fem miljoner kronor, likaså gäller för ekonomiska överskott.

PGA uppkommer även i den anslagsfinansierade verksamheten avseende kostnader för materiel som ännu inte levererats till Försvarsmakten.

Redovisning mot anslag

För materielobjekt som omfattas av övergångslösning, enligt regeringens beslut 24 maj 2018 (Fö 16), ska redovisning mot anslag ske utifrån överenskomna milstolpar mellan FMV och Försvarsmakten.

18.7 Noter till resultaträkningen

Not 1 Intäkter av anslag

	2023	2022
Avräknat anslag	28 031 963	20 267 985
<i>avgår anslagsfinansierade beredskapstillgångar</i>	<i>-334 840</i>	<i>-14 649</i>
Förändring av anslagsintäkt som inte redovisats mot anslag	618 342	1 917 052
Reavinst m.m. som inte redovisats mot anslag	-803 388	-
Summa intäkter av anslag	27 512 077	22 170 388

Ökningen av posten beror framför allt på ökad volym på anslagspost 1:3.1 genom statsmakternas satsningar inom försvarsområdet. Se vidare anslagsredovisningen och noter till denna.

Posten *Förändring av anslagsintäkt som inte redovisats mot anslag* motsvarar den del av FMV:s kostnader för materielobjekten som ännu inte avräknats mot anslag.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2023	2022
Intäkter varor och tjänster m.m.	5 603 778	6 521 615
<i>varav intäkter av tjänsteexport</i>	<i>110 160</i>	<i>75 985</i>
<i>varav förändring pågående arbeten</i>	<i>- 1 282 782</i>	<i>184 534</i>
<i>varav royalty</i>	<i>19 953</i>	<i>51 061</i>
<i>varav reavinst</i>	<i>766 898</i>	<i>5 079</i>
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	5 603 778	6 521 615

Under intäkter av avgifter och andra ersättningar redovisas fakturering för levererade tjänster och produkter. Prissättning av dessa leveranser sker enligt modell i samordningsöverenskommelsen.

Not 3 Intäkter av bidrag

 Ökningen av posten avser ett bidrag för EU-projektet rescEU.³⁰

Not 4 Finansiella intäkter

	2023	2022
Ränteintäkter konton i Riksgäldskontoret	199 330	27 682
Ränteintäkter på FMS account	220 541	38 980
Övriga ränteintäkter	7 758	2 710
Kursdifferenser, intäkter	19 142	25 550
Summa finansiella intäkter	446 771	94 922

Ökningen av posten beror i första hand på det ändrade ränteläget under året.

Not 5 Kostnader för personal

	2023	2022
Löner och andra ersättningar	1 500 080	1 291 346
<i>varav ersättningar till uppdragstagare</i>	361	401
Sociala avgifter inkl. pensioner	820 197	703 102
Övriga personalkostnader	108 904	65 186
Summa kostnader för personal	2 429 181	2 059 634

Arvoden till styrelsen redovisas i kapitlet om styrelsen.

Not 6 Övriga driftkostnader

	2023	2022
Varor/materiel	24 931 134	20 763 281
Tjänster:		
Konsulter:		
Inhyrd personal	104 370	95 487
Uppdragskonsulter	712 769	686 343
Summa konsulter	817 140	781 830
Tjänsteprodukter:		
Materielförsörjningstjänster	2 424 234	2 344 026
Resekostnader	138 895	98 272
Övriga köpta tjänster	2 193 980	2 217 663
Summa tjänsteprodukter	4 757 109	4 659 962
Summa tjänster	5 574 249	5 441 791
Övriga kostnader	58 321	46 771
Summa övriga driftkostnader	30 563 704	26 251 844

Ökning av kostnader för varor/materiel beror främst på tillväxt inom materielområdena Armé- och Flyg- och rymdmateriel.

³⁰ Union Civil Protection Mechanism.

Not 7 Finansiella kostnader

	2023	2022
Räntekostnader Riksgäldskontoret	460 820	89 851
Övriga finansiella kostnader:		
Övriga räntekostnader	603	102
Dröjsmålsräntor	240	384
Kursdifferenser, kostnad	26 183	21 560
Summa övriga finansiella kostnader	27 025	22 046
Summa finansiella kostnader	487 845	111 897

Ökningen av posten beror i första hand på det ändrade ränteläget under året.

Not 8 Uppbördsverksamhet

Uppbördsverksamheten avser exportåtagandena. Beloppet är årligt återkommande.

Not 9 Årets kapitalförändring

Årets Kapitalförändring	2023	2022
Resultat i avgiftsfinansierad verksamhet	-146 992	17 232
Avskrivningar beredskapstillgångar	-30 948	-1 709
Summa kapitalförändring	-177 940	15 523

Resultat i avgiftsfinansierad verksamhet utgörs till största del av återtag av ackumulerade ränteintäkter.

18.8 Noter till balansräkningen

Not 10 Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utveckling	2023	2022
Ingående balans anskaffningsvärde	319 667	318 031
Årets anskaffning, pågående nyutveckling	2 710	20 263
Årets överföring från pågående nyutveckling	-	7 281
Årets avyttring	-6 920	-25 907
Utgående balans anskaffningsvärde	315 457	319 667
Ingående balans ack. avskrivningar	-89 991	-78 336
Årets avyttring avskrivningar	6 920	25 907
Årets avskrivningar	-59 712	-37 562
Utgående balans ack. avskrivningar	-142 783	-89 991
Bokfört värde	172 674	229 676

Posten avser anpassning och nyutveckling av datasystem för FMV:s verksamhet.

Not 11 Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	2023	2022
Ingående balans anskaffningsvärde	504 235	473 691
Pågående förbättringsutgifter, årets anskaffning	60 844	31 681
Årets anskaffningar	9 794	3 357
Årets avyttringar	-1 425	-4 494
Omfört till beredskapstillgångar	-844	-
Utgående balans anskaffningsvärde	572 606	504 235
Ingående balans ack. avskrivningar	-244 691	-226 517
Årets avyttring avskrivningar	1 425	4 494
Årets avskrivningar	-23 954	-22 668
Omfört till beredskapstillgångar	777	-
Utgående balans ack. avskrivningar	-266 443	-244 691
Bokfört värde	306 163	259 545

Förbättringsutgifter på annans fastighet avser huvudsakligen utgifter för renovering i fastigheten Tre Vapen i Stockholm.

Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2023	2022
Ingående balans anskaffningsvärde	705 198	756 177
Årets anskaffningar	65 247	24 544
Överfört från pågående nyanläggningar	28 191	13 944
Årets avyttringar	-7 915	-89 467
Omfört till beredskapstillgångar	-396 335	-
Utgående balans anskaffningsvärde	394 386	705 198
Ingående balans ack. avskrivningar	-524 544	-573 803
Årets avyttring avskrivningar	7 915	86 892
Årets avskrivningar	-29 567	-37 634
Omfört till beredskapstillgångar	282 103	-
Utgående balans ack. avskrivningar	-264 093	-524 544
Bokfört värde	130 292	180 654

Maskiner, inventarier, installationer m.m. avser huvudsakligen investeringar i provsystem och andra investeringar avseende verksamheten Test och evaluering.

Pågående nyanläggningar	2023	2022
Ingående balans anskaffningsvärde	105 747	107 268
Årets anskaffningar	76 799	12 423
Årets överföringar	-28 191	-13 944
Omfört till beredskapstillgångar	-71 138	-
Summa pågående nyanläggningar	83 217	105 747

Posten utgörs huvudsakligen av anläggningar under uppförande inom lokalområdet.

Beredskapstillgångar	2023	2022
Ingående balans anskaffningsvärde	14 649	-
Årets anskaffningar	149 403	14 649
Överfört från Försvarmakten	511 905	-
Omfört från förbättringsutg. fastighet	844	-
Omfört från maskiner & inventarier	396 335	-
Omfört från pågående nyanläggningar	71 138	-
Årets avyttring	-5 024	-
Utgående balans anskaffningsvärde	1 139 250	14 649
Ingående balans ack avskrivningar	-1 709	-
Årets avyttring avskrivning	3 118	-
Överfört från Försvarmakten	-511 905	-
Omfört från förbättringsutg. fastighet	-777	-
Omfört från maskiner & inventarier	-282 103	-
Årets avskrivningar	-30 948	-1 709
Utgående balans ack avskrivningar	-824 324	-1 709
Summa beredskapstillgångar	314 926	12 940

Posten utgörs av anläggningar för provverksamhet inom Test och evaluering samt av anläggningar för produktion placerade vid industrin, så kallade FÄVI.

Not 12 Varulager och förråd

Posten består huvudsakligen av reservdelar till målrobotsystem.

Not 13 Pågående arbeten (PGA)

	2023	2022
Anslagsfinansierade PGA		
PGA beredskapstillgångar IB	63 532 190	53 925 004
Årets anskaffningar av beredskapstillgångar	25 476 770	20 420 487
Årets överföringar av beredskapstillgångar	-9 243 362	-10 813 302
Summa anslagsfinansierade PGA	79 765 598	63 532 190
Avgiftsfinansierade PGA		
Pågående arbeten, inomstatligt	1 045 266	1 442 595
Pågående arbeten, utomstatligt	195 922	205 901
Summa avgiftsfinansierad PGA	1 241 189	1 648 496
Summa pågående arbeten	81 006 787	65 180 686

Pågående arbeten har ökat i huvudsak på grund av att anskaffningarna av beredskapstillgångar 2023 överstiger omfattningen av överförda beredskapstillgångar till Försvarmakten under året.

Not 14 Förskott till leverantörer

	2023	2022
Förskott till svenska leverantörer	62 882	158 127
Förskott till utländska leverantörer	4 195 532	3 866 667
<i>varav FMS account</i>	3 541 665	3 669 475
Summa förskott till leverantörer	4 258 414	4 024 794

Not 15 Kundfordringar

	2023	2022
Kundfordringar	321 072	33 797
Värdereglering kundfordringar	-240	-240
Summa kundfordringar	320 832	33 557

Ökningen av kundfordringar beror på att ett antal stora faktureringar skett i slutet av året.

Not 16 Fordringar hos andra myndigheter

	2023	2022
Kundfordringar statliga myndigheter	1 336 364	1 314 441
Ingående mervärdesskatt	1 346 485	1 181 738
Övriga fordringar	41	502
Summa fordringar hos andra myndigheter	2 682 890	2 496 681

Not 17 Periodavgränsningsposter

	2023	2022
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	3 110	1 711
Övriga förutbetalda kostnader	92 938	109 460
Summa förutbetalda kostnader	96 048	111 172
Upplupna intäkter	41 188	42 801
Summa periodavgränsningsposter	137 235	153 972

Not 18 Avräkning med statsverket

	2023	2022
Uppbörd		
Redovisat mot inkomstitel (-)	-23 300	-23 300
Medel från räntekonto som tillförts inkomstitel (+)	23 300	23 300
Summa fordringar/skulder avseende uppbörd	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	704 971	-248 148
Redovisat mot anslag (+)	28 031 963	20 267 985
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-28 013 229	-19 368 781
Återbetalning av anslagsmedel (+)	53 915	53 915
Summa fordringar i räntebärande flöde	777 620	704 971
Övriga fordringar och skulder		
Ackumulerad skuld för beredskapstillgångar som inte har överförts till Försvarsmakten (-)	-54 288 828	-43 111 703
Årets skuld för beredskapstillgångar som inte har överförts till Försvarsmakten (-)	-25 476 770	-20 420 487
Fordran för skillnad mellan milstolpe och nedlagda utgifter (+)	9 702 540	10 355 238
Övriga fordringar och skulder	-70 063 058	-53 176 952
Utgående balans	-69 285 438	-52 471 981

Posten Ackumulerad skuld för beredskapstillgångar som inte har överförts till Försvarsmakten består av saldot från föregående år samt saldot från föregående år på posten Årets skuld för beredskapstillgångar som inte har överförts till Försvarsmakten minskad med årets överföringar av beredskapstillgångar till Försvarsmakten.

Återbetalning av anslagsmedel har efter balansdagen justerats till 15 640 tkr.

Not 19 Kassa och bank

	2023	2022
Räntekonto i RGK	222 591	35 793
Övriga tillgodohavanden i RGK	6 531 538	4 023 120
Valutakonton och konton för samarbetsavtal	16 870	337
Övriga valutakonton	6 287	6 731
FMS account fri del	69 455	8 577
Summa kassa och bank	6 846 742	4 074 558

Övriga tillgodohavanden i RGK avser konton för exportåtagandena. Övriga valutakonton och konton för samarbetsavtal avser huvudsakligen FMV:s avtal med NSPA och speglar aktuellt engagemang med olika delar av NSPA organisation. FMS account fri del utgörs av ett konto i Federal Reserve Bank i USA.

Ökningen av behållningen på övriga tillgodohavanden i RGK hänförs i första hand till internationella samarbeten med inriktning mot stöd till Ukraina.

Enligt villkor i FMV:s regleringsbrev verkställs samtliga betalningar från konto knutet till den övriga krediten. Behållningen på räntekontot har månatligen korrigerats med anledning av detta, i enlighet med villkoret.

Efter balansdagen har FMV mottagit 1 800 miljoner danska kronor avsedda för stöd till Ukraina inom stridsfordonsområdet.

Not 20 Myndighetskapital

Specifikation av myndighetskapitalet.	Statskapital	Bal. kap. Avgiftsfin verksamhet	Kapitalförändring enl. RR	Summa
Föregående års UB	14 649	298 557	15 523	328 729
A Ingående balans	14 649	298 557	15 523	328 729
Föregående års kapitalförändring	-1 709	17 232	-15 523	0
Årets anskaffning beredskapstillgångar	334 840	-	-	334 840
Årets kapitalförändring	-	-	-177 940	-177 940
B Summa årets förändring	333 131	17 232	-193 462	156 901
C Utgående balans	347 780	315 789	-177 940	485 629

Av den utgående balansen för balanserad kapitalförändring utgör 154 614 tkr ackumulerade ränteintäkter.

Not 21 *Avsättning för pensioner*

	2023	2022
Ingående avsättning	669	197
Årets pensionskostnad	572	813
Årets pensionsutbetalningar	-532	-341
Utgående avsättning för pensioner	709	669
- varav särskild löneskatt	138	131

Posten består av avsättning för beviljade delpensioner.

Not 22 *Övriga avsättningar*

Kompetensavsättning	2023	2022
Ingående avsättning	17 777	16 042
Årets avsättning	4 417	3 783
Årets kostnad	-3 532	-2 048
Utgående avsättning	18 662	17 777
Övriga avsättningar		
Ingående avsättning	0	16 058
Årets avsättning	38 361	-
Årets kostnad	-	-16 058
Utgående avsättning	38 361	0
Summa övriga avsättningar	57 023	17 777

Posten består av avsättningar avseende medel för individuell kompetensutveckling samt avsättning för framtida kostnader för lokaler i Stockholm och Linköping.

Not 23 *Lån i Riksgäldskontoret*

Lån till anläggningstillgångar	2023	2022
Låneram	772 000	1 040 000
Utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut	693 804	772 149
Ingående skuld	772 149	770 681
Lån upptagna under året	219 783	106 164
Årets amorteringar	-298 128	-104 696
Summa lån till anläggningstillgångar	693 804	772 149

Jämförelsetalet för utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut har justerats.

Not 24 Övriga krediter i Riksgäldskontoret

Övrig kredit	2023	2022
Kreditram	50 500 000	50 500 000
<i>varav för behov av rörelsekapital högst</i>	<i>18 500 000</i>	<i>18 500 000</i>
<i>varav för förskott till leverantörer högst</i>	<i>5 000 000</i>	<i>5 000 000</i>
<i>varav för avtal inom försvarsexportområdet högst</i>	<i>27 000 000</i>	<i>27 000 000</i>
Utnyttjad kredit	13 817 483	12 075 941
<i>varav för behov av rörelsekapital</i>	<i>9 441 244</i>	<i>8 081 318</i>
<i>varav för förskott till leverantörer</i>	<i>4 376 239</i>	<i>3 994 623</i>
<i>varav för avtal inom försvarsexportområdet</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Maximalt utnyttjad	15 310 145	13 156 084
Maximalt utnyttjad datum	2023-03-23	2022-03-15

Not 25 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2023	2022
Leverantörsskulder	356 511	374 203
Utgående mervärdesskatt	372 806	306 462
Sociala avgifter	40 724	37 221
Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	770 042	717 886

Not 26 Leverantörsskulder

	2023	2022
Leverantörsskulder, svenska leverantörer	3 172 573	3 621 049
Leverantörsskulder, utländska leverantörer	691 038	617 740
Omvärdering utländska leverantörsskulder	-9 662	9 001
Summa leverantörsskulder	3 853 948	4 247 790

Not 27 Övriga kortfristiga skulder

	2023	2022
Personalen källskatt	35 691	35 784
Övrigt	8 081	32 782
Summa övriga kortfristiga skulder	43 771	68 567

Not 28 Periodavgränsningsposter

	2023	2022
Ej statlig motpart:		
Interimsskulder övriga leverantörer	2 318 480	2 185 513
Upplupna löner	16 260	-
Semesterlöneskulder	108 059	98 426
Summa upplupna kostnader, ej statlig motpart	2 442 800	2 283 939
Statlig motpart:		
Sociala avgifter på upplupna löner	9 147	-
Sociala avgifter semesterlöneskuld	60 559	51 871
Interimsskulder statliga leverantörer	242 694	115 965
Summa upplupna kostnader, statlig motpart	312 400	167 836
Summa upplupna kostnader	2 755 200	2 451 775
Förutbetalda intäkter avs. pågående arbeten, statlig motpart	241 675	129 086
Förutbetalda intäkter avs. pågående arbeten, ej statlig motpart	4 077 503	3 314 618
Övriga förutbetalda intäkter, statlig motpart	295 767	313 096
Övriga förutbetalda intäkter, ej statlig motpart	-	526
Summa övriga förutbetalda intäkter	4 614 945	3 757 326
Summa periodavgränsningsposter	7 370 145	6 209 102

Den del av pågående arbete som avser skulder till kunder återfinns här.
Ökningen av posten är till stor del hänförlig till exportåtagandena.

Not 29 Övriga ansvarsförbindelser

Posten avser en upphandlingstvist där FMV är part i ett mål om överprövning av ett avtals giltighet. Om ansökan bifalles, men domstolen låter avtalet bestå på grund av tvingande hänsyn till allmänintresset, riskerar FMV få betala 10,0 miljoner kronor i upphandlingsskadeavgift.

18.9 Noter till anslagsredovisningen

Not 30 Anslag 1:3, anslagspost 1 Leverantörsutgifter för leveranser

Posten tilldelades i regleringsbrev 2022-12-21, 22 632 092 tkr. Posten tilldelades genom ändringsbudgetar ytterligare 1 337 600 tkr enligt regeringsbeslut 2023-02-09, Fö2023/00333, 205 000 tkr enligt regeringsbeslut 2023-03-24, Fö2023/00704 och 634 000 tkr enligt regeringsbeslut 2023-06-22, Fö2023/00885 och Fö2023/01205.

För anslagsposten kan en anslagskredit på 2 417 469 tkr utnyttjas enligt regleringsbrevet. Av denna har 859 311 tkr utnyttjats.

FMV har i samband med att myndigheten har fått uppdrag om stärkt försvarsförmåga och inom ramen för planering av framtida tillväxt sett över möjligheterna att tidigarelägga arbete inom befintliga uppdrag. FMV har bedömt att det är viktigt att öka takten i uppdragen för att säkerställa att vi kan leverera i den tillväxtfas vi har framför oss.

Not 31 Anslag 1:11, anslagspost 1 Nationell tillsyn för cybersäkerhetscertifiering

För anslagsposten kan en anslagskredit på 605 tkr utnyttjas enligt regleringsbrevet.

Not 32 Anslag 1:11, anslagspost 2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter

För anslagsposten kan en anslagskredit på 435 tkr utnyttjas enligt regleringsbrevet.

Posten har underutnyttjats på grund av vakanser och tjänstledighet.

Not 33 Anslag 1:11, anslagspost 4 Direkta utgifter i materielanskaffningen

För anslagsposten kan en anslagskredit på 129 156 tkr utnyttjas enligt regleringsbrevet.

Posten har underutnyttjats bland annat på grund av lägre personalkostnader med anledning av att rekryteringen under 2023 har förskjutits i förhållande till planeringen inom vissa områden

Not 34 Anslag 1:11, anslagspost 5 Myndighetsförvaltning

För anslagsposten kan en anslagskredit på 178 546 tkr utnyttjas enligt regleringsbrevet.

Not 35 Anslag 1:11, anslagspost 6 Internationellt materielsamarbete och export

För anslagsposten kan en anslagskredit på 2 785 tkr utnyttjas enligt regleringsbrevet.

18.10 Noter till Finansieringsanalysen

Not 36 Kostnader

	2023	2022
Kostnader enligt resultaträkning	-33 921 441	-28 773 491
Avskrivningar enligt resultaträkning	144 181	99 573
Realisationsförluster m.m.	1 907	2 560
Förändring avsatt till pensioner och övr. avsättningar	39 286	-13 850
Summa kostnader	-33 736 069	-28 685 208

Från kostnader enligt resultaträkningen dras avskrivningar och realisationsförluster med mera Förändringar av posterna avsatt till pensioner och övriga avsättningar återförs också från kostnaderna för att erhålla de kostnader som är likviditetspåverkande.

Not 37 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2023	2022
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkning	5 603 778	6 521 615
Realisationsvinster	-766 898	-5 079
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	4 836 880	6 516 536

Realisationsvinster reducerar intäkter av avgifter och andra ersättningar.

Not 38 Ökning av lager

	2023	2022
Förändring av lager	40 045	-14 908
Förändring av förskott till leverantör	-233 620	20 370
Summa förändring av lager	-193 575	5 462

I förändring av lager ingår även förändring av förskott till leverantörer. Förändring av PGA redovisas i förändring av kortfristiga fordringar.

Not 39 Ökning av kortfristiga fordringar

	2023	2022
Förändring av kortfristiga fordringar	-473 570	-203 209
Förändring av periodavgränsningsposter	16 737	144 197
Förändring av pågående arbeten	-15 826 101	-9 690 350
Summa förändring av kortfristiga fordringar	-16 282 933	-9 749 362

I förändring av kortfristiga fordringar ingår även förändring av periodavgränsningsposter och förändring av PGA.

Not 40 Ökning av kortfristiga skulder

	2023	2022
Förändring av skulder m.m.	1 296 715	2 563 818
Justering för investeringslån	78 345	-1 468
Summa förändring skulder m.m.	1 375 060	2 562 350
Förändring av periodavgränsningsposter	1 161 044	564 731
Summa förändring av kortfristiga skulder	2 536 104	3 127 081

I skulder med mera ingår investeringslån och kreditsaldo på räntekonto som redovisas på annat ställe i finansieringsanalysen. Förutom förändring av skulder redovisas här även förändring av periodavgränsningsposter.

19. Myndighetens ledning

19.1 Verksledningen

Ledande befattningshavare	Bruttolön 2023 (kr)	Månadslön 2023 (kr)	Förmåner 2023 (kr)
Göran Mårtensson, generaldirektör för FMV	1 781 615	144 500	43 675
Eva Hagwall, överdirektör för FMV ³¹	1 222 171	100 000	440

³¹ Övriga styrelseuppdrag: Ledamot Statens servicecenter.

19.2 Styrelsen

Ledamöter i FMV:s styrelse	Övriga styrelseuppdrag 2023	Arvode (kr)
Yvonne Gustafsson , ordförande	Vice ordförande Sjöfartsverket Nomineringsperson för Karolinska Institutets konsistorium	100 000
Staffan Bengtsson , vice ordförande	Ordförande Nämnden för statligt tandvårdsstöd Ordförande Nämnden för läkemedelsförmåner Ledamot Transportstyrelsen Ledamot Svenska institutet i Aten	65 000
Michael Claesson (till och med 30 september 2023)	Ledamot Folke Bernadotteakademien	50 000
Caroline Ottosson (från 14 september 2023)	Ordförande styrelsen för VTI (Statens väg- och transportforskningsinstitut) Ledamot styrelsen för Infranord AB Ledamot styrelsen för Viati Konsult AB	0 ¹
Ulrika Hesslow		50 000
Carl-Johan Edström (från 23 november 2023)		0 ²
Anne-Marie Eklund Löwinder	Ledamot Skatteverket Ledamot Trafikverket Ledamot IE	50 000
Jan Zetterdahl (fram till 31 maj 2023)		45 833,3
Göran Mårtensson Generaldirektör för FMV		0

Not 1: Arvode har inte utbetalats under 2023.

Not 2: Arvode har inte utbetalats under 2023.

20. Intern styrning och kontroll

Styrelsens bedömning av intern styrning och kontroll utgår från den samlade bilden av myndighetens planering, genomförande och uppföljning av verksamheten samt de åtgärder som vidtas för att utveckla denna. Processen för intern styrning och kontroll redovisas i en separat promemoria i anslutning till årsredovisningen. Till generaldirektören direkt underställd chef intygar både skriftligt och muntligt avseende intern styrning och kontroll inom eget ansvarsområde.

FMV följer upp verksamheten tre gånger per år. Vid dessa tillfällen görs en fördjupning i verksamheten och progressen mot gällande planer. Under 2023 har åtta väsentliga risker följts upp och riskreducerande åtgärder vidtagits.

Men hänsyn den snabba tillväxten och omvärldsfaktorer har risken för korruption och oegentligheter särskilt belysts med höjd riskvärdering och ett flertal åtgärder vidtagits, se avsnitt 7.8. Två gånger per år genomförs en uppföljning av regelefterlevnad inklusive internkontrollplan. Under 2023 omfattade uppföljningen 18 områden. Interna och externa granskningar och tillsyn utgör också ett viktigt bedömnings- och utvecklingsunderlag

Under 2023 har ett omfattande utvecklingsarbete bedrivits inom förändringsinitiativet Ett FMV. Arbetet har bland annat resulterat i införande av fem verksamhetslogiker, som syftade till att utveckla FMV:s planering, budgetering, styrning, uppföljning, verksamhetsledning och it-stöd med mera. Syftet är att säkerställa leverans av materiel och tjänster till Försvarmakten, att minska den interna administrationen, att minska interna ledtider och att öka kvaliteten i myndighetens interna underlag som utgör grund för analyser och beslut. Det stora engagemanget för Ett FMV visar på att det finns en bred förståelse för behovet av förändring för att FMV ska kunna hantera tillväxten inom försvarsmaterielområdet.

Ett antal förbättringsområden har identifierats under 2023, vilka kommer att omhändertas i FMV:s fortsatta utvecklingsarbete under 2024. Följande förbättringsområden har identifierats:

- Fortsatt behov av arbete kring medvetandegörandet av statliga värdegrunden och FMV etiska riktlinjer, jäv och korruption.
- Vidareutveckla arbetssätt för riskhantering.
- Fortsatt utveckla och implementera arbetssätt inom säkerhetsskyddsområdet samt informationsförvaltningen.
- Stärka integrering av åtgärder med anledning av internrevisionens granskningar i ordinarie verksamhetsstyrningsprocess.
- Fortsatt utveckling av processen för värdeöverföring.

20.1 Internrevisionens rekommendationer

Sammanfattande analys av årets granskningar

Internrevisionens rapporter syftar till att ge myndighetens ledning ytterligare beslutsunderlag och draghjälp i det arbete som pågår med att utveckla FMV:s förmåga att lösa sina uppgifter. Styrelsen har fattat beslut om åtgärder och arbete pågår med genomförande av dessa. Internrevisionen har också överlämnat rådgivningsrapporter till myndighetsledningen om möjliga ledtidförkortningar samt om hur FMV:s styrning och uppföljning med kund- och produktionsansvar kan utvecklas.

Sammanfattningsvis framgår nedanstående mönster i iakttagelser och rekommendationer i rapporterna.

Möjliga effektiviseringar kan ge ökade materielleveranser i snabbare takt

Utifrån genomförda granskningar och rådgivningsuppdrag ser internrevisionen förbättringspotential i FMV:s interna styrning och kontroll. FMV behöver bland annat stärka sin samlade förmåga, förvaltningsorganisation och verksamhetsutveckling, för att kunna möta regeringens krav på snabbare takt i materielleveranserna. Liksom föregående år finns iakttagelser om fragmentisering, snarare än gemensamma arbetssätt och enhetlig ärendehandläggning. Även om identifierade iakttagelser delvis läks och hanteras i linjeorganisationen och i de enskilda projekten, bedömer internrevisionen att verkningsgraden påverkas negativt. Anpassningen till den nya finansieringsmodellen kräver fortsatt en större ansträngning med bland annat anslagsredovisning och för att kunna verka i nuvarande logik. Internrevisionen ser även fortsatta effektiviseringsmöjligheter i FMV:s arbete med vidmakthållande samt när det gäller attestflöden i fakturahanteringen.

Vidareutveckla hanteringen i ett antal säkerhetsrelaterade frågor

Internrevisionen har levererat flera sekretessbelagda rapporter med koppling till cyber- och informationssäkerhet, konsultutnyttjande, behörighetsfrågor samt några av de av regeringen utpekade väsentliga säkerhetsintressena. I rapporterna lyfts olika aspekter där FMV kan stärka verksamheten och förbättra arbetssätt, både internt och i samspel med andra berörda aktörer. Detta är angeläget mot bakgrund av rådande hot- och riskbild utifrån omvärldsutvecklingen.

21. Bilagor

Bilaga 1 (hemlig)

Redovisning av uppföljning av pågående större anskaffningar som regeringen specificerat i Försvarsmaktens regleringsbrev för budgetåret 2023. Redovisningen inkluderar en ekonomisk uppföljning av vad FMV fakturerat Försvarsmakten samt vad som utbetalats från FMV till leverantör/leverantörer för respektive anskaffning, vilka leveranser per anskaffning som mottagits från leverantör/leverantörer respektive genomförts till Försvarsmakten samt väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan.

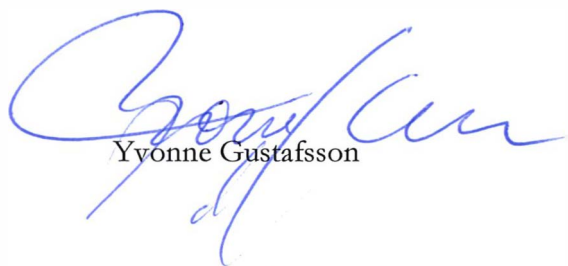
Bilaga 2 (sekretess)

Redovisning av intäkter, kostnader och risker i samband med utveckling, vidmakthållande, försäljning och överlåtelse av materiel uppdelat per exportaffär.

22. Beslut om årsredovisningen

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen under den period som årsredovisningen avser har varit betryggande.

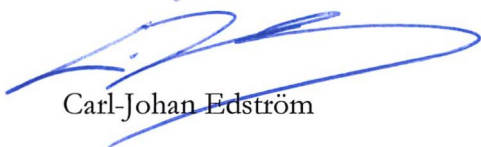
Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Yvonne Gustafsson

Staffan Bengtsson

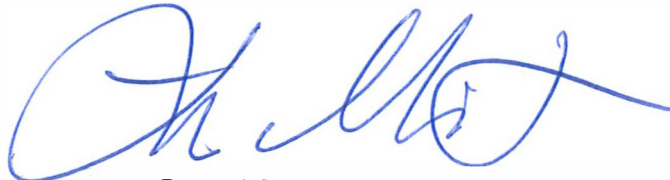
Carl-Johan Edström

Ann-Marie Eklund Löwinder

Ulrika Hesslow

Göran Mårtensson

Caroline Ottosson

23. Sökregister återrapporteringskrav 2023

Sökregister återrapporteringskrav	ÅR
<p>Nato</p> <p>Återrapportering:</p> <p>Försvarets materielverk ska vidta nödvändiga förberedelser för en svensk anslutning till Nato. Försvarets materielverk ska bistå Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) i arbetet med Nato och inhämta instruktion från Regeringskansliet i frågor som är av politisk karaktär eller som innebär nya principiella ställningstaganden.</p> <p>Försvarets materielverk ska enligt närmare överenskommelse mellan myndigheten och Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) återrapportera till Regeringskansliet efter genomförda möten.</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa hur kostnaden för genomförandet av kvalitetskontroller Government Quality Assurance (GQA) utvecklar sig.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Förhållanden av väsentlig betydelse.</p>
<p>Avtalsformer för ökad försörjningstrygghet</p> <p>Återrapportering:</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa hur myndigheten arbetar med att utveckla avtalsformer som tillgodoser statens behov av försörjningstrygghet i materieförsörjningen. Av redovisningen ska framgå vilka möjligheter och begränsningar myndigheten ser i arbetet.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Kommersiellt arbete och affärsmässighet.</p>
<p>Resultatindikatorer och nyckeltal</p> <p>Återrapportering:</p> <p>Försvarets materielverk ska fortsätta arbetet med att utveckla resultatindikatorer och nyckeltal för att visa på effekterna av myndighetens verksamhet inom materieförsörjningen. Försvarets materielverk ska bland annat utveckla redovisningen av myndighetens leverans- och beställningsförmåga. Redovisningen av leveransförmåga ska utgå ifrån en leveransplan. Av redovisningen av beställningsförmågan ska framgå i vilken utsträckning Försvarmaktens beställningar till Försvarets materielverk har omsatts i beställningar till leverantörer. Redovisningen ska innehålla en analys.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Analys och samlad bedömning av årets materieförsörjning.</p>
<p>Beredskapsplanering</p> <p>Återrapportering:</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtagit för att bygga upp en god förmåga att hantera myndighetens uppgifter vid fredstida kriser samt inför och vid höjd beredskap. Försvarets materielverk ska särskilt redovisa myndighetens arbete</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Tillgänglighet och beredskap.</p>

Sökregister återrapporteringskrav	ÅR
<p>med hur kritiska kompetenser inom industrin kan säkerställas under höjd beredskap. Behov av åtgärder från andra aktörer ska särskilt belysas.</p>	
<p>Försörjningstrygghet Återrapportering:</p> <p>Försvarets materielverk ska lämna underlag och synpunkter till Försvarmakten i fråga om vilka åtgärder som vidtagits för att utveckla försörjningstryggheten i materielförsörjningen. Försvarets materielverk ska med utgångspunkt i myndighetens uppdrag stödja Försvarmakten med underlag om bland annat förutsättningarna för att öka robusthet och uthållighet i försörjningen av ammunition samt organisations- och effektbestämmande materiel.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Tillgänglighet och beredskap.</p>
<p>Anskaffning av materiel</p> <p>Försvarets materielverk ska bistå Försvarmakten med tekniska, kommersiella och ekonomiska underlag till stöd för framtagandet av investeringsplaner enligt 9 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel enligt bilaga 2 gäller som riktlinje för myndighetens samhällsinvesteringar.</p> <p>Återrapportering:</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa avvikelser i utfallet i förhållande till investeringsplanen för det aktuella budgetåret. Försvarets materielverk ska vidare göra en lägesredovisning av pågående större materielobjekt. Av redovisningen ska även framgå den årliga utvecklingen av respektive materielobjekt.</p> <p>Redovisningen ska inkludera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • en ekonomisk uppföljning per materielobjekt, inklusive direkta utgifter i materielanskaffningen, • vilka leveranser som mottagits från leverantörer, • vilka leveranser till Försvarmakten som genomförts samt • väsentliga avvikelser från ursprunglig planering, vilka åtgärder som vidtagits för att hantera avvikelserna samt myndighetens leveransprognos. 	<p>Redovisas i bilaga 1 (H)</p>
<p>Internationellt samarbete Återrapportering:</p> <p>Försvarets materielverk ska bistå Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) under ordförandeskapen i EU och Nordefco. Myndigheten ska även bistå i arbetet med Europeiska</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under Internationellt materielsamarbete. Myndighetens kostnader för arbete med stöd till Ukraina redovisas i huvuddokumentet under</p>

Sökregister återrapporteringskrav	ÅR
<p>försvarsfonden och förordningen om gemensam anskaffning (EDIRPA).</p> <p>Försvarets materielverk ska delta i projekt inom ramen för Pesco i enlighet med bilaga 3.</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa erfarenheter från de svenska ordförandeskapen i EU och Nordefco. Försvarets materielverk ska vidare redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtagit för att i samverkan med andra myndigheter och intressenter utveckla arbetet med Europeiska försvarsfonden.</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa hur myndighetens kostnader för arbete med stöd till Ukraina utvecklar sig.</p>	<p>avsnitt Förhållanden av väsentlig betydelse.</p>
<p>Forskning och utveckling</p> <p>Återrapportering:</p> <p>FMV ska redovisa hur myndigheten arbetar med Försvarsmakten, Totalförsvarets forskningsinstitut och leverantörer för att möjliggöra tillämpningen av ny teknik, inklusive omvälvande nyckeltekniker, i materielutvecklingen.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Forskning och utveckling.</p>
<p>Miljökrav i upphandlande verksamhet</p> <p>Återrapportering:</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa antalet upphandlingar, och den ekonomiska omfattningen, där miljöhänsyn tagits genom tillämpning av miljökrav eller på annat sätt. Av redovisningen ska också framgå det totala antalet upphandlingar och deras ekonomiska omfattning.</p> <p>Försvarets materielverk ska vidare redovisa hur myndigheten arbetar med att utveckla miljökraven på materiel och tjänster.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Miljö- och hållbarhetsarbete</p>
<p>Förstärkning av materielförsörjningen</p> <p>Återrapportering:</p> <p>Försvarets materielverk ska redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtagit för att säkerställa en effektiv kompetensförsörjning som ger myndigheten förutsättningar för att stödja Försvarsmaktens tillväxt.</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Kompetensförsörjning och arbetsmiljö.</p>
<p>Pågående uppdrag om Minskade utsläpp från tjänsteresor</p> <p>Återrapportering:</p> <p>Försvarets materielverk ska enligt Regleringsbrev för budgetåret 2022 redovisa hur den arbetar för att ta tillvara de erfarenheter av vad pandemin inneburit i fråga om minskade utsläpp från tjänsteresor. Myndigheten ska särskilt beskriva vad den kan göra för att fortsätta utveckla arbetssätt som innebär alternativ till fysiska</p>	<p>Redovisas i huvuddokumentet under avsnitt Miljö- och hållbarhetsarbete</p>

Sökregister återrapporteringskrav	ÅR
<p>möten och en allt mindre miljö- och klimatpåverkan, samtidigt som verksamhetens behov, myndighetens geografiska läge och andra förutsättningar beaktas. Myndigheten ska redovisa uppföljningsbara mål för resande för 2025 i förhållande till 2019 på ett sätt som leder till mindre miljö- och klimatpåverkan. Redovisningen ska ske inom ramen för myndighetens miljöledningsarbete i enlighet med vad som gäller enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter samt genom deltagande i samverkansarbetet REMM som bedrivs vid Trafikverket.</p>	